

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sermones dominicales super evangelia et epistolas

Hugo <de Prato Florido>

[Nürnberg], 6. Mai 1483

[Sermones CI (xvj post trinitatis) - CX]

[urn:nbn:de:bsz:31-311765](#)

quenerant occasionez dantes sue cōfusionis
vel si voluissent credere sue instructiois. Ma
nifeste em̄ p̄banit eis q̄ ipse erat fili⁹ dei. In
terrogat ergo eos hieſus dicens. Quid vob
vider̄ xpo ſine creditis cū veniſſe. ſine ven
tiū esse quem vos purū hominē aſſeritis. vt
di. glo. i. quid videt vobis de illo p̄pheta ma
gno. f. messia vobis. p̄miffo p̄ moysen. Deu
tro. xviii. q̄ deb̄ vos ſaluae ſ liberare. qui de
bet eſſe xp̄s. i. totus vinctus grā ſtūtute dei.
vt rex vester ſacerdos. c⁹ filius ē. f. fm̄ car
nem. i. cuius filius debet eſſe fm̄ legē vestrāz.
TSecundo ipi r̄ndent. Et hoc eſt. Dicunt
ei dauid. i. debet eſſe filius dauid ſolū. q̄ mes
ſiam puz boiem expectabant naſcitur de p
genie dauid. **L**ercio xp̄s improbat opini
onem eoz quam de messia habebant oīdēs
q̄ debet eſſe deus ſt bō ſ non ſolum homo fi
lius dauid. Et ideo vt dicit glosa. Non rep
hendit eos de eo q̄ dicunt eūz filium dauid
ſed q̄ filium dei non credunt. Et hoc eſt ait
illis. Quomō ergo ſi purus bō ſit dauid in
ſpiritu. f. ſancto qui mentiri nō p̄t vocat eūz
dominū qui fm̄ vos q̄n eū nō fuit. vt glosa
dicit. **D**ixit dñs dño meo. Iſtud dicere eſt
equalem filium ſibi generare. **P**os. **D**ñs di
xit ad me. **D**ixit ergo dñs. f. deus pater dño
meo. f. deo filio qui erat dominus dauid. non
fm̄ q̄ de eo carnem ſumē debebat. f. fm̄ q̄ d
bo patre ſemper fuit. **D**ixit ergo dñs pater
dño filio ſede a dextris meis. i. in eq̄litate dei
tatis fm̄ q̄ deus ſt in potionibus bonis p̄ris
fm̄ q̄ bō. donec ponam inimicos ſt. Et attē
de q̄ iſtud donec non tenet hic exklusive ſed
inclusiue. Unde non ponit continuationem
actus ſeſſionis. vſq; ad ſubiectioneſ inimico
rum tm̄. ſed ponit eternam ſtinuationē. Si
mile eſt iſtud qđ dī. **M**ath. i. Non cognouit
eam donec p̄git filium ſuū pumogenitum.
Aduertendum ergo hic q̄ xp̄s inq̄ſtum bō
fuit in magnis laborib⁹ in mūndo iſto donec
dictus eſt cia patre. Hede a dextris meis do
nec ponam ini. tu. ſt. i. donec tibi rebelleſ ſt
iſciam. ſel ſubiectione voluntaria vt credat vo
lentes. **Y**sa. vi. Et adorabunt ſcabellū pedū
tuoz qui tetra. tibi. **A**el ſubiectione coacta
vt in iudicio puniantur ſt ſubſint ei. Oportet
antem illum regnare donec ponat inimicos
ſub pedibus eius. Si ergo dauid in hac au
toritate vocat eum dominum qđ eſt fm̄ diui
nitatem. qđ non posset eſſe ſi eſſet purus bō.

quomodo filius ei⁹ eſt. q̄ d. Iſtud eſt impos
ſible q̄ fm̄ eandem naturam ſit filius ſt dō
minus. **S**cdm ergo vestrū intellectū iſta ſit
oīno repugnantia. Relinquitur ergo q̄ ſit fi
lius dauid fm̄ humana natura. ſt ſit dñs da
uid fm̄ diuinam naturam. ſt p̄ ſequēs pat̄
q̄ ſit dñs ſt bō. Et ideo nemo poterat m̄dē
gi ſt bō. neq; aūſus fuit quifq; ex illo die eum
amplius interrogare. Et ſic patet terciū.

De epiftola ſermo. cj.

Rās ago deo

neo ſemper p̄ vo. i. **C**or. i. **H**ic
incipit prima epiftola ad Cor. In q̄
premissa ſalutatōe ponit exordiū. in quo vt
captet benivolentiam auditōr. p̄mendat ho
nos qui erāt inter corīthios ſt regrat teo de
multis bonis que eis p̄tulerat. Et fm̄ hoc ſ
epiftola dividit in tres ptes. **P**ro eo agit gra
tias deo. p̄ grā data eis gratiū faciente. q̄ de
eos gratificauit. In p̄n. epift. **S**cđo agit gra
tias p̄ gratijs ḡnis eis datis. p̄t q̄s corā ho
minib⁹ gratiosi ſunt facti. ibi. Quia in oībus
di. fa. es in il. **L**ercio agit grā ſtō certitudi
ne gle. quā in futuro recepturi erāt di grām
poſſidētes. ibi. **E**xpectāb⁹ reuelatōem dñi
dñi nr̄i iefu xp̄i. **D**icit ergo p̄mo. **G**ias ago
ſc̄ore. corde. ſt ope deo meo. **D**ē eī oīm per
creatōe ſt gubernatōe ſt ſp̄alr ſt ſp̄alē
cultū ſt dilectōem. **S**p̄ p̄ vobis. i. horis tebi
tis ſt tp̄ibus p̄ſtitutis. **S**ic intelligendū eſt il
lud. i. **T**heſ. v. **S**ine intermissione orate i omī
bus gratias agite. In grā dei. i. p̄pter grāz di
que data eſt vobis p̄ quam. f. gratiſacti eſtis
do ſt in filios eius adoptati. ſt hoc in xp̄o hie
ſu. Et ſic patet p̄mūz. **S**ecundo agit grā ſt
diversis gratijs gratis eis datis di. Et grati
as ago ſup̄. quia in omnib⁹ diuites facti eſtis
in illo. id eſt in xp̄o ſt per xp̄m in omni verbo.
id eſt in omni genere linguarum ſel in omni
mō predicandi. f. mediocrib⁹ minorib⁹ ſt p̄ſ
ctis ſt in oī ſcia. i. in intellectu oīm ſcripturar
ſt bis ita eſtis ditati q̄ ita tenetis ſicut teſſi
num christi. hoc eſt de christo datum a pro
phetis conſirmatum eſt in vobis. f. q̄ meā p̄
dicatōe ſt ita iſta ſtba ſt ſc̄ientiā tenetis d̄ eo
qđ de christo p̄dicani ſicut teſſiſ pro
phetar. conſirmani. hoc eſt ſicut illa que de
Christo vobis predicauit illum teſſiſtificantia
teſſiſtificata a prophetis ſunt firma in vobis.
Sic ille gratie fortissime conſirmate ſunt in

C Hermo

vobis. Abi notandū q̄ pdicatores confirmant suā predicationē testimonio scripturā de xpō a p̄phetis dictāz. Confirmat etiā cā per bonam 7 persuerantem viāz. Eccles. xxix. Confirmā ſt̄bum tuum et fideliter age. Deus aut̄ cōfirmat q̄ miracula. Marci. xvij. Dño coopante 7 ſer. cōfir. ſequenti. ſi. Et ita dñites facti eſtis in illis gratijs confirmati ita vt nibil vobis deſit in illa gratia qn totāz babeatis qd ad ſalutē ſpectat. Quia vt dic. ang. Multū eſt dñes religio xpiana q̄ i xpō omnū poffeffore oia poſſidet. Hanc autem abundantiaz meretur abundans humilitas. Jac. iiiij. Deus ſupbis reſiſtit humiliby autē dat gratiam. Et ſic pat̄ ſcdm. Tercō agit gr̄as p certitudine glorie quā habebant di. Et gratias ago ſup. pro vobis expectantib⁹ reuelationē dñi nr̄i biesu xp̄i. i. quia firmiter expectatis eius aptam viſionem q̄ poſt mortem fidelibus pſtatur. Al reuelationē dicit que erit in die iudicij quā impij timent ſed iſti expectant. Job. xiij. Cūctis dieb⁹ quibus em̄ mi. expe. do. ve. immu. mea. Hanc reuelationem omnis creaṭura expectat. Qui pfirmabit. Hic oñdit q̄ ſecure poſſunt reuelationem filioz di expectare. Dis em̄ impſeuera‐ tia pfirmatus ſecure expectat. Si ipsos dīc p culdubio pfirmandos. ergo ſecure expectare poſſunt. Ne autem illis qui ex pſumptione vel ex ptemptu talem reuelationē expectant Amos. vij. Ne desiderantib⁹ diez dñi. Dīc ergo. Qui pfirmabit vos. ſi ſup hoc qd dat ſpare in bono faciendo 7 certa ſpe ſine crimi ne mortali faciens vos eſſe in cauendo a malo 7 non ſine peccato veniali 7 hoc vſq; in fine. Et exponit ſe. ſi in die aduētus dñi nr̄i biesu xp̄i. i. qn xp̄s veniet in morte vniuſciq; p̄. Nota ergo q̄ electi pfirmant a deo in bono faciendo 7 in cauendo malū. Confirmat antem eos vſq; in finez. q̄ mali. 7 ſi ad tempus vident pfirmati cito ruunt. Proverb. xxiij. Septies in die ca. in. 7 resur. Impij at corrueſt in malū. Et ſic pat̄ tertiu. Moralitas. Sicut pat̄ ex dictis i tota epla apoſtolus iſſiſt grāuactōnī agēs gr̄as deo p grā gratum faciente. 7 p diuersis alijs ḡt̄js corinthijs a deo datis. Dno ergo vleam⁹ in hac epla. Primo quid nos inducit ad exhibendū do gr̄as. Secundo de quo 7 p q̄b maxime regrari debemus. Circa primū nota q̄ ſex nos inducunt ad regratiandum deo.

.CI.

Primum eſt admonitō 7 exempla sanctoꝝ Nā ſicut di. pbs. Unicuiq; expto. credendum eſt in ſua arte ſicut medicis. iudici in cōtractib⁹. Ars autē ſanctoꝝ fuſt 7 eſt in ſgno ſcere vera bona 7 cognita amare. Mat̄. xij. Siſe e regnū celoꝝ bo. ne. que. bo. mar. Sancti anteꝝ multū iſſiſtērū grāuactōnī. 7 nos monuerunt vt ſiliter iſſiſtēremus q̄ hoc eſt vnum magnum bonū. pp̄ qd nos iſſiſtere debemus. 7 eis credere ſicut exptis in grāu actione. Bern. Disce in gr̄as referendo non eſte tardus 7 ſegniſ. disce ad ſingula bona ḡt̄ias agere diligenter pſidera que tibi aponuntur vt nulla dei dona grāuactōe fruſtrētur. Bo. iii. Di tpe bñdic dñi. In duo dividit vita ptemplatiua ſanctoꝝ. ſi in ozone 7 grāuactōnem. q̄ ſancti pſiderant 7 puidēt bona 7 mala. pro bonis pſonat grāuactō et vot laudis. p malis ſequit orō ut amoueat tur ſi melius eſt. Coll. iii. Ozone iſſtate vigi lantes in ea in grāuactōe. Secundū ē ma xima dei bñficia que nobis cōtulit. Decē em̄ maxima bñficia pſtulit nobis deus. D quibus ſupra dictum eſt in euangelio bodierno. q̄re ſermone. c. Pro quoꝝ q̄libet nedū. p oib⁹ debemus p̄ gr̄as exhibere nec vñq; a gr̄az actōe ceſſare. Et attende q̄nta nobis deo ſec. Nā factus eſt huns vt nos liberaret. Factus ē paup̄ vt nos vitaret. Factus eſt hñlis vt nos exaltaret. Factus eſt hō vt nos deos facret. Mortuus ē vt nos viuificaret. Descēdit ad iſferos vt nos extraheret. Resurrexit a mor tuis vt nos reuoluit. Ascēdit ad celos vt nos ſecuz ducet. Oia misera cogita hec di bñficia. 7 pſurge tota in deuotas dei laudes. Ps. Lauda aia m. v. Idē. Quid retr. d. p om. q̄ re. zc. Si de bis viſ p̄dicare. q̄re i p̄io ſermōe de nativitate do. xxi. d. Terciu eſt tempus in quo deus nos naſci 7 venire fecit qd eſt tps grāu 7 miſericordie 7 vtute ple nuz. q. Cor. vij. Ecce nūc tps acceptabile. ec. n. di. ſ. Nam ſcriptū ē apta. 7 clare videm⁹ opa xp̄i. Xps ē incarnatus 7 paſſus ex cuius paſſione mirabilis x̄tus nob emanauit. celū ē aptuz. dyabolus religatus ē in iſferoꝝ ppter qd diuinita eſt ei p̄eas ptra nos. medicine efficacissime ptra oēm morbi ſunt pate idul gentie magne dant 7 gr̄e mirabiles largiunt Apta eſt ergo bulla ſummi p̄oficiſ. Karilli mi hec oia an aduētū xp̄i nō fuerūt. Et ideo mirabilis xpiani mođni tps ad grāuactōes

Secundum ad ſgno

tenentur q̄ omnia hec possident.nec tyrāno
rum p̄secutiones patiunt. Ps. Nō fecit ta
liter oī nat. ¶ Quartū est obsequiū oīm cre
aturā. Nam angelos.celū.sydera.q̄t̄or ele
menta.terrena sc̄entia & oīa alia deus ordina
vit in seruitū nost̄.ac etiā filius dei ad lauā
duz nobis pedes reit. Ps. Dñe qd̄ est hō
q̄ memor es eius. Et sequit. Oia subie. sub
pe.ei. Que oīa p̄siderans dñid ait. Adhere
at lingua mea fā cib⁹ meis z̄. H̄abem⁹ eti
am exemplum ab aīlibus regāndi do. Nā
canis est mirabilis fidēl dño suo & lingit eum
& stat ad pedes eius.p̄ter cibuz solum quez
ab eo recipit. Hic cadit exemplum de leone
beati Hieronymi & de leone.de q̄ h̄r in elo
po cui quidam extraxit spinam de pede qui
postea adductus romā positus est cū alijs le
omib⁹ ad p̄demnatos hoīes deuorandum et
dictus hō p̄iectus leonib⁹ ad deuorandum
defensus est ab eo. ¶ Quintum est fructus
magnus. Nam recognitio beneficior⁹ dei et
grārum actio pro eisdem p̄uocant deū vt ac
cepta p̄seruet & largiat maiora. Prover. xj.
Anima que benedicit impinguabit. Bern.
Ad locū vnde exēunt flu. grārum reuertunt
id est reuerti debet vt iterū fluāt. ¶ Se
xtum est triplex damnū qd̄ ex ingratitudine
p̄uenit. Primum est q̄ bona recepta auferri
facit. Ro.j. Qui cū deū p̄gnouissent non sic
deū glorificauerūt aut gras egerūt & iō euā
nuerūt & obscuratū ē insipiens cor.eoꝝ. An
dīc Aug. Qd̄ deus dederat gratis tulit ing
tis. ¶ Secundū ē. q̄ impedit ne bona grē v
terius recipiant. Greg. Nō ē dignus dādis
q̄ n̄ agit ḡtis de datis. Bern. Ingratitudo ē
vētus viens siccās fontez pietatis. rōreꝝ mise
ricordie & lumen grē. ¶ Terciū ē q̄ ingratī
solū p̄uant bonis.sed etiā pena m̄tiplici se
riunt. vt i filiis israhel. qui maḡ bñficia dei
nō recognoscētes in penas varias incidentū.
Sic et videam⁹ mō in hoīib⁹ accidē. qui diū
sas pestilentias patiūt frequēt p̄pter inḡti
tudinez beneficior⁹ di. Et sic patet primum.
¶ Secundo videamus p̄ quib⁹ bñficia ma
lime deo regāri debemus. ¶ Circa qd̄ nō.
q̄ & si p̄ plib⁹ deo regatari debeam⁹. maxi
me at p̄ bonis grē. s. p̄ collatōe p̄tutū do te
bemus assurgere cū m̄tiplici grārumactōe. q̄
illa sunt vera & optima bona. Et hoc est qd̄
apl̄s h̄ di. H̄ias ago deo meo p̄ grā dei que
data est vobis. ¶ Abi attēde q̄ p̄tu

ges excellunt omnia alia bona q̄tū ad set.
¶ Primo q̄tū ad sitū. Nā p̄tutes oīs lo
cant intus in aīa. H̄ut em̄ om̄es p̄tutes i po
tentia aīe. Nam fides est in intellectu. spes &
caritas in voluntate. in sticia & prudētia in rō
nabili. fortitudo in irascibili. tp̄antia in cōci
piscibili. Alia vera bona m̄ndi sunt extra ani
mam. Et ideo qui non habent p̄tutes s̄t oī
no vacuinib⁹ habētes. quia nō habēt bona
i se s̄ custodiūt bōavt cais bōa dñi sui. Nō
habent bona sua sed aliena & ideo nibil h̄nt.
Exemplū d̄ vectorib⁹ & villicis qui nibil ha
bent. q̄uis habeant pre manib⁹ m̄lta bona.
Apoc. iij. Dicis q̄ d̄ives sum & null⁹ egeo.
& nescis q̄ tu es miser & miserabilis. pauper &
nudus. ¶ Secundo q̄tū ad p̄petratez bono
rū. Quedā em̄ sunt bona nra vt p̄tutes. q̄
dam creaturaꝝ vt diuitie. Sole ei p̄tutes s̄t
pp̄tū bonū hoīis. Et iō ab eo auferri nō p̄nt
sic nec calor ab igne. nec splendor a sole. Un
omnes p̄cipes m̄dīnon potuerūt a sanctis
auferre p̄tutes cum oīb⁹ tormētis suis. Ro.
viiij. Quis nos separabit a caritate xp̄i. Et seq
tur. Certus sum em̄ q̄ neq̄ mōis neq̄ vita.
neq̄ instā. neq̄ fu. ne. cre. aliq̄ po. nos se. a ca
ri. dei. Et ideo natural p̄bs. qui euaserat d̄i
cendio cīnitatis sue in qua oīa eius bona fine
rant p̄busta. & vxoz & filij interrogat̄ a ſe q̄n
ta p̄dīsset. m̄ndit nibil. oīa em̄ mea bona me
cum habeo & intra me sunt. Nullo ḡmō p̄
t̄ p̄t̄ separab̄ hoīc. sic pp̄tū bonū ei. Sta
tum em̄ qd̄ separab̄ ab eo efficiēt bestia. Psal.
Hō cū i honore esset. s. p̄tutes nō intellexit.
quia honor est reuerentia exhibita in tēſſio
nū p̄tutes. p̄atus est iumentis insipienti
bus. Boe.li.ij. psa.ij. Ita fit vt quē vider
victis transformati. hoīem non iure vocare
possis. Et i dīcirco diuities in p̄tute ſp̄ & vbi
q̄s sunt diuities. q̄ ſp̄ & vbiq̄s habēt bōa sua
secū. Diuities h̄o m̄ndi nō ſp̄ & vbiq̄s s̄t diui
ties. quia diuitias suas p̄ mortē auferre non
p̄nt. Job. xxvij. D̄ives cū dormientib⁹ ſe
cum auferet. Tercio q̄tū ad efficaciā p̄tutū
Sola em̄ p̄tus est q̄ facit bonum hoīem &
opus eius bonū reddit. vt in q̄t p̄bs in ethi
cis. Et vt di. Aug. Virtus est qua recte viui
tur. qua nullus male vtif. Alia h̄o bona. vt
diuitie & dignitates & h̄mōi nō ſolū bonū nō
efficiūt p̄fessorē ſi potius eius maliciam
manifestat. Boe.li.ij. psa.ij. Dignitas col
lata improbis nō ſolū nō efficit dignos sed

Sermo

potius prodicet ostentat indignos. Non ita patnisset uequicia neronis nisi imperator fuisset. Et nota hic detestabile malum. Quia ut dicitur. Dis hō oīa vult hōe bona et bona domus et bonas pestes. et sic de alijs. Atque hoc solam nō curat hōe bona. Propter quod debeneret ospui. Hic cedit exemplū socratis quod cū a rege fuisse in uitatus ad prādiū et videt oīa circūstātia picta et deaurata spuit in faciem regis dicit. quod eius facies turpior locus esset in domo sua. ¶ Quarto cōfūm ad societatem quod virtutes sine alijs bonis mundi sunt p̄ se sufficiētes et pfectum bonū. Sed omnia alia bona sine virtutibus penitus nihil valent. Hoc eccl̄us ybi supra. Quid in omnib⁹ illis scilicet in bonis mundi. nisi probitas ventum laudatur. id est bonus v̄sus qui a virtute procedit. itaq; non ex dignitate virtuti sed ex virtute dignitati honor accedit. Immo omnia alia bona sine virtute cedunt habentibus in malum. et melius esset eis non habere. Mathei. xxvij. Melius ei esset si natus non fuisse homo iste. ¶ Quinto cōfūm ab permanentiam. quia sole virtutes permanent cum homine. nec in vita. nec in morte. nec in prosperitate. nec in aduersis ipm terelinquunt. Hapiē. x. Hec. s. virtus v̄ditum ius. non dereli. descendit. quod cū il. in fouēā. Apoc. xvij. Opt̄ em̄ illorū sequuntur illos. Omnia vero alia bona derelinquunt hominem in morte. et frequenter in vita et diuitie et delitie et honores et amici et plāguinei. ¶ Sexto cōfūm ad meritū. sola ei p̄t̄ dei que a gratia dei p̄cedit facit nos mereri vitam eternam. Omnia em̄ opera nostra de genere bonorum nisi sint facta in virtute non meretur vitam eternam. Mathei. vij. Multi dicēt mibi in illa die domine nonne in nomine tuo prophetauimus. et in nomine tuo demona eieimus et virtutes multas fecimus. i. multa opera de genere bonorum. Et dicet illis. Amēdico vobis. Nescio vos. Et sic patet totum de ep̄la.

Dominica. xix. de euangelio. Sermo. cij.

Fascendens hiesus in nauicula transfrētanit et venit in ciuitatem suam. Mathei. ix. Sicut dicitur. Iohann. Crisost. Creator rerum orbis terre dominus. Postquam se propter nos nostra angustauit carne. cepit habere humānā patriam. cepit ciuitatis iudice esse cuius pa-

.CII.

rentes habere cepit parentum omnium ipse parens. ut attraheret caritas quos disperserat metus. Et ideo ut verus homo naues intrans mare mundi transiuit. et ut verus deus paraliticum in anima et corpore sanavit. Et sic in hoc euangelio quoddam magnum miraculum xp̄i recitatur. Circa quod euangeliū sex narrat. Primum est xp̄i acinorū suā transfrētatio. In p̄n. euā. Secundū ē cuiusdam palitici ad xp̄m adductō. ibi. Et ecce offere. ei pali. iacē. in lec. Terciū est p̄coꝝ palitici relaxatō. ibi. Videlicet ie. fi. il. di. pa. cōfi. fi. re. tibi pecca tua. Quartū ē scribax et phariseoꝝ p̄tra biesu mala cogitatō. ibi. Et ecce quod q̄daꝝ de scri. di. intra se. hic blasphemus. Quintū est male cogitatōnis eoꝝ reprobatō. et palitici ī corpe sanatio. ibi. Et cum vidisset ie. co. e. di. ut qd̄ cogit. mala ī cor. ve qd̄ est fa. dic. di. ti. pec. zc. Sextū ē ex miraclo facto dei glorificatō. ibi. Videntes autem tur. ti. et glo. eum. ¶ Primo ergo ponit xp̄i ad ciuitatem suam transfrētatio. ibi. Ascendens hiesus in nauem transfrētanit. scilicet de terra gerasenorum et venit in ciuitatem suam. scilicet capernaum. ut habetur in Mar. Crisost. Ciuitatem suam hic capernaum dicit. Alio em̄ eum suscepit nascentem. scilicet berthleem. Aliu autem nutritum. scilicet nazareth. Alia vero habuit continue habitantem. scilicet capernaum. Capernaum ergo biesus predicatione. inhabitatione et miraculis q̄plurumis illustrauit. ppter que oīa ciuitas biesu dicta est. Luce iij. Quāta audīnum facta ī capernaū zc. ¶ Distice aē p̄ nauiculā istā q̄ xp̄s ascēdit et in qua transfrētanit mare. i. amaritudines b̄ mudi. ad redeundum in ciuitatem suaz. scilicet capernaum celestes crux xp̄i designat. p̄ quā in q̄ xp̄s transiuit de b̄ mudi ad celum p̄ quaꝝ cruce p̄nia designat. Mathei. xvij. Si quis vult venire post me abnegat semetipm et tollat crucem suā id est p̄niā. Et ideo si volum ad ciuitatem nřam redire. scilicet capernaū celestes q̄ nřa dī. q̄ iure p̄ris nostri xp̄i nob̄ debetur. oportet q̄ intrem nauiculam istā. scilicet penitentiam. et in ipsa transeamus mare mundi. ¶ A significat aē p̄ nauiculā crux xp̄i et p̄nia multiplici rōne. ¶ Primo rōne indigentie. q̄ sic necessario exīs in mari. si vult ad portum venire idiget nauem. ita nos exītes ī hoc mundo qui est mare tempestuosum indigemus crucem penitentie si volumus ad portum quietis p̄uenire. also in mari gibimus. Lu. xij. Nisi pe-

*Compilatio manus vnu
datus 2. 17*

nitentia babueritis oes simul gibitis. Et iō iohann. bapti. qui vocabat ad regnum dicebat. **P**enitentia agite appropin. ei re. ce. **M**ath. vii. **S**ecundo rōne signare. Est ei natus apta et lata supinus et stricta et clausa inferius. **S**ic crux pnie d3 eē stricta et clausa x̄sus terrā. qz ex terra resoluunt vapores. i. mala desideria que corrūpūt affectū. et nebule q obnubilant intellectū. et frigus qd strigit effectū. **S**oluz in pūcto d3 crux pnie rāgē terrā sicut crux cni sti infixa est terre in modico foramine. qz penitens solum vite necessaria debet recipere. j. **T**hi. v. **H**abentes ali. et quibus te. his cōtē. sumus. **D**ebet autē esse apta et lata supinus x̄sus celū. vi. hō celestib⁹ inbiet. et de celo adiutoriū expectet. quia cū pnia sit plū vald' dū rū nisi hō iuinet a dō succubit. **E**t iō vna x̄t⁹ pncipal' pnie ponit spes p quā hō penitens spat in deo oia vincere. **P**hilip. iii. **D**ia possum in eo q me pfortat. **J**o. xvii. **C**onfidite. s. in me. **S**ic cōfudit dauid et iō vicit golyam. j. **R**eg. xvij. **T**ercio rōne existēt qz sicut nauis stat sup aqz et ferri ab aquis. ita crux pnie debet staē sup aquas baptisimi et ferri ab aquis lacrimaz. **N**oz extere natōes faciūt pniaz suoz. et quia nō faciūt eam sup aquas baptisimi n̄ pueniūt ad portū regni salutis. **J**o. iii. **N**i si quis tenatus fue. ex aqz et spūscō nō p̄t int̄ re in reg. dei. **D**3 etiā ferri ab aqz lacrimaz. **P**s. **L**auabo p singlas noctes. id ē p singula peccata lectū meū. i. conscientiam meā. In penitentia enim mūdan⁹ pcta. lacrime autē melius abstergunt pcta qz aliquid aliud. sic lacrime petri et magdalene abstaserint peccata eoz. **L**u. xxij. **E**gressus foras fleuit amare. **Q**uarto rōne obedientie. In nullo em loco ita obedientia obseruat sicut i navi. **P**s. Quia ipē dixit et facta s̄. Qd necessarium est in cruce pnie. qz cū in pnia vita grē qz p̄sistit i obseruantia mandator⁹ dei acquirat. iu. ill⁹. **M**ath. xix. si vis ad vitā ingredi sua māda ta. oportet q penitens obediat deo et mīstris ei⁹. **L**u. x. Qui vos audit me audit. et qz vos spernit me spernit. **B** **Q**uinto rōne iacture. **A**bi nota qz nauis in mari ex ml̄tis patit iacturā. et maxime ex qtnor. s. ex malo regimine. ex subinratōe aqz. ex nimia oneratōne. et ex rētōp tempestate. **P**rimo ex malo regimine naucleri. qz si nō est bene doctus submergitur nauis. **S**ic est in pnia. Oportet ei q clericus et penitēs multa discretōe et ml̄tq

prudentia vtans. **M**ath. x. **E**stote ergo pidentes si. ser. **V**nde illa sancta aiglia d̄ gbo d̄ in Ezech. i. 7 Apoc. iii. ca. p que penitēs designat dicuntur esse oculis vndiqz plena. **A**ug. **V**itasti grandia que ne obmaris ha rena. **M**ulta impediūt penitentem nisi sciat sibi canē. **S**ecundo ex subinratōe aqz. qz si aqz numis subinrat nauis submergit. **S**ic penitens si in pnia recipit carnalia desideria et facit opera carnis que p aquam designant statim submergit. **T**ercio et nimia rerum oneratione. **S**ic est in penitentia. **E**t iō oportet q penitens omnia onera deponat. s. onus peccati. **H**ebrie. xij. **D**eponentes oē pond⁹ et circūstans nos peccatū p̄ patiam curram⁹ ad p̄positū nobis certamen. **E**t onus tpaūm rē. **M**ath. xix. **E**cce nos reli. om. et se. sū. te. **A**bi di. Bern. **B**ene petre. et nō ad insipietiam tibi. **S**ciebas em q xp̄m sequi nō poteris onerat⁹. **E**t ideo i primitua ecclesia qz quot habebant agros et dōmos vendebant et ponebant p̄cia eoz an pedes ap̄lōm. **C**at patet Actu. iii. **E**t ad h̄ significādū qn̄ ascēdit crucē expolianuit se et nūdus in cruce pepēdit. **Q**uarto ex rētōp tempestate a qz submergit. **S**ilie et penitēs. **N**ā qtnor venti. i. quatuor affectiones pugnant i āmā hominis ut submergent eaz. **Q**ui fm Bern. **L**iment que nō oportet sperat que nō tecēt gādēt vane. dolentqz vanius. **D**roptere di. **B**oe. **G**andia pelle. pelle timorē. spēm qz fugato. **N**ec dolor assit nubila mens ē vidi ctaqz frenis hec vbi regnāt. **I**stis illi quatuor venti de qz d̄ Daniel. vij. **E**cce inquit quatuor vēti pugnabant in mari id est in cor de peccatoris. **E**t sic patet p̄mū. **S**ecundo ponit cumscā palitici ad xp̄m adductō. **E**t h̄ est. **E**t ec. of. ei pa. ia. in lecto. **M**ar. ii. dicas qz a quatuor portabat. **L**u. v. d̄ qz nō iuinentes qz pte illum inferrent an biesū p turbā ascenderint sup tectū et p tegulas submisent en an biesum. in qz xp̄m magna fides et deuotio eoz. **E**t iō tercio sequit palitici in aia curatō. **A**idense ei biesus fidē illoz dixit paralitico. **C**onfide fi. re. t. p. tna. **S**lo. **N**ō fidē palitici quia sensu carebat. **H**iero. **N**ō fidē illius q offerebat. **S** fidē illoz q offerebant en. **A**bi manifeste patet qz in fide et p fidē al terius remittit p̄ctm. **B**eda. **Q**uantū valet ap̄d dē fides p̄pria. apud quē sic valuit alia. vt intus et extra sanaret hominem. **Q**dē

Berino

.CII.

¶tra hereticos qui dicunt paullis non remitti peccatum. quia non habent motum liberi arbitrij. nō fidentes ipso mundari i fide pentum v'l ecclesie. Qd est manifeste falsum. qz magis est deus pns ad misericordiam et veniam qz ad vindictam. Si ergo puen p peccato pentu dānant. qre n multomagis in fide parentu saluant. ¶ Sed queris hic. cuz petet curatō corporis qre dñs pns adhibuit curatiō nem mentis. Responsio dicendū ē qz hec fecit ppter tria. ¶ Primo ppter benignitatez liberalitatis sue. que plus dat in munē qz peccatum in aia erat cā morbi in corpe. Unde Beda. Pro culpa aie etiam in corpe infirmitabat. Et ideo tanqz bonus medicus pns causaz et radicem morbi remouet. et postea illum morbus expellit. ¶ Tercio vt ex h̄ daz occasionē scribis et pharisēs sic cogitare dō se ut ipi cogitauerint de ipo. ac p h̄ onderet manifeste qz erat filius dei. et sic crederet qz ipē n̄ erat solū hō sed et tens et p pns nō blasphemaret dimittendo peccatum. Et hoc ē qd qzto sequit. Et ecce quidaz de scribis dix. in se. ba. blas. Ubi nota qz tribus modis blasphematur deus. Prō dñ quis attribuit dō vel imprecat ei qd sibi nō puenit ut sit malus et maledictus. Secundo dñ qz remouet a deo qd sibi puenit. ut dicendo qz nō est omnipotens vel misericors et cetera talia. Tercio dñ quis sibi p attribuit qd est propinū dei scz peccata dimittere et creare. Et isto tercio modo dicebant isti qz xp̄s blasphemabat. qz qd erat p̄p̄i dei. s. peccata dimittē sibi attribuebat. Isti erant zelatores facti dei. Reducit autē eos deus ad pgnitōm p̄tatis p simile dñ cogitatōes eoru se noscere oñdit. qd similiter Iohannes dei est. Et hoc est qd qnto sequit. s. cogitatōnū eoz. reprobato. An ait. Et cū vidisset biesus cogitatōes eoz dixit. ut quid cogitatōis mala in cordibz vestris. q. d. ex hoc qz cogitatōes v̄ias video pp̄dite qz deus sum. Unde et peccata dimitto. Sed quia nec istud sufficit ad remotionem cecitatis cordis eoz venit ad magnū miraculū. ut vel sic obstruat os loquentū iniqua. Unde sequit. Quid est facilius dicē remittunt tibi peccata tua. i. dicto facere ut dimittant tibi peccata glo. qz sol⁹ qui dimitto novi. an dicē. surge et ambula. glo. qd et vos vide re poteritis. q. d. Apud me vtrunqz equalit

facile ē s qz ego solus illud noui. istud atē hoīes videt. et iō p maiori reputat. pber iū sibile p visible. Et h̄ ē qd sequit. At aut sciatis. qz filius hoīs h̄ p̄tatez dimitt. pec. i ter. Sed nō videt h̄ argumentari. qz p min⁹ videt. pbare maius. Minus em̄ est sanare paraliticū in corpe. qz p̄cta dimittē i aia. Aug. Plus est iustificare impiuū qz creare celum et terrā. Et ideo nota qz op⁹ dei p̄tē h̄c triplicē p̄sideratōem. Cōsiderari em̄ p̄tē in opifice. et ideo om̄e op⁹ est equaliter facile. qz opifex ē equaliter in omnibus potēs. Secundo p̄tē cōsiderari in seipso. et sic vnu opus potest in se habere maiorez difficultates qz aliud. Et sic iustificare impiuū plus et maius ē qz creaē celum et terrā. eo qz in hoc est resistētia p̄ctū. in illo h̄o nlla ē r̄sistētia. et h̄ h̄ intelligē h̄dictū agus. Tercio qz̄ ad illos qz̄ op⁹ ap̄pet. et sic cū hoīes qz̄ magl. videt essiant maiora p̄tē ali qd existātiū ēē maioris v'l minoris difficultatis qd maius et minus videt. Si ergo p̄sideremus opus fm̄ p̄mam p̄sideratōem. s. put p̄siderat in opifice sic erit argumentū a simili. qz si potest facere vnu opus potest facere aliud cū vtrunqz potentiam soli⁹ dei requirat. Si mile ergo p̄bat p simile et innabile p̄bat p visible. Hiero. Utrum sint palitico peccata dimissa. solus nonerat qui dimittebat. surgere atē et ambulare oīb manifestum erat qz videbant. fit ergo visible signū ut p̄ber iū sibile. Si autem p̄siderat fm̄ ultimam p̄siderationem. s. put consideratur in iudicio hominum. sic erit hoc argumentū a maiori. qz maius videbatur eis sanare dicto paraliticū qz dicere remittuntur tibi peccata tua. Et iō si poterat quod maius erat etiam quod minus erat. Et hoc est quod sequitur. At autem sciatis quia filius hominis habet potestatez dimittendi peccata in terra. nūc ait paralitico tibi dico surge ut manifestū fiat qz sanus es. tolle lectu tuū et ambula. Et statim tu. lectum et ambulauit corā illis ut puerteretur et confunderentur. Et sic patet secundum. Ecū qrtū et qntū. ¶ Moralitas. Circa h̄ miraculū qz̄ p̄siderāda occurrit. Prō qd p h̄c paliticū designet. Secundo que sint portatores ipsius paralitici ad xp̄m. Tercio que est turba impediens ne paraliticus ponatur ante biesus. ut habetur Lu. v. Quarto que faciunt ad dimissionem peccati quia iste in fide illoz dimissus ē a p̄ctō. Et qz̄ modis infir

Mora

mitates ptingunt. qz iste ex peccato videtur infirmus fuisse. Quanto quo peccator satus d tollere lectu suu et ire in domu suam.
Purca pnu nota qz p huc paliticu peccator designat et p palisim peccatum. Si h dupl citer. s. rōe origis et rōne effectus. **P**riore rōne originis. **N**ibz ei modis causat palisim. s. ex frigiditate neruos pstringente. vel ex humore neruos opilante. vel ex vulnera neros incidente. Ex his em impedit transit spūs ad instrumenta sensu. et fit pnuatio sensus et motus h plus et minus. aliquā in toto. et ali qā solū in uno membro. **N**ia igit auari palisim incurrit ex nimia frigiditate. Est em pge lata. quia ignem diuinum sc̄z caritatem dei et pxiimi non habet. et hoc est quia plena iniq̄tate. nihil enim iniquius q̄ amare pecunias. **M**at. xxiiij. Quoniam abudabit ini. re. can. multoz. Calor aut facit hoīem largū. ppte rea iuuenes naturaliter sūt largi et senes auari. Et qz anarus nō hz calorem dei in se. ideo hz cor pgelati et nihil largit. Et iō xps venit ignem mittē in terram ut hoc frigus depelle ret. Nam dū se et sua nobis gratis dedit ignē magnū. i. amorem in cordibz nostris accedit. Ro. viij. Quo nō etiam cū illo oīa nobis donauit. Que cogitans ppheta dicit. Conculcanit cor meū intra me et in me. mea exar. ig. Ideo etiam spūsanctus in specie ignis appa ruit ut auaricie frigus depelleret. Luxurio autem palisim incurrit ex nimia humiditate. que causat ex nimia comedione. et maxie ex potatione vini. **D**ropterea dī Ephe. v. Quo lite inebriari vino in quo est luxuria. Si enī luxuriosus abstineret et maceraret abstinen tia cibi et potus carnem suā nō efficaret paraliticus. Ad hanc palisim depellendā xps ordinavit et predicavit pñiam et abstinentiam. Lu. xxj. Cidete ne grauenet corda v̄ra cra pula et ebrietate. Et ob hoc etia sc̄i p̄ies ordinauerūt religiones et heremitoria. et sancta ecclesia ordinauit q̄ dragesimaz et alia ieunia. Supbus zō incurrit palisim ex incisiō et se paratō. Supbia em sepat animā a dō. et ī inflatus spūsancti ad cor eius transire n̄ p̄. Eccl. x. Initū supbie hoīs est a deo apostatare quo ab eo qui fecit illū recessit cor eius. Ad hanc paralism expellendā xps vsc̄ ad terram se humiliavit formam servi accipies. Ista est pessima paralisis. qz oēz īfluxū grārum impedit. Iaco. iiiij. Deus superbis resis.

hu. autem d. gra. Hū aī ad ista tria p̄cā auariciā. luxuriam et superbiam oīa p̄cā reducā tur. vt dī. j. Jo. ii. et hec tria palisim designat h̄m diuersas causas ut dictū ē. manifestū est qz p paliticu oīs p̄cōz p̄ intelligi rē origis. vnde causat. **S**ed significat p̄cōz p̄ pa liticu rōe effectus. Quatuor em mala sequit̄ in corpe et palisi. s. tremor. insensibilitas. immobilitas et mollicies. **H**ec eadē q̄tuor cō sequit̄ peccator ex p̄cōz. p̄p̄ qd merito q̄ p̄ ralisim p̄cām et p̄ paliticu p̄cōz designatur. **P**rimū malū ē tremor. Tremet em peccator et timet q̄ timenda nō sī. s. ista mūdana q̄ sunt falsa bona. et mīta mala cōtinent et ad dolorosum finē adducunt. **D**ī. Illē trepi. ti. vbi non erat ti. Et nō timet q̄ multuz timendasunt. s. pditōem p̄tutū et ḡe dei. et absolu nem ab ecclisia. et privatōz glie celi. Et iō q̄ timore nō hz dñi. nō timet mala facē. qz tiō dñi expellit peccatum. **E**ccl. i. Nec curat bōa agere. nā qui timet deū faciet bona. **E**ccl. xv Secundū malum est insensibilitas. nam i p̄ ralitico fit privatō et diminutio sensus ex su predictis tribus causis. **S**ic est in peccatore non enim sentit peccator grādia vulnera anime. Morsum autem vnius canis vel vnius pulicis bene sentit. **P**rouer. xxij. Verberauerunt me et non dolui. traxerunt me et non sensi. **L**abi nota q̄ triplex est insensibilitas peccatoris. **P**rima est quia nō sentit proprios defectus quam facit superbia. **S**ic phariseus ille cognoscet defectus suos sed se meliorē omnibus reputabat. non sum inquit sicut ceteri homines. **L**uce. xvij. Econtra facit humilitas. que bona facit animam. **G**regorius. Bonā mentium est ibi cognoscere culpam vbi culpa non est. **S**e cunda est quia non sentit miseras proximorum. **A**mos. vij. Bibentes in p̄bialis vinum et optimo vnguento delibuti et nihil patiebatur super p̄titōe ioseph. **H**ac facit auaricia et immisericordia. **L**u. xvij. Erat quidē mēdi cus noīe lazarus cupiens saturari z̄c. Econtra facit pietas. qz alienas miseras facit suas qz. **C**or. xi. Quis infirmas et ego nō ilīr. quis scādalizat et ego n̄ vīo. **T**ertia ē. qz n̄ sentit dulcediez spūs. bñ sentit dulcediez phiale et cātilene. bñ dulcediez p̄bi dī sup mel dul cors n̄ sentit. **H**ac facit imēdicia carnis q̄ fac hoīez q̄i porcū vt ei sapiat stercoia. **C**in tre no. Qui nutriebantur in croceis amplexati

Bermon

sunt stercore. Ecōtra facit mūdicia. que facit dei suavitatem sentire. et oculis mētis sentire. **M**ath. v. Beati mūndo cor. qm̄ ipī dñz vi. **T**ercium malū est immobilitas. sicut em̄ in ptracto. ppter frig. v. opilato ex humiditate. v. ceso nero. pnat ps palitica motu. v. in toto. v. in pte. sitr̄ ē in peccatore. fit em̄ immobil. et piger ad oē bonū. **P**roner. xx. **D**esideria occidūt pigrū. noluerūt em̄ qcq̄ opa ri magnus ei. **Q**uartū est mollities qdām dissoluit em̄ peccator in aquis deliciarū sicut glaties ad ignem. **H**iere. xxx. **A**sq̄ quo de litijs dissolueris filia vaga. Et attendit hec mollities in peccatore i hoc q̄ cedit oī duro. nihil em̄ graue nec vna temptatōem p̄ sustinēt et vīcē. imo oī temptatōni et oī duro cedit. **P**ronerbi. xxvii. Qui mollis est et dissolutus in ope suo frat̄ est sua opera dissipantis. Dissoluitur enim peccator in igne tribulatiōnis. sicut et in aquis deliciarum. **D** **T**ercia secundum. s. qui sunt portatores q̄ portant peccatōē an̄ biesū. nō q̄ st̄ q̄ tuor. quia marcus d. q̄ a q̄ tuor portabat. **D**rum? ē p̄sideratō vilitatis et noxietatis peccati. q̄ vile et q̄ noxiū sit. Infinita em̄ bona auferit. s. dñ cū oib̄ bonis ḡie. et infinita mala infert. s. dyabolū cū oib̄ vicijs. Hec at̄ cogitare multū facit ad pueris. **P**os. **C**ogitani vias meas et pueri pedes meos. **D**ecudus est mēoria mortis. qn̄ em̄ q̄s cogitat q̄ de oib̄ boīs suis tpalib̄ nihil secū portabit. et q̄ ipē a vīmib̄ p̄medet et sub terra recondet. ab oib̄bus derelinquēdus. de facilī p̄tēnit oia. et ad dñz redit. **H**iero. Facile p̄temnit oia q̄ sp. se. co. e. mo. **E**ccl. vii. **N**emo. no. t. zc. **T**erci? ē recogitatō bñficioz dei. Si q̄s em̄ cogitat q̄ modo deus fecit en̄ pulcherrimā creaturā. vt pote ad imaginē suā. et quo oia subiecit sei. et quomō vt en̄ redimēt uoluit mori et alia excellētia beneficia. que ei de? p̄tulit multū allicit ad amorē dei. atq̄ ad en̄ r̄dire p̄curat. **P**os. Quid retribuā dno. p̄ oī. que re. mi. calicez salutaris acci. q̄ p̄ pniam ad dñz redit in q̄ salus aie p̄sistit. **Q**uartus est tior supplicij etni et spes pmi. horrendū est em̄ inciderē in manus dei viuētis. **H**ebreo. x. Si q̄s em̄ p̄siderat q̄ ipē ē obligatus supplicij etnis. et p̄gatus glie padisi. et si redeat ad deum absoluet a penis et glie restituet. certe nū sit oī satu? festiabit ad dñz redire. **Y**sa. xxvii. Ego dixi in dñmid. die. me. vadā ad por. ife.

.CII.

Dixi nō vide. do. in ter. vi. Et sequit. Recogitabo tibi oēs a. me. ī amaritudine aīme mee. Quod sit in pnia dñ hō ad dñ redit. **Q** **L** Circa tertiu. s. que ē turba ipedies ne peccator portet ante biesum. Nō q̄ q̄druplex est turba impediens. **P**rima ē turba viciorum. Qui em̄ est inuolut⁹ mltis mal⁹ et peccatis impedit⁹ ne ad dñ redit. **R**os. i. Qui cū iusticiā dei cognouissent nō intellexerunt q̄ qui talia agūt sunt digni morte. Hic ut ei qui mltas et p̄trarias infirmitates habent n̄ defacile curant. sic qui multa peccata. Peccata em̄ clamant contra eu in curia celi. **S**en. iii. Ecce vox san. fra. tui clamat ad me de terra. **S**ecunda est turba sollicitudinū mūda noz que suffocant verbū dei et oē bonū cogitatu. **L**uce. vii. Aliud cecidit inter spinas et sunul exorte spine suffocauerūt illud. Sollicitudines mūdi recte sunt sicut spine. vt si q̄s in eis fuerit inuolutus non poterit exire illesus. **P**ropter qd̄ dicit Eccl. xj. Fili ne in multis sint actus tui. **T**ercia est turba p̄sanguine oī qui oīno salutem aīe impedire conātur. **P**ropter qd̄ dictū ē abrabe. Egregere d̄ t̄ra tua et de cogitatione tua et de domo patris tui. **S**ene. xij. Quia inimici homis domestici eius. **L**uce. xij. Si quis venit ad me et non odit pa. s. et ma. zc. nō potest meus ee discipulus. **Q**uarta est turba demonū. qui nō dormiūt sed semper p̄sumunt animā p̄tōris ip̄sis peccatis. ita q̄ nō habet vires redēndi ad dñ p̄ oē em̄ peccatū qd̄ faciunt perpetranū indurat aia. et aptitudo ad deum redēndi paulatim consumitur. **J**ob. xij. Qui me comedunt non dormiūt a multitudine eorum p̄sumunt vestimentū meū. **V**estimentū aīme sunt bona naturalia. que p̄ peccatum deuastant. **L**u. x. Qui etiaz dispoliauerunt eum et plagiis impositis abierunt. **D**emones auferunt gratuita. et vulnerant naturalia. **F** **T**ercia quartū sc̄ que faciunt ad dimissiōnem peccati et quot de causis infirmitates et pene p̄tingūt. Nota q̄ quatuor faciunt ad dimissiōnē peccati. **D**rumū est opatō bōa q̄ habilitat et disponit ad gratiam sicut medicus disponit vt medicina bene opetur. **G**reg. Interi fac quid qd̄ boni potes vt tens illūstret cor tui ad penitentiaz. Unū stulti sunt illi qui postq̄ sunt in peccato mortalib̄ bo ni facere volunt. ex quo nō p̄dest eis ad vitā eternā. p̄dest tamen eis vt de peccato ex-

ee faciat ad di. p̄tū

eant 2 ad deū revertantur. **I** Secundūz est ele-
mosina. Daniel.iii. Peccata tua elemosinis
redime. Exempluz b⁹ habemus in cornelio
centunione. de quo d^z Act. x. Elemosyne tue
ascenderūt in memorā in p̄spectu dei. Et iō
ad eū missus est petrus vt a peccatis absolu-
ret eū. **I** Terciū est venia p̄cessa alteri p̄ in-
iuria facta sibi Math. vi. Si eī dimiseritis
homīb⁹ peccata eoz di. vo. p̄ vester celestis
peccata vestra. **I** Quartū est meritū 2 oīo
sanctor⁹ vt hic patet. q̄ ppter fidem portan-
tiūz dimissa sunt ei peccata. j. Reg. xv. Por-
ta queso peccatū meū. Exemplū de b. Aug.
q̄ ppter merita 2 oīoes matris puersus est. 2
paulus propter oīoem stephani puersus est
vt di. Ang. Propterea dī Job. v. Voca si
est qui te audiat 2 ad aliquē sanctor⁹ querē.
G Circa aliud sc̄z quot d^z causis infirmita-
tes p̄tingunt. nota q̄ vt dicit Beda quinq⁹
de causis p̄tingunt. **I** Primo vt meritū in-
sistis p̄ patientiam augeat. vt Job 2 Thobie
I Secundo ad custodiam p̄tutis 2 hūilitat⁹
nā p̄tus i infirmitate p̄fici. i. ad Corinth. xii.
De magnitudo reue. extol. me datus ē mibi
stimul⁹ carnis mee. an. sa. vt me colla. **I** Ter-
cio ad purgādū peccata. vt lepra marie 2 hu-
ic palitico. **I** Quarto ad gloriaz dei vt laza-
ro. **I** Quinto ad initium pene vt herodi q̄
tenis hic ppendat q̄d in futuro seqf. **I** **G**
G Circa quintū. s. q̄no peccator sanatus de-
bet resurgere 2 tollere suū lectū 2 ire in domū
suā. Nō tria q̄ d^z surgere p̄ culpe fugā 2 de-
testatōem. d^z tollere lectū suū p̄ pnie assu-
mptione. 2 d^z ire in domū suā p̄ pfectū bo-
noz 2 exercitationē. **I** Circa primū nota q̄
peccator sanatus q̄tuor debet detestari. s. pecca-
tum q̄d fecit. dyabolū qui peccatū suggestit.
mūndū qui delectabilia sua ad peccatū per-
trandū obtulit. 2 carnem que ad peccatū alle-
xit. q̄n hō passus est vñ magnū malū omes
qui fuerūt in culpa. p̄sequit. Dyabolus aut̄
2 mūndus 2 caro sunt in culpa peccati iō meri-
to p̄sequēdi. **D** S. Confundat 2 reuer. q̄ vo-
mi. ma. **I** Circa secundū nota q̄ peccator de-
bet tollere lectū suū. i. corpus suū in q̄ prius p̄
peccatū suū iacebat. ip̄m p̄ disciplinaz pnie
macerando s̄ per abstinentiam cibi 2 potus.
p̄ disciplinas 2 vigilias. p̄ peregrinatōes 2 in-
firmor⁹ obsequia. Hebre. xj. Circuierūt i me-
lotis in pel. cap. egē. an affl. i soli. er. in mō. 2 i
spe. 2 in cauer. **I** **G** Circa tertīū nō q̄ pec-

cator sanatus debet ire in quadriplices dō-
mū p̄ficiendo. **I** Prima est ecclesia ad quā
debet ire p̄ sacramētoz p̄ceptionē. Dō. In
domū dñi ibimus. D^z eī se munire sacra-
mentis in quib⁹ opatur h̄t⁹ passiōis xp̄i. vt
p̄seruet a malo 2 p̄ficiat in bono. **I** Secun-
da est p̄scientia ppria in quā debet ire p̄ suā
frequētem discussionem. Math. viii. Intrās
in domū meā p̄quiescam cū illa. **Q**n extra-
ctus est ignis in aliqua domo. diligent' queri-
tur an remanserit ignis in aliqua fauilla 2 de-
iceps maior cautela adhibet. Sic debet pec-
cator facere in cuius p̄scia extinctus est ignis
peccati. **I** Tertia ē sepulcrū. Job. xxx. Scio
q̄ morti trades me vbi p̄stituta est dom⁹ oī
viventi. Ad hanc debet ire homo p̄ iugē me
moiam et expectationē. Job. viii. Cūctis di-
ebus qbus nunc milito expe. do. v. imū. mea.
Qn homo stat ad pensiōez in aliqua domo
in qua modicū debet stare. non curat de ea. s̄
multum curat de ea in qua semper debet ha-
bitare. **I** In hoc autem mūdo oēs stamus ad
pensionem 2 modico tempe. **I** In alia aut̄ vi-
ta imperpetuā stabimus. Hebre. xii. Non
habemus hic manentem cūitatem sed fu-
turam inq. **I** Et ideo modicū ē curādū de ista
2 multū de alia. **I** Quarta est celū ad q̄d de-
bet ire p̄ desideriū 2 affectionem. Philip. iii.
Nostra puersatio in celē. Ibi em eē pat̄ nr̄
ibi sunt p̄decessores nostri. ibi est oē bonū no-
strū. 2 ideo ibi debet eē cor nostrū. Math. vi.
Ubi est thesauris tuus ibi ē 2 cor tuū. He-
xto 2 vltimo ponit ex miraculo facto dei glo-
rificatio. q̄ videntes turbe miraculū faciū
muerūt. s. timore reueretie 2 filiali 2 glorifica-
uerūt deū qui dedit p̄fātē tale hoib⁹. i. q̄ de-
dit p̄phetā magnū habentē p̄fātē talia faciē
di. s. sanandi homies in aīa 2 in corpe. Et sic
patet sertū 2 p̄sequēnt' totū.
I De eplā sermo. cij.

R Enouamini spi-
ritu mētis vīe Ephe. iiiij. Apls in
bac eplā ad q̄tuor nos horatatur.
Primo vt mente renouemur nouū hoib⁹ in-
duentes. In p̄n. ep̄le. Secundo vt mendacū
deponamus p̄titatē loqntes. ibi. ppter q̄d de-
ponen. mē. loq. xi. Tercio nos horatatur ad inā
p̄zelū in ira simpliū. peccates. ibi. Trascimi.
2 no. pec. Q̄rto vt furtū reclinem⁹ labores
manū exercentes. ibi. Qui furabat iaz non

furest. Primo ergo nos hortatur. vt mente renouemur. d. Renoua. sp. m. v. i. r. noua. nō extra tm̄i vt multi faciūt in pannis 7 huimmo di sed intus. s. spū mētis vīe. intransitiua ē cō structio. i. spū qui est mēs vīa. vel spū sancto mētis vīe habitator. Et atē de q. d. r. noua mini. q. quanticq; hō pfect? sit semp̄ debet reputare de nouo inchoare. Eccl. xviiij. Quā cōsummauent hō tūc incipiet. Psal. Et diri nūc cepi. Et ad cuius innitatōem debet eē h̄ renouatio. ostendit cū subdit. Et induitv̄tum ad cōversatōem exteriōē p̄ imitatōem. nouū hoīez. i. xp̄m nouo mō cōceptū 7 natū. Roma. xij. Induimini dō. bie. xp̄m. H̄uc induit quicq; virtutes induit. Gallat. iij. Qui cūq; in xp̄o baptizati estis xp̄m iduistis. Sic mulier illa quā iohānes in apoc. vidiit induita erat sole. Induite dico nouū hominē qui hm̄ dēū creat⁹ est. nō hm̄ carnē. j. Corin. xv. Primus adā de terra terren⁹. Secundus de celo celestis. q. virtus formatiua corporis xp̄fuit celest⁹ 7 diuina 7 nō terrestris 7 humana. Et in quo debet esse hec renouatio facta ad ima gnē xp̄i. ostendit cū subdit. In iusticia. s. opis 7 sanctitate veritatis. i. in vera sanctitate mentis. vt sitis iusti in opere 7 sancti i. mente. Vnde in iusticia q̄tum ad alios. 7 in sanctitate veritatis q̄tum ad vos. vt. s. sitis sine similitōe ypocrisis. Lenit. xix. Sancti estote qm̄ ego sanctus sum. Et nota q. duplex est renouatio. s. mentis que fit in presenti p̄ virtutum opa. 7 corporis que fit in futuro in corporz resurre ctōe. De prima loquit̄ hic aplus. Utē nota q. nouus hō est xp̄s 7 vetus hō dicit̄ adaz. Utē nouus hō dicit̄ aia q. de nouo creata. 7 vet⁹ hō dicit̄ caro q. a veri adam traducta.

R Abi nota q. aia dicit̄ senescere p̄ peccatū p̄ similitudinē. 7 hoc patet q̄tū ad quatuor

Primo q. sicut senū incuriat corpus. ita peccatū incuriat aiam ad terrena. ita q. celestia nō p̄t respicere. Nā terrena cogitat. desiderat. loquit̄ 7 operat. Psal. Misericordia sum 7 cōr. s. xl. in fi. Idem. Oculos su. sta. decli. i. ter.

Secundo q. sicut senū debilitat visuz. 7 qn̄q; exēcat. vt patet in ysaac. Sic peccatū aiam. Nō eni videt peccator gladiū dei sup se euaginatū nec videt dyabolū se trahē tem ad furcas inferni. nec videt se nudū i. omnibus bonis spoliatum 7 vere p̄ oia 7 totalit̄ ē ceens. Psal. Oculos ha. 7 nō vi. Et nō hic de hely de quo dicitur q. nō poterat vidēlu-

ternā dei anteq; extingueretur. j. Regum. iiij. Sic peccator nihil clarū p̄t videre sed si qđ est male fumigā illud videt. Peccator est si cūt noctua q. nihil videt nisi tenebris. Joh. iiij. Dilex. ma. te. q̄s lu. ¶ Tercio sicut senū debilitat auditū 7 oēs potentias aie organis alligatas. sic peccatū aiam 7 oēs potentias ei⁹ ad omne opus bonū ligat q. nec audiē v̄ba dei nec amare vera bona. nec recordari beneficiorum dei. nec ire ad sancta loca. nec opera ri virtuosa p̄t. uno oia hec fastidit sicut hō satur cibū. Numeri. xxj. Aia nostra nauiscat sup cibo isto lenissi. ¶ Quarto q. sicut sola auaricia iuuenescit in senē sic solū peccatū iuuenescit in peccatore. Psai. lxv. Puer cen. an. m. Peccator habet multa tpa in hac etate s̄ in sensu est valde puer. Cōtra quod dicitur j. Corin. xij. Nolite pueni effici sensib. s̄ malitia parvuli estote. Ab hac ḡ retusitate horat̄ nos aplus vt renouemur dicens. Renouamini spiritu mentis vestre. L ¶ Mora liter aut̄ exponēdo nota q. renouari debem⁹ hm̄ sex species renouatōis que in creaturis in ueniuntur. Prima renouatio fit p̄ ignē sicut ferrū renouat̄ ab erugine 7 aurū 7 argentū p̄ ignē pbāt̄ 7 renouat̄. sic renouat̄ hō in igne tribulatōis. Sap. iii. Tāq; an̄ i for. zc. In bulatō vocat ignis. q. si les quero 7 ar. purgat̄ si les vero palee incinerat 7 denigrat. qdā aut̄ vidēt̄ argētū 7 nō sūt. 7 iō ignē tribulatōis n̄ sustinet̄. Hiere. vi. Frustra cōflau. cōfla. malicie eōrū nō sunt cōsumpte argentū reprobū vocate eos. q. dñs piecit illas. Melior p̄ba q. posset fieri de argēto fit p̄ ignē. Sic ī hōbus q. optime pbāt̄ in tribulatōe. Eccl. q. In igne pbāt̄ aurū 7 argentū. hoīes v̄o ī ca mino humiliatōis. Job. q. Vitte manū tuaz 7 tange os eius 7 carnē. 7 tūc videbis q. in faciem benedicat tibi. Nota hic q. deus facit si cūt aurifex 7 campor qui aliquā fortiter pbāt aurū. s. per ignē. aliquā leuiter. s. ad pagonē. sic facit deus q. quosdā acriter pbāt̄ p̄ multas tribulatōes vt perfectos. quosdā leuiter. id ē p̄ panca tribulatōes vt imperfectos. ¶ Se cunda renouatio fit in serpēte. qui cum senue rit 7 propter duricē pellis nō p̄t se bū verte abstinet. xl. dieb. deinde ingrediens p̄ ar tū foramē pelle veterē ibi relinquit. Nō hanc prudētiā xp̄s nos hortat̄. Math. v. Estote m̄qt p̄u. si. ser. Debemus aut̄ in hoc serpētis prudentiam imitari. vt carnē n̄fam per ab

R

stinetia esse et potius macerates. In artu foramen
pnie ingrediamur. quod arta est via quod dicit ad vi-
tam Matth. vii. **Ubi tota pelle vetere pecca-**
torum deponentes. in nouam creaturam transcamus.
qui nisi quis renatus fuerit tenuo non pot videre
regnum dei. Job. iij. **Et sicut modo geniti infantes**
lac puritatis bibamus sapidum plusquam manna.
Dan. v. Bibite carissimi et iebriamini. j. Pe-
tri. ii. Sicut modo geniti infantes sine do. lac. co-
cu. ¶ Tercia renouatio fit in aquila. Psal. Re-
nonabit ut aquile innutus tua. Ubi dicit glo.
Aquila dum senio grauiatur unco rostri imode-
rate crescente non pot os aperire et cibum capere.
Unde languescit. Sed quodam naturali modo
collidit rostrum ad petram. et erimit onus rostri quod
cibum capere impeditur. et tunc credit ad cibum. et
oia repantur ei ut fiat innutus. In quodam no-
bis exemplum ut rostrum nostrum. i. aspectum metis
nre quod est totus incurvatus et reflexus ad terras
ita quod celestia ei non sapiat. percutiam ad petram
xpm. i. considerem ipsum quamata et quia nobis
redit. et tunc ex tali percussione considerat ois ad pa-
tres xpm accedit ignis domini amoris in nobis
Psal. In meditacione mea exar. ignis. Et talis
ignis spiritum metis nre renouabit. Psal. Emit
te spiritu tuu et crea. quod ignis divinus est. et renoua-
bis facie terre. i. aie et tunc gila cibum suum spiritalem
sumet et oia carnalia renuet. Augl. Bustato
spiritu desipit ois caro. ¶ Quarto renouatio fit
in corno. Psal. Sicut cornu desi. ad son. aq. x.
Ubi dicit glo. Ceruus dum grauiatur senio cre-
scentibus pilis et cornibus. serpente haurit naribus
quod hausto veneno esuat. unde fonte ad bibendum
ardetissime desiderat. et cum multum biberit pi-
los et cornua depositum. In quodam datur nobis ex-
emplum. quod dum grauamus pilis. i. passionibus carnis
quod ex carne veteri oritur. et cornibus. i. dignita-
tibus mundi. quod valde grauant animam. et ad terram
deprimunt et suis punctibus vulnerant debemus
respicere. serpente in palo crucis suspensum et eius
venenum. i. venenosa obprobria et tormenta
haurire et bibere. per ingem meioriam ex quo hausti in
nobis virtus calefactiva generabit. et quodam virtus quod
desiccabit in nobis oem desiderium carnali et mun-
danorum. et sic desiccatis carnalibus sitiemus et bi-
hemus aquam diuine gratie salutaris. Job. vii. Si
quis sit re. ad me et bi. Et tunc abrenunciabimur
cornibus et dignitatibus mundi. quod si quis bene considerat
crucifixum. prebet quodam dignitas mundi est
cotenebra. Nam cui prius acclamat eum ut deo o-
sanna in excelsis. nunc maledicunt ut seductor

Math. xxviii. Nach quod te. id est. Et cum prius
prosternebat vestimenta in via. ecce suis exuis et
fors super ea mittit. et multa alia considerantur in
cruce. propter que honor et dignitas mundi sunt
penitus cotenebra. per talis etiam aspectum pilorum. i. vi-
cia carnalia et cornua. i. stupbia. et vicia spiritualia
deponuntur. quod de cruce manat virtus omnis morbi
peccati sanans. dum tunc in cruce facta sumimus
quod omne venenum peccati expellit. Et tunc cre-
moniati et in crucifixum translaticipem brevi vera
cornua. i. verum honorum. quod consistit in possessione
virtutum. Quia ut dicit Philo. Honor est reue-
rentia exhibita in testimonium virtutis. Honor vero
mundi est in panico et in equis. Hoc figura-
tum est Pume. xxij. ubi dominus mandauit quod cumque
grauiaret punctum alicuius veneni debet respicere serpente enemum in palo suspensum. quod figura-
rabat Christum. ¶ Quinta renouatio fit in accipi-
tre. que fit singulis annis. De quod dicitur Job
xxix. Numquid per sapientiam tuam pluviescit accipit
expandens alas suas ad austrum. In quo datur
nobis exemplum. quod frequenter debemus expandere
alas nostras ad austrum. i. gratias et beneficia
data nobis a deo debemus ad bonitatem deire
ferre. aqua oia bona procedunt. quod austus est re-
tus productus et generatus bonus. Iacob. i.
Omnis datum optimum et omnis tempus perfectus
desur. est. Et in tali renouatione flat in nos au-
ster. i. spiritus sanctus. qui omnes penas. i. gra-
tias renouabit eas meliorando et nouos effe-
cit. producere faciendo. Matth. xxv. Omnes ha-
benti dabitur et abundabit. Numquid autem homo gra-
tias quas habet ad te bonitatem non refert. nec te
eis deo regnatur perdit penas veteres et non
scipiet nouas. et non renouabitur ut accipiter.
Sic perdidit eas lucifer qui ad deum non retulit
bona sua. ¶ Sexta renouatio fit in fenice
que in nido suo ligna arida et aromatica con-
gregat. et alias suis igne coquuntis scorpis combi-
nit et ex eius cineribus avibus sue speciei percreat.
In quo significatur renouatio quod in resurrecti-
one fiet. quia si in nido nostro carnis in qua ha-
bitamus congregauerimus ligna aromaticae. i.
opera sancta que redolent coram deo. in quibus
est accessus spiritus sancti ignis. tunc ex cineribus illis. i.
per virtutem illorum operum resurgent gloriosam
corporam nostram. i. Corin. xv. c. Seminat in
ignobilitate surget in gloria. Ad idez radit re-
nouatio quod fit in seminibus que in terra mortifi-
cantur et viventia resurgent. quod si in cruce pe-
nitentie mortificaverimus membra nostra

mortui fuerimus mundo resurgemus in magna gloria propter oiam felicitatem renouati. **P**hilip. iii. **S**aluatorum expectamus domino nostro hunc christum qui refor- mabit cor humum non consigu cor clausum. **E**t sic patet punitus. **H**ecundo nos habemus ut mendacium deponamus veritatem loquentes deo. **S**icut dixi quod nomen hoc assimilatum est et per consequentem deponendum, propter quod deponentes mendacium quod ad veterem hominem pertinet loqui. **M**ini veritate vniusquisque primo suo i. o. e. g. et buius ro est. quoniam sum in uincere membra i. o. e. s. sum frater et filius unius dei et matris christiani sunt membra vnius capituli biesu christi. et ideo eis maxime prohibetur ne se ipsos commendacionem fallant ad inuincere. **D**eberemus autem cauere a mendacio et logica veritate maxime propter tria. **N**on quod prius quod mendacium tota societate humana deuastat et mercatores et iudicia et punitiones et premia. **Q**ui apud mendacium emptores decipiuntur. indeces veritatem non possunt inquirent et per consequentem insontes plectuntur et rei euadunt. **P**er veritatem autem fidelitas societatis humane conservatur nullus decipitur veritas indagans et vnicuique secundum opera sua retribuitur. **P**ropter quod dicitur Proverb. viii. c. Veritatem meditabitur guttura mea et labia mea detestabuntur impium. **P**hilos. Quoniam existentibus amicis sanctum est prebendorare veritatem. **D**icit de saracenis quod super oiam detestantur mendacium. Saraceni etiam multum sunt reales in verbo. **H**ecundo quia mendacium reddit homines odiosum deo et hominibus Eccl. xxv. Tres species odinunt anima mea. et aggressus valde aie illo. pauperem superbum. diuinitatem mendacem. et senem fatuum et insensatum. In codice ix. Terribiliter est in ciuitate sua hoc lignosus. hoc lignosus multa mendacia locutus. **T**ercio quod mendacium occidit animam et separat a deo. Sap. i. Deus quod metitur occidit animam. Ecce tria veritas a morte liberat. Ioh. viii. Cognoscetis veritatem et veritas liberabit vos. Cosequenter habemus nos ad iram propter zelum. et ne perire offendam dicentes. **I**rascamini super peccatis. Glo. In hac enim ira est perfectio. **A**n de moysi dicitur Ero. xxxij. quod cum appropinquasset ad castra et vidisset vitulum et choros iratusque valde piecit de manu tabulas et confregit eas. i. **M**attha. iiij. dicitur de matthathio quod cum vidisset indeum imolatorem. accessus est furor eius secundum legem zelum et trucidavit eum. **S**icut phineas videt scortantem cum madianitide ingressus est lupanar et profudit ambos filios virum et mulierem in locis genitalibus. **R**ume. xxv. c. Hac ira

iratus fuit christus quoniam facta flagello de funiculis eiecit emetes et videntes de templo. ut per prophetam Ioh. iij. **H**ec vocatur ira propter zelum. In tali autem ira excedit hominem frequenter in nimis asperre reprehendendo et corrigendo. **E**t ideo subditur. **E**t nolite peccare modum sicut in iracundia excedendo. quia in teipso peccas quemadmodum turbas. et in alio quemadmodum moderate exasperas. **E**ccl. viij. **N**on incendas carbones peccatorum arguens eos. **E**t si contingat irasci aliquem in moderate in sol non occidat super iracundiam vestram. i. cito deponat. **G**en. xlxiij. **M**aledictus furor eorum quod pertinet. et indignatio eorum quod dura. **C**el aliter ut dicimus quod hic prohibetur apostolus ne in ira offendamus deum. **I**rascamini et nolite peccare. q. d. **I**ntolereres quod vitare non potest. **S**ed de ira non veniat in actu peccandi. **S**i ergo surgit motus animi qui iam propter penitentiam peccati non est in potestate nostra saltem ei non consentiat ratione. permittit quidem apostolus irasci quod est humana temptatione sed prohibet iram ad effectumducere in quo est peccatum et maius est peccatum si sol super iracundiam occidat. i. si divit teneatur. **E**t hoc est quod dicitur. j. Corin. i. **T**emperatio vos non apprehendat nisi humana. **E**t qui sic tenet iram cor dyabolo appetit et dat ei locum intrandi ad se et secundum habitandi. **N**olite ergo locum dare diabulo in ira manendo. **E**t sic patitur quod ad iram propter zelum nos habemus. et ne in ira peccandum debemus. **E**t sic patitur secundum et tertium secundum. **Q**uarto nos habemus ut furtus non facimus sed labore manus exercemus deum. Qui furabatur iam non furetur quoniam genere rapina. **E**ccl. xx. **N**on furtum facies. **M**agis autem laboret opando manus suis. Et quod opera faciet. malitia lucra certe non. sed quod bonum et iustum est opere. **S**icut ipse paulus faciebat. iij. **L**essa. iii. **N**on inquieti fuimus apud vos nec gratis panem manducavimus ab aliquo sed in labore et fatigacione die ac nocte operantes ne quemadmodum vestrum grauaremus. **A**ct. xx. **S**icutis quod ed ea que opus mihi erant et his qui mecum sunt ministraverunt manus iste. **E**t ad quem finem debemus laborare. certe ut habeamus unde tribuamus. sicut sustentationem necessitatem patienti. **E**t ideo si patimur necessitates. primo nos ipsos sustentare debemus. deinde pauperes. **L**uce. viij. **N**oli vocare vicinos divites et cognatos tuos ne ipsis te reuinient. **S**ed voca pauperes. debiles cecos et claudos. **T**ria ex supradictis patent. **P**rimo de quo facienda est elymosina. quia de iusto acquisito.

Thob.iiij. Er tua substātia fac elemosināz.
Scōdō cui faciēdā ē q̄ idigēti. Tercio qd sit
dādī. q̄r qd siblenet necessitatē nō qd p̄uo
cet ad libidinē. **S**eneb. xvij. Nonam buccel
lam panis z cōfortetur cor vestrū. Hic cadit
exemplū de illo calcifice de quo dī. Grego. in
dyalogo q̄ oī die sabbati totū lucn septima
ne dabat pauperib apud sanctū petrū rome
excepto victi quotidiano. z quoddā magnū
palatiū mire pulcritudinis cōstruebat ei om
ni die sabbati vt reuelabat quidā qui raptus
fuit ad alīū mundū. ¶ In fine nota q̄ a furto
cauere debem⁹ pp̄ter duo. ¶ ¶ Primo
pp̄ter periculū p̄sonē z vituperiū. Qui enī
furto assūscit vix vncq̄ euadit quin capiatur
z suspendatur. z sic vituperat totā p̄geniem
suam. ¶ Secundo pp̄ter periculū anime. q̄a
furtū z rapina ē pessumū peccatū. de quo hō
vix vncq̄ erit nisi in morte. q̄ nimis est dñrū
reddere aliena. De alijs peccatis p̄t hō ab
solui p̄ solā cōtritōem. sed de illo nō nisi resti
tuat. Restitutio aut̄ z marie furtoz vel nūq̄
fit. vel pessumē fit. **H**ecus est de vsluris q̄ ho
mines sunt curiales in reacciōdo. Si aut̄ to
tum reacciperet. nūq̄ vslure redderent. Hic
cadit exemplū illi⁹ demoniae que fuit inter
rogata a q̄b peccatis hoīes magis difficile
recedūt. que r̄ndit duo esse. s. infidelitas z alie
nū nō reddere. Et sic patet quartū z cōsequē
ter totū de ep̄stola.

Dñica.xx. de euāgeliō. **S**ermo.ciiij.

Simile ē regnū
celorū homini regi qui fecit nū. fi.
s. Math. xxij. Propter dno xp̄s
in predicatōib suis parabolis frequēter z li
benter vtebat. Primo pp̄ter populi facilez
instructōem. Quia vt di. phil. nibil possum⁹
intelligere sine fantasmate. i. sine imaginatiōe
sensibiliū rerū. vt. s. in aliquo sensibili specule
mur qd vicitur. z pp̄terea vt ipse di. q. pbisi.
qui caret vno sensu caret vna scīa. sicut cec⁹
nō b̄z scīaz de colorib. Et iō plūs audiens
xp̄m predicatē. z exempla z parabolas. p̄po
nentē facil⁹ intelligebat. Secundo q̄r̄ talib
parabolis xp̄s occulte tangebat indeos z on
debat q̄. pp̄ter maliciā eoz perditio eorum
appropinquabat. z ipsi expectabat salutem.
bec aut̄ si dirissit eis palā exarsissent magis i
eum z accelerassent occidere. Et hoc patet i
multis locis. q̄r̄ ipsi intelligebat parabolā

cōtra se dictā. volebāt eum apprehendere. vij
i parola de locatōe vīnce agricolis. Matb.
xxi. in hoc ergo euāgeliō xp̄s quādā parabo
lam loquitur qua ostendit q̄no iudei erāt ej
ciendi z gētes introducēde. In quo quidez
euāgeliō quatuor cōtinēt. Primum est cle
mētia diuīne caritatis in nuptiāz celebratōe
z nūciorib multipli missione. In priū. emānge
ly. Secundū est negligētia humāne salutis
que p̄tēdītūt in negociorū mundi multifa
riā actōc ibi. Illi aut̄ ne. z abi. ali. in vīll. suaz.
Tercium ē iustīcia diuīne equitatis. in iude
orū reprobatōe z gentū vocatōe ibi. Rex
aut̄ cū q̄. ira. ē. Quartū est similitudinib
serenitatis in malorū xp̄ianorū. per nō habē
tem vēstēm nuptialem significatorū. finali
cōdemnatōc ibi. Intravit aut̄ rex vt. v. dis.
¶ Primo ergo ponit clementia diuīne cari
tatis in nuptiāz celebrationē. Ubi nota q̄
totū hoc euāgeliū mīstice est expōnendum.
quia totū est in parabolis. Et attende quia
vt dicit glo. de innitatis ad nuptias solū ma
theus narrat. Aliud simile aperte dicit lucas
sed de cena. i. de eterno cōuinio. de qua nemo
ingressus repellitur sicut de presenti ecclēsia.
Unde fm glo. lucas agit de statu ecclēsī tri
umphantib. z ideo vocat eaz cenā. Marbe⁹
vero de statu ecclēsī militantis. Per has er
go nuptias intelligunt ad literā nuptie sacra
mentales. in quibus deus cū humāna natura
matrimonī cōiunctit dñs factus est homo z
eam sibi in sponsam accepit. Possunt etiā in
telligi nuptie spirituales. in quib⁹ anima deo
per fidem copulatur. Osee. ii. Sponsabo te
mibi⁹ fide. Dicit ergo. Simile factum est re
regnū celorū. i. ecclēsia p̄sens z militans q̄
dicitur regnū celorū propter quatuor. ¶ ¶
¶ Primo q̄r̄ sicut de⁹ habitat in celo p̄ glo
riā ita habitat in ecclēsia p̄ gratiam. Matb.
xviii. Ecce ego vobiscū. l. om. di. v. a. c. se.
¶ Secundo q̄r̄ sicut celū est elevatū z terra
ita ecclēsia iustoz p̄ cōceptū mūdanorū. Pbi
lip. iii. Nostra p̄uersatio in celis ē. ¶ Tercio
q̄r̄ sicut in celo sunt quedā corpora magis et
min⁹ clara z vñ illuminat alīū z quidā sunt illuminātes
z quidā illuminati z quidā magis lucet z qdā
meritis. Dan. xij. Qui docti fuerūt ful. quā. s.
fir. Ecce min⁹ lucētes. Et qui ad insīci. eru
mūl. q̄. stel. in p̄pe. ceteri. Ecce magi⁹ lucentes

Adu. no

Berimo

Quarto q̄ huc oīs virtus corporalis pcedit a deo in hec inferiora p celū & corpora celestia ita omnis virt̄ diuina pcedit a deo per ecclesiā iustorū in oēs homines. Ideo xp̄s dīc eis. Math. v. **C**los estis lux mundi. Et Joh. xx. Accipite sp̄m sanctū q̄ re. p. re. eis. Hec ḡ ecclesia iustorū filii est hom. regi. i. negotiorū ecclesie filii est talis negocio qd fuit vel esse potuit. **S**ilis est ergo hōi regi. i. patri. q̄ hic minatur hō ab humanitate & caritate sicut aliquādo ouis & agnus a mansuetudine & patientia. Ex magna enī caritate pcessit q̄ deus pater fecit tales nuptias filio suo. i. ipsuī hōiem fieri cōstituit & ei ecclesiā sicut sponsam copulauit. Per incarnationē ergo misteriū ei sanctā ecclesiā copulauit in utero virginali. Grego. Tūc autē de⁹ pater deo filio nuptias fecit qn̄ hūc in utero virginis humane nature cōiunxit. Sed q̄ ex duab⁹ psonis fieri solet nuptiū cōiunctio. absit hoc ab intellectu nr̄is vt psonā redēptoris nostri ex duab⁹ psonis credam⁹ esse unitā. Ex duab⁹ quippe atq̄ i duabus hūc naturis existere dicim⁹. sed ex duabus psonis credere cōpositū vt nephias vita mus. Secur⁹ ergo dici pot. q̄ in hoc rex pater filio suo nuptias fecit. quōd ei p incarnatiōnis misteriū sanctā ecclesiā sociavit. Alter⁹ autē genitricis virginis huīus spōsi thalam⁹ fuit. **P**ropterea ubi nota q̄ incarnationis filii dei assimilat matrimonio q̄stū ad septē. **P**rimo propter cōsensum q̄ requiritur in matrimonio qui filii fuit ibi. **U**nū nisi beata virgo q̄ gerebat psonā totius humani generis cōsenserisset dei. Eccl. an. do. **T**ercius filius dei nō fuisset ī carnatus. **S**ecundo. ppter maximū amorē. q̄ est in matrimonio. q̄ sicut hō relinquīt p̄m & matrē. patriā & parētes. & adheret uxori vī manto. sic filii dei descendit de celo in terrā. & ī laborib⁹ plurimis cū spōsa sua dīn vixit & tandem p ea redimēda mortu⁹ est in cruce. Hier. xij. Reliqui domū meā & dimisi hereditatē meā dedi dilectā aīam meā in manū inimicorum eius. **U**nū amor filii dei ad humānā naturam oēs alii amorē excellit. **T**ercio q̄ sic uxor maximū & ultimū honore cōseq̄t ī matrimonio. sic humana natura in unione & incarnatione filii dei. q̄ tūc summe exaltata fuit. Que enim maior pot est exaltatio q̄s q̄ hō sit de⁹. Et ppterēa certū angeli recusauerūt ab hominib⁹ adorari. vt patet Apoc. xxiij. q̄ ange-

.CIII.

lus iohāni volēti se adorari ait. **V**ide ne tece ris. **Q**uarto q̄ siē duo cōueniunt ad vñū hominē generandum. qui erunt duo ī carne vna. s. generanda. sic ad generationem spiritualem filiorum dei cōueniunt xp̄s & ecclesia. & per baptismū in utero ecclesie fit talis generatio. & id baptizatus ex tunc dicitur christian⁹. i. filius xp̄i & ecclesia. q̄ baptizatus xp̄s ē pater & ecclesia ē mater. **Q**uinto sicut sponsus donat spouse multa donaria. sic de⁹ postq̄ asumpsit humanam naturam maxima donaria sibi donauit. ij. **P**e. i. Per quē maxima & preciosa nobis promissa donauit. **S**exto quia sicut nullus pot est ad vitā nature venire nisi per mare & feminam generetur & nascatur. sic nullus potest venire ad vitā gratiae nisi per baptismū in christo & ecclesia renascat. **J**oh. iiij. Nisi quis re. f. de⁹ re. **S**eptimo q̄ sicut viro inseparabilē adheret viro. nec vñq̄ ab eo separari debet sic filius dei ab humana natura nūq̄ fuit separat⁹. nec in vita nec ī morte. Ad has nuptias. i. ad fidem incarnationis filii. inde fuerunt principaliter invitati quia de hoc eius promissio facta est. **G**enebr. xxij. In semine tuo benedicentur omnes gentes. Et ad ipsos prophete missi sunt. vt perfidez venirent credendo. Et hoc est. **M**isit seruos suos scilicet prophetas & nuncios incarnationis vocare invitatos scilicet indeos. qui b̄ hoc in patriarchis promiserat vt dictum est. **C**riso. Invitati sunt homines a tempore abrahe cui incarnationis christi est promissa & nolebant venire scilicet credendo. quia non crediderūt q̄ christus esset filius dei. **I**terum misit alios seruos scilicet apostolos & discipulos quos misit vt dicit Crisoph. cum eis dixit Math. x. In viam gentium ne abierint. sed ite potius ad oves que penetrunt deo. is. d. **E**cce prandium meum paraui id est introitum regni in fine incarnationis vt dicit glo. **A**thauri m. 7a. occi. sunt. Greg. Perthauros autem patres ve. te. figurantur q̄ ex pmissione legis inimicos suos cornu virtutis corporee seriebant. Altilia vero saginata dicim⁹ ab eo quod est alere. vnde altilia quasi alita vocamus. per altilia ergo patres noui te. figurantur qui dum gratiam pinguedinis interne dulcedinis percipiunt a terrenis desiderijs ad sublimina contemplationis sue pēna subleuantur. **A**thago m. 7 al. oc. sunt. q. d. Patres ve. testa. protestati sunt hanc fidem & in ea mortui sunt.

*In carnatio dei ap
sum latus in nomine
quoniam ad*

Similiter altilia i. apostoli 7 pa.no.tes. quos ego ad mēsam meā olui 7 impinguani pingue dñe gratiarū spūssancti.hanc fidē ptestatur 7 in ea 7 p ea mortui 7 occisi sunt. Et oia parata sunt que ad hanc fidē faciunt. venite ad nuptias.i.hanc incarnatōem 7 mortē filij dei credite 7 operib⁹ dignis ad ipsam accedite. qz parata sunt oia que ad hoc faciūt. Nā parate sunt medicine cōtra omnem morbum ut nullus per impotentiam nō accedat. Hc nuptie publice predicantur ut nullus per ignorātiā se excuset. Unde spūssanctus in magna copia in linguis igneis ē donatus. vt nullus frigiditate pigrescat. Caritas dei in cordibus nostris feruētissime est diffusa que oia facit lenia ut nullus ppter difficultatē lentescat. Dyabolus est in inferno religat⁹ 7 virtus peccati est diminuta. ut nullus ppter impugnatōez tremescat. Celi est aptū 7 loc⁹ ē paratus ut nullus propter impossibilitatem diffidat. Indulgētē dant⁹ 7 peccata relaxantur ut nullus ppter onus debitoꝝ subsistat. Necete oia sunt parata ut ad has nuptias venire debeat. Et sic patet primū. Secundo ponitur negligētia humane salutis qz pretendit in negotiōz mudi multifaria actiōe qz ad istas nuptias venire neglexerūt. s abierūt. ali⁹ in villā suā. ali⁹ vero ad negotiationem suā z̄. Qd ubi nota qz put h̄ apparet qd ruplici de cā inuitati. ad istas nuptias venire cōstēnūt. Prima est defect⁹ cognitōis. ad qd p̄tinet id qd dicit. Nolebant venire. s. p fidē has nuptias cognoscere. quia enī intellect⁹ p bonū cognitū mouet voluntatē 7 voluntas mota a bono cognito mouet cetera mēbra ad operādū. inde est qd quidā non cognoscūt bonū. iō n̄ p̄gūt ad illud. Et ideo isti nolebāt venire. qz nō cognoscebat. Cognoscere aut̄ nolebāt qz nolebāt intellectum suū humiliare ad credēdū ea qz p̄rōes naturales pbarinō possunt. Cōtra qd di.apls.ij. Corin.ix. In captivitatē redigētes omnē humānū intellectuz obsequiuz xp̄i. Secunda est defect⁹ amoris veri boni. ad qd p̄tinet illud. Isti aut̄ neglexerūt. Causa aut̄ h̄ negligētia ex paucō amoꝝ veri boni. Nō enī amant h̄ bona. s. virtutes que sunt ppria 7 vera bona hois qz solū faciunt hominē bonū 7 cū ipso p petuo p̄seuerāt 7 ad vitā eternā pducūt. consumūt etiā celū 7 celestia. Psal. p nibilo haerūt terrā desiderabilem. Hec aut̄ negli-

gētia appet mltū rephēsib⁹ extrīb⁹. ¶ R
Prius qz p̄ salute hūana mirabilia sūt fca. Nā de⁹ fac⁹ ē hō 7 mortu⁹ 7 thauri 7 altilia i. patres ve.t. 7 no.te. occisi sūt ut hō gueniat ad salutē 7 hō nibil curgt 7 vult operari ut hāc salutē cōseq̄t. Secundo qz in hoc tpe grātie oia sunt parata ut dictū est. nō sic autē fuit i ve.re. Et iō nibil aliud restat nisi vt ma nis lauemus ab openib⁹ mortuis. ab oī inqui namēto nos mūndantes. ppter ea isti qz vnde cīma hora. i. vltima mūdi etate. s. tpe grātie in quo nos sum⁹ negligētē 7 oīcīsī fuerint in uenti a patresfamilias multū sunt reprehēsī. Quid inq̄t hic statī tota die oīcīsī et vos i vineā meā Math. xx. Exēpli de fculnea qz trib⁹ ānis n̄ fec̄ fructū. s. tpe leḡ nāe. tpe leḡ scripte. 7 tpe legis gr̄e. Et iō dñs mādauit cā absidi. Luce. xiiij. Tercio ex bonitate et ppetuitate bonaꝝ nuptianī istān de quibus dicit. i. Corin. iiij. Oculus nō vi. nec au. andi. nec in c.b. af. que prepara. de. bis qui di. il.
Tercia cā est nimius amoꝝ bonitātis orij nimis enī amāt bona trāsitoria. s. honores to minia 7 diuitias. Et hoc est. Et abierūt. ali⁹ in villā suā p quā dominatio 7 honor intelligit. ali⁹ vero ad negotiationē suā. p quā dīni tie acquirūt. Plus enī amāt nūmī qz deum. plus mūdū qz celum. plus corp⁹ qz aiam. pl⁹ amicos qz sanctos. plus possessiones qz virtutes. pl⁹ landē hominū qz gloriā dei. Job. xij. Dilexerūt gloriā hominū magis qz dei. Quarta cā ē appetitus alieni mali. 7 h̄ est Reliqui vero tenuerūt ser.eins. 7 cōtu. aff. oc ci. Tales homines sunt dyabolici peiores oībus supradictis. qui detrahūt 7 psequūt seruos dei predicantes veritatem 7 corrigentes vicia 7 ad regnū dei vocantes nec se patiuntur argui de malis suis. Exo. iiiij. Quite cōstituit indicēz super nos. Amos. v. Odio habuerūt coriuentem in porta. loquentem pfecte abominati sunt. Ad litterā tales fuerūt inde qui ex magna prauitate xp̄m occiderunt. 7 eins a postolos 7 nūcios qui veritatē predicabant 7 eorum vicia arguebant pfecti sunt. Nam stephanū lapidauerunt. iacobū decollauerunt petrū incarcerauerunt. paulū lapidauerunt 7 virgis ceciderūt. 7 ceteros ap̄lōs p̄t melis affectos de suis finib⁹ eiecerūt. Math. xxij. Hierusalem hierusaleꝝ que occidis prophe tas 7 lapidas eos qui ad te missi sunt. Actūv vij. Quez pphētarum nō persecuti sunt pa

tres vestri et occiderunt eos qui de aduentu ius
si prenuntiabant. Et sic patet secundum. Ter-
cio ponitur iusticia divine equitatis in indeo-
rum reprobatoe et punitioe et gentium vocati-
one. et hoc est. Reg. autem cum audisset. s. vocem
sanguinis seruorum suorum. Gene. iiiij. Ecce vox
san. frat. tui abel clamat ad me de te. Apoc.
. vi. Vidi subito altare dei animas imperfecto-
rum. et cl. vo. ma. di. vscz quo domine non vnu-
san. no. Iustus est. Iusti dicitur deus p effe-
ctuz qm ad modum irati se habet. Hiero. Quoniam
invitabat ad nuptias et audebat opera pietatis
et caritatis hominis nomine apponitur. nunc autem
quando ad ultionem venit homo siletur et rex
tm dicitur. Sequitur. Et missis exercitibus
suis perdidit homicidas istos et civitates istorum
succedit. Hiero. Per hos exercitus romanos
qui occisis iudee populis preuaricatrice incen-
derunt civitatem. Chrys. Romanus autem ex-
ercitus dicitur exercitus dei. quia domini est
ter. et ple. eius. Nec etiam venissent romani hie-
rusalem nisi dominus eos excitasset. Greg. Angelorum
agmina sunt exercitus regis nostri. Missis ergo exercitibus extinxisse homicidas
dicitur. quia in hominibus omne iudicium per
angelos exercetur. Homicidas ergo perdit qui
persequentes interimit. civitates eorum igni
succedit. quia istorum non soluz anime. sed et ca-
ro in qua habitauerunt eterne gehenna flama
cruiciatur. Reprobato ergo indecis. deinceps
gentium vocatio innuitur. Unde subditur.
Tunc ait rex ser. su. Orig. s. aplis aut angelis
qui prepositi erant in vocationem gentium
Nuptie quidem parate sunt. Remigius. i.
omne sacramentum humane dispensationis iam
peractum atque copleatum est. Sed qui invitati
erant. s. mudi qui principaliter ad hoc invitati
fuerunt. non digni fuerunt qui iusticiam dei igno-
rantes et suam statuere volentes indignos se
iudicauerunt eterne vite. Reprobato ergo in-
dayco populo ad has nuptias gentilis ppls
est susceptus. Unde sequit. Iste ergo ad exi-
tus viarum et quoscumq; innenentis vocate ad
nuptias. Hiero. Sentiens populus non erat in
vijs. sed in exitibus viarum quia diversos erro-
res habebat in quibus et per quos a via fidei et
virtutum exitur. Chrys. Vel vie sunt oes pfectio-
nes huius mundi. ut pte pbie militie et hu-
iustimodi. Iubet ergo ire ad exitum viarum. i. ad
ipsas vias. ut cuiuscumq; peditois homines vo-

cent ad fidem. qui non est deus psonarum accep-
tor. Addit. Hic castitas est via que ducit
ad deum. ita fornicatio est via que ducit ad dyabolum.
et sic de alijs virtutib; et vicijs. Iubet
ergo ut cuiuscumq; conuersationis homines in-
vitent ad fidem. Et hoc est quod sequitur. Et
egressi seru i ei in vias congregaverunt oes qm
inuenierunt bonos et malos. Orig. Egre-
dientes seru sine de iudea et hierusalem apli xpisi
ue ab interiorib; angeli sancti et venientes ad
vias diversas diversorum mox. congregauerunt
qscumq; inuenierunt et congregabunt vscz ad finem
mudi et non curat utrum aliquam ann vocatorem mali
fuerunt an boni. Bonos autem hic intellige-
re simpliciter conuenit humiliores et rectiores
ex eis qui veniebat ad cultum dei. Quibus co-
ueniebat quod aplis ait ad Roma. ij. Cum ge-
tes que legem non habent naturaliter ea q legi
sunt facili ipsi sibi sunt lex. Hiero. In ipso
gentiles est diversitas infinita cum alios sciam
pcliuiores esse ad via. alios ad honestates
morum virtutumq; deditos. Sequitur. Et im-
plete sunt nuptie discubentium et crediderunt
quotquot erant preordinati ad fidem. S
Nota peccatores qui ad has nuptias vo-
cati venire contineunt a tribus exercitibus co-
demnantur. Primum est exercitus vicioz qui
ex quo non vult virtutes induere et venire ad
nuptias sed in peccato manet de necessitate
exercitus magnum viciorum incurrit a quibus
perdit. Cuius ro est duplex. Prima est magnus
pondus peccati quod trahit animam ad profundum
peccatorum. Greg. Peccatum quod per priam
non deletur mox suo pondere ad aliud trahit.
Secunda est indefensio peccatoris. sum enim
in durissimo prelio spirituali. cuius prelii arma non
sunt carnalia sed spiritualia. s. virtutes et do-
na. ii. Corin. x. Peccator autem per peccatum li-
gatus a dyabolo. Prover. v. Funib; pec. suo
ru quisque costringitur. Et exiit oib; armis
spiritualib;. Luce. x. Qui etiam despolianerunt
eum. Si quis antez nudus et ligatus staret in
durissimo prelio necessario continuo vulne-
raretur usque ad mortem. sic accidit peccatori
Secundus est exercitus demonum qui pecca-
torem ingrediuntur. et in anima et in corpore eum
peridunt. Unde ille deum quem christus expulit
interrogatus ab eo quod esset ei nominis die
legio. quoniam multi sumus ut. Luce. viii.
In eodem x. Tunc vadit et assumit septem alios
spiritus nequi. se. et ingredit ibi. An de ma-

gdalena dicitur q̄ xp̄s expulit ab ea septē de
mones. vt̄ in eod. vii. Ille exercit̄ fortis ē vi
rib⁹ ⁊ eruptus i bello. Job. xl. Nō ē p̄tās sub
terra q̄ ei valeat cōpari. Quinūq̄ dormit. s̄
sem̄ pugnat donec iam ad carcere inferni
ducat. Luc. xix. Veniet ūm.i.t. ⁊ circū. te val.
⁊ coangustabūt te vndiq̄ ⁊ ad trā. p̄sternēt
te. ¶ Tercius est exercitus cōsanguineorum
⁊ negotior̄ mūdi. Peccator̄ enī imergitur in
negotior̄ mūdi ⁊ consanguineor̄ ⁊ amicoꝝ q̄
oia pugnant valde cōtra salutē aie. ppter ea
dicitur. Eccl. xi. Filius in multis fuit act⁹ tui
Apoc. xviii. Ecce de illa popule me⁹. ⁊ parti
cipes ne sitis deliciarū eius. Quia vt dicitur
i. Job. v. Totus mū. in ma. po. est. Et iō q̄ te
tigerit picē. i. mundū cōquinabitur ab ea.
Eccl. xiiij. Iſti sunt tres illi quinquagenarij
cū quinquaginta suis q̄ venerūt ad capiēdū
helyā sup̄ q̄ duos rogauit helyas ignem d
celo dēscēdere. ⁊ eos cōsumere nā exercitū vi
cior̄ ⁊ demonū debem⁹ rogarē vt de⁹ destru
at ⁊ repellat a nobis. Et sic patet tertium.
¶ Quarto ponitur suā rōnabilis seueritat̄
in malor̄ xp̄ianor̄ cōdemnatione p̄ nō habē
tem vestē nuptiale designator̄. Et hoc ē. In
trahit ā rex vt vi. dis. i. vt videri facēt. Dan.
vii. Judi. s. 7 li. 2c. i. cōscie singulor̄. Crisob. n̄
q̄ alicubi ipse nō est. sed vbi vult p̄ iudicium
aspic̄ ibi dicitur p̄ns. vbi aut̄ nō vult absens
videtur. Dies aut̄ aspectōis dicitur dies iudi
cij quando visitaturus est christianos. qui su
per mensam scripturarum accumbunt. Vel
vt videret. i. approbare dignos. ⁊ indicaret
indignos. Origl. Quoniam aut̄ bonos et
malos optuit vocari. nō aut̄ vt mali p̄mane
rent mali. sed vt deponeret vestimenta contra
ria nuptijs. ⁊ indueret nuptialia vestimenta. i.
viscera benignitatis ⁊ misericordie. iō rex in
greditur vt videat discubētes postq̄ eis ap
ponitur p̄zandū vt retineat habētes nuptia
lia vestimenta atq̄ delectet. cōdēnat aut̄ cōtra
rios. Unde Orig. Ingrediens aut̄ innuenit
quēdā qui nō mutauerat p̄prios mores. Et
hoc ē. Et vi. ibi ho. n. ve. ves. nup. Singula
riter aut̄ di. q̄ vnius generis sunt oēs qui ser
uant maliciā post fidē. quā habuerūt ante fi
dem. Greg. Quid aut̄ debem⁹ intelligere p̄
vestū nuptiale nisi caritatē. q̄ hanc in se dñs
babuit dñ ad sociāde sibi ecclesie nuptias ve
niret. Dicit̄ aut̄ caritas vestis nuptialis. quia
nuptie xp̄i ⁊ ecclesie specialiter caritatē requi

rūt. licet n. m̄rimonia fieri solent ad amicitias
acquirēdas. vel augēdas. sic matrimonii filij
dei in incarnatōe cōtractū factū est ad dilecti
onē dei ⁊ hois augēdā. Filii. n. dei factus ē in
incarnatōe amabilis nimis. Bern. loquens d
filio dei incarnato. Nō hoc loco inq̄ p̄dicat̄
maḡ dñs sed p̄ulus dñs amabilis nimis.
Parvulus vniq̄ q̄ nat⁹ ē nobis. q̄ p̄i⁹ erat
pater fact⁹ ē frater. ⁊ q̄ p̄i⁹ erat de⁹ fact⁹ ē
soci⁹. ipse ē iā in nobis oē amabile. Intrat er
gō ad nuptias. sed sine veste nuptiali qui i ec
clesia fidē b̄z sed nō caritatē qui a dño corri
pitur. Et hoc est. Et ait illi. Amice q̄. buc in
nō ha. ve. nup. Hiero. Amicū vocat q̄ inui
tar̄ ē ad nuptias. q̄s iſit amicus p̄ fidē. arguit
aut̄ impudēcie q̄ veste sordida mūdicia pol
luerit nuptiales. Orig. Et qm̄ q̄ peccat ⁊ nō
induit dñm biesū xp̄m nō b̄z excusatōem ali
quā. Et iō sequit̄. At iste obmutuit. Hiero.
In tpe enī illo nō erit negādi facultas. cu oēs
angeli ⁊ mūd⁹ ipse testes sint peccator̄. Gre.
Omne negocium excusatōis cessat q̄ p̄pe. q̄ il
le foris icrepat q̄ testi cōscie int̄ aiaꝝ accusat
Hiere. xix. Ego sū index ⁊ testis. d. dñs. No
tādū aut̄ q̄ amiratōe dñs loq̄ cū. d. Amice
q̄. buc intraſti. Hui⁹ aut̄ amiratōis tres pos
sunt esse cause. ¶ Prima ē q̄ xp̄s ita
care bāc veste emit. ⁊ tot ⁊ tāta. p̄ ea sustinuit
⁊ eā grati⁹ bōi baptizato cōtulit. ipse. p̄nibi
lo eā dedit qnūq̄. p̄ uno denario. Alii vesteſ
fint de pilis aialū vel de cōtibō herbarū pu
ta de lino. de visceribō vennū puta de fencō.
Hui⁹ aut̄ vesti xp̄s materiā ministravit de vi
scenbo suis. qnū cū lateris sui optione amore
suū nobis ondit. Bern. Clavis penetrās cla
uis reserās. factus ē mibi vt videā volūtatem
dñi p̄ archanū cordis p̄ foramē corporis.
¶ Secūda ē q̄ hec vestis sūme sup̄ oia pla
cket deo. Un̄ xp̄s elegit mori ⁊ veste incōsuti
leꝝ q̄ erat figura b̄⁹ vestis nullo mō dimidi p̄
misit. ⁊ poti⁹ voluit mori q̄ dimidēt ⁊ pecca
tor̄ p̄ nibilo b̄z eā ⁊ frequēter dimidēt ⁊ p̄jic̄
nō curat. Angl. Tunicā bōis iā iudicati cū
ce pendētis. carnifices pilati nō sunt ansi con
scidere. ⁊ tu niteris caritatē dei sine caritate
que de⁹ ē separare. ¶ Tercia q̄ hec vesti su
p̄ oia valet ⁊ sup̄ oia ē vni b̄nti. hec em̄ opit
multitudinē peccator̄. Proverb. x. Univer
sa delicta opit caritas. Et facit hominē filiū
dei. ⁊ in deo manere. i. Job. viii. Qui manet i
caritatē in deo manet. ¶ Facit etiam hominem

dignū nuptijs regis eterni 7 sine ea null⁹ pōt intrare. Si enī non licet intrare aulā assue riindutos sacco. multo magl. aulā celestī regl. Moraliter autem ad edificationem nostram nota q̄ per istū horumē nō habentem vestē nuptiale intelligitur omnis malus xp̄iamis qui h̄z fidē sed nō opera caritatis. de quo tria dicunt. Primo eius ficta amicitia demonstratur ibi. Amice. Secundo eins presumptio reprehendit ibi. Quō buc intra. Tercio ei⁹ pena subiungit. ibi. Ligatis ma. 7 pe. Dictego. Amice quō buc intraſti. p̄ quo tanta feci. tāta dixi. tāta sustinui. feci creaturas. vixi scripturas. sustinui penas. feci mirabilia. docui vtilia. sustinui crudelia. ergo verus amicus fui tibi. sed tu fuiſti mibi amicus fict⁹ 7 verbalis. Qd patet q̄stū ad tria q̄ ad verā amicitia requirunt. ¶ Primū est q̄ amicorū est idē velle 7 nolle vt. d. Tulli⁹. Sed tu in nullo voluntate tuā mee p̄formasti. imo mibi in omnib⁹ rebellasti Job. xv. Cucurrit aduersus teū erecto collo. ¶ Secundū ē q̄ amici habet oīa cōia. ego aut̄ oīa bona mea cōmunicau. 7 bona nature. 7 bona gratie 7 glorie. Roma. viii. Quō nō. c. il. o. no. dona. Tu aut̄ bona tua mibi nō cōcasti q̄ nudus fui 7 nō opuſisti me. hospes fui 7 nō collegisti me. 7 sic de alīs. Ita dicet impijs xp̄s in die iudicij ut patet Math. xxv. Terciū est q̄ inter amicos est ita feruēs dilectio q̄ adiuiceſ trāſformant. Nā amor habet trāſformare amātem in amatū vt dicit Hugo de sancto victore. Et iō Augl. d. d. qdā amico suo q̄ intātū erat in ipsum trāſformatus q̄ credebat vñā animā in duob⁹ esse. Ego aut̄e intātū dilexi q̄ sum trāſformatus in te 7 factus suz homo tu aut̄ non es transformat⁹ in me. neq̄ fact⁹ es deus neq̄ filius dei sicut illi qui me diligunt perfecte. Psal. Ego dixi dij estis 7 fi. ext. o. Et sic patet q̄ tu es amicus fictus. ¶ Secundo presumptio eius redarguit. Quō inquit buc intraſti non habes vestem nuptiale. i. quomodo nomen christianitatis usurp̄asti. 7 rem nō habuisti. q̄ caritatē in qua religio xp̄i ana vnitur ad inuicem 7 cū deo nō habuisti. qd Exo. xx. phibetur. Nō ass. inquit no. dei t. inua. Talis ē sicut fculnea que habebat ſolum folia cui xp̄s maledixit. que statim aruit. Math. xxii. Et nota hic q̄ ſing tunica xp̄i incōſutile que hāc ueste ſignificabat milites pilati miserunt ſortē. ſic multi ppter hanc ve

stem p̄ciosam mittunt ſortes. dū exponunt eam fortune dicentes. Si debo ſaluari ſalvabor statutū est enī qd debeat eſſe de me. Quidaz aut̄ hāc ueste furā ſicut dicit q̄ pilat⁹ furatus ē tunica incōſutile xp̄i. 7 hi ſunt ypocrite 7 heretici q̄ veniūt in uestimentis ouin intrinſecus aut̄ ſunt lupi rapaces. vt dicit Math. vii. Qui habet voce iacob. ſiman⁹ esau. Hi ſunt vulpes ſampſonis qui incendūt totam messem ecclieſie. Vulpes aut̄ habet optimas pellē 7 pelliſtas carnes. 7 ib⁹ decorati debent Itē nō q̄ xp̄s hāc qōem p̄cise facit platis ecclieſie i morte. Querit enī ab eis tria. Primo quō buc intraſti. vtrū introdūrit te mun⁹ tpa le vel cōmodū. an te⁹ 7 bonum aīe. Secundo quō viriſtī an ſicut bō vlp̄ecus. Tercio quō rexifite vtr̄. ſhabuerl te vt pastor vel ſicut ydolū ſeptictū. At ille obmutuit. q̄ de his oībus male r̄ndere potuit. nō enī prouidit ſibi quō respondere debet. ¶ Tercio penaci⁹ ſubiungit. q̄ ligatis ma. 7 pedib⁹ mit. cū i te. ext. Ligant enī manus peccatoris in inferno q̄nib⁹ pōt operari. Eccl. ix. Quodcunq̄ pōt manus tua facere inſtāter operare. quia nec o. nec rō. nec ſapientia. nec ſcīa. er. ap. ife. quo tu ppe. Ligat⁹ 7 pedes. q̄ nibil boni deſiderat. imo habet voluntatē obſtinatā i ma lo 7 vellet oēs dānari. nec dolet de malis que fecit niſi inquātū ſentit penā. ſed nō dolet de malo. q̄ malū. Desnāq̄ aīe eſt affectus aīe vt di. Augl. Quia enim peccator habuit dū vñeret manus ligatas ad bona opa. 7 pedes ad deſideria veroz bonorum. dignū eſt vt in alia vita ſibi manus 7 pedes ligent⁹. vt ſicut li gatus hic exiuit. ita ligatus ppteruo maneat. Hic ergo ligatus peccator mittit i tenebras exteriores inferni vt qui habuit dum vñeret tenebras mētis interiores habeat poſt mortē tenebras corporis exteriores. Et ſic de tenebris trāſeat ad tenebras q̄ lōx venit in mīnū 7 dilexerūt homines magis tenebras q̄ luſe Job. iiij. Et in tenebris illis erit ſletus propt̄ vebementiam ignis 7 ſtridō dentium propter vebementia frigoris. Job. xxxij. Ab aq̄s nimī tranſeunt ad calorem nimī. Greg. Vllic dētes ſtrideant q̄ hic de edacitate gande bant. illi oculi defleant qui per illicitas con cupiſcentias verſabantur. quatenus ſingula membra ſupplicio ſubiaceant q̄ hic ſingulis quibusq; vicijs ſubiecta ſerviebant. Sed i bi eſt ignis quō ſunt tenebre. Et dicendum

q ab igne illo abscondit lux et splendor. ut di-
glo. sup illud Psal. Vox domini tecum est in fla-
ignis. Ultimo respondet tacite cuiusdam quod i
quod ex quo soli vni pietatis est de nuptiis ergo
multisunt electi. pauci vero daniati. Hoc Christus
solutus dices. Multisunt vero pauci. vero electi. i.
multi sunt vocati. s. ad fidem et multi veniunt. sed
pauci sunt electi. s. ad regnum glorie. q. d. Et si
de uno dicitur qui est pietatis de nuptiis. de mul-
tis tamen est intelligendum quod per illum unum omnis
multitudo malorum intelligit. quod oes una cathe-
na dyaboli carceratur. et non oes sunt quasi unus
homo. Sap. xvij. Una. n. cathedra tenebrarum oes
erant colligati. Hic cadit exemplum illorum cancellarij
parisiensis. qui post mortem apparuit et inter-
rogatus si daniati scirent die iudicij. Redit omnes
die videtur nobis quod finiatur mundus. quod tot de-
scendunt ad infernum. Pauci sunt electi. Orig.
Timendum est christianis ne eo numero intrerent in
regnum celorum quo filii israel intraverunt in terram
promissionis. Et sic patet totum de evangelio.

De epistola. Sermo. cv.

Idete quomodo caute ambuletis Ephes. v.
Tota vita nostra est quidam via per quam
itur ad vitam et ad mortem. Quia si homo ambulet
per viam Christi et per tutum pergit ad salutem. et vitam. Job.
.x. Per me si quis intraverit salvabitur. Si autem
ambulet per viam dyaboli et racione pergit ad perdi-
ctorem et mortem. Matth. vii. Lata et sparsa est
via quod ducit ad perdite. Via dyaboli dicitur
sparsa quod primit hominem facere quecumque
vult. et non multi abundat in ea quod oes stulti. Stul-
tores autem infinitus est numerus. Eccl. j. In hac
autem epistola beatissimus pauper. horat oes fideles ut in
vite propriae caute ambulet quantum pueri ad se
lute ut sapientes et non pergit ad daniatorem ut in
sapientes et stulti. In qua quidam epistola quantum facit.
Primo nos horat ut in via propriae vite caute
ambulemus et suppietas. quoniam impedimenta mul-
ta sunt in principiis. Secundo horat nos ut
dei voluntate cognoscamus. quoniam tenebrie multe
sunt ibi. Propterea nolite fieri imprudentes.
Tercio horat ut ab ebrietate caueamus et do-
nis sparsanc. impleamur. quoniam vanorum multa sunt
ibi. Et nolite inebriari vi. in quo est luxur. sed
implea sparsan. Quarto nos horat quod per donis et in donis sparsa. deo spiritu gratias referamus quoniam
supbia et vanorum gloria multa sunt ibi. Gratias agen-
tes semper per omnibus tecum. Primo ergo nos hor-

tatur ut in via presentis vite caute ambulemus
dicentes. Videte. i. oculo rois diligenter pside
te quod caute ambuletis. i. quod moderamine et
qua cautela. Proverb. iiiij. Palpebre tue per-
cedat gressus tuos. Alia ista sci. de quibus
dicitur. Ezechiel. plena erat oculis ante te.
propter que viri sancti designantur. Ambulandum est ergo
summa cautela et moderamine propter quatuor.
¶ Propter vie obscuritatem. Psal. 100. Dic
nosuerunt me in tenebris. et in umbra mortis. ¶ He-
cundum propter vie lubricitatem. Psal. Fiat via
istorum tenebris. et in via valde enim faciliter homo cadit in
viapne quod multa sunt lubrica. ¶ Tertium pro-
pter laqueorum multiplicitatem. Eccl. ix. In me-
dio laqueorum ingredieris. Tota enim vita nostra
est plena laqueis. Psal. In via baculum ambu-
lans. la. m. ¶ Quartum propter latronum insidi-
ationem. Job. xix. Simul venerunt latrones et se-
cerunt sibi viam per me. Greg. In propria vita quasi
in via sumus. demones autem quasi quidam latro-
nuli iter nostrum obseruantur. Luce. x. Homo quidam
descendit ab hierusalim in biericho. qui incidit in la-
tronum qui etiam deponit et plagiis impo. ab. se-
minis reliquo. Sic ergo caute est ambulandum et non ut
insipientes qui nihil cogitant de futuris. nec propria
tia ordinantur. sed quasi sapientes qui considerant
finem et ordinant ad bonum finem. sapientis est enim con-
siderare finem. et opera ad finem ordinare. Sic ergo
ut sapientes ambuletis redimentes tempus super
quod perditum est. in quo debuitis servire deo
et non feruimus. quoniam dies mali sunt. i. ho-
mines istius temporis et dierum istorum mali sunt.
et non supplete et recuperate illud tempus quod propter
malitia hominum et propter multa impedimenta
que occurserunt perdidistis. Ne redimentes tem-
pus. i. date et obmittite de viro ut habeatis tem-
pus liberum et quietum ad vacandum deo et spiri-
tualibus. quoniam dies mali sunt. i. homines istorum
dierum qui molestant vos litigiosi et alii occupationibus.
propter quod vacare deo non potestis. Aug. Dies mali dicitur pro
dibus rebus scilicet malitia et miseria hominum
ceterum dies isti quantum continent ad spaciam hora-
rum ordinati sunt. ducunt enim vices. agunt tem-
pora. ortitur sol et occidit. transiunt tempora. Cur
molestia sunt tempora si homines sibi non sunt
molesti. Dicuntur ergo dies mali ut dixi. pro-
pter malitiam hominum et miseriem. Sed miseria
hominis communis est. non autem malitia debet esse
communis. Ex quo enim lapsus est adam. et de para-
diso expulsus. nonque fuerunt dies nisi mali. quod

ostendit puer qui nascitur. qui a ploratu incipit. nec ridere potest. statim natus plorat. propterea sue calamitatis. Lacrime enim testes sunt miseriae nōdum loquitur. etiam si in stus fuerit certe in medijs temptatioibz positus semper timebit. Redimam⁹ ḡ tps. Quid est tps redimē? Redimē ille tps qui pdit. i. dat de suo ut rāget deo. et nō litibz. numm⁹ ḡ das ut emas tibi q̄ liqd. sic pdas de tuo ut emas tibi quietē hoc est tps redimere. ut dñs ait. Math. v. Si h̄s vult tecū in iudicio cōtēdere et tunicaz tollere dimitte ei et palliū. ut habeas quietū cor ne pdas tps vacādi deo tuo a q̄ mali hoīes voluntē reuocare dāno et litigij. Mel redimētes tēpus. i. qd̄ minus fecisti in vno tpe restituītē alio dimidiante dies quos imp̄i nō dimidiānt. ali⁹ enī dimidiāt. ali⁹ cōplent dies. ali⁹ ho incipiunt. i. ali⁹ moriūt in egipto. ali⁹ i deserito. ali⁹ in terra sancta. Hec oīa Augl. ¶ Y Moraliter aut ad edificatōē nostrā nota q̄ prudēs viator octo d̄z attendere. ¶ Primū est ut sit san⁹ et fortis robore quaten⁹ iter inceptū p̄fīcē possit. sic vadēs p̄ viā dei debet esse sanus in metē p̄ gratiā dei et d̄z h̄re virtutes q̄ faciūt alia⁹ forte et oīa potentē. Philip. iii. Dia pos. in eo q̄ me cōfōr. Qui autē banc fortitudinē n̄ h̄nt lassant et deficiūt i via. Et ppterēa filij israel lassati. p̄strati sunt in deserto et nō puenerūt ad terrā. p̄missionis. ¶ Secundū ē. vt cōpetētē sibi societatē eligat. cū q̄ cōmode poīst ad locū destinatū ire sic vadēs p̄ viā dei d̄z eligere socios q̄ velint ad paradisum ire et nō associet se euntibz ad infernum. et q̄ vadit h̄m modū suū. qz vn⁹ v̄xozat nō debet se sociare vni religioso vel heremite q̄ quis vterq; pgat p̄ viā dei. et ad eundū locū. tamē modus eundi nō est equalis in vtroq;. Tunc ergo cōpetens societas eligit qn̄ ad eundēlo cui⁹ vadit et eodē mō. Eccl. xiiij. Dicit te ne soci⁹ fueris. Un⁹ de augus. dicit q̄ ierat ad simplicianū. seruū xp̄i ut p̄ferret q̄s essz apt⁹ mod⁹ viuedi sic affecto ut ipse erat ad ambulandū in via dei in q̄ ali⁹ sic ali⁹ sic ibat. In cuius figura mādatū est in lege ne q̄s araret in bone et asino ut Deutro. xiiij. ¶ Tercius est ut periculū viāz declinet. sic vadēs p̄ viāz dei d̄z picula q̄ suntq; infinita declinare. via enim p̄ntis vite est plena piculis et insidijs. ppterēa q̄ oportet caute ambulare. ut dictū est. q. Corin. xj. Peri. flu. pic. la. pi. i ma. pi. in ter. pic. in

ci. pic. i soli. pi. ex ge. pic. ex gen. peri. ex sal. fra. Dia hec oportet vitari. Prover. xv. Quicauet laqueos securus erit. ¶ Quartū est ut tebus granibz et sup̄fluis se nō oneret sed soluz necessaria portet. Sic radēs p̄ viā dei nō d̄z nimia possidē. q̄ grauāt et destruāt metē ei⁹. Anim⁹. i. q̄ dividit ad mltā minor fit ad singula ut d̄. Greg. Solū ḡ necessaria sunt portanda. i. Thimo. vi. habē. ali. et qui. te bis p̄t. si. ¶ Quintum est ut a scientibz viā petat. sic vadēs p̄ viā dei d̄z libenter et frequenter audiē p̄dicatōē et exempla sanctoꝝ in quibus via vite docet. Psal. Luce pe. me. v. ¶ Sextū ē ut cuī indigenis nō litiget sed ab eis libēter iniurias sustineat. sic vadēs p̄ viāz dei nō d̄z cuī hoīibz huīns mūdū litigare q̄ colunt mūdū et inhabitāt sicut p̄priā civitatem q̄ sicut canes p̄tra canē alienū cōsurgunt. ita oēs cōsurgēt p̄tra eū. Job. xv. Si me p̄se. sūt et vo. p. Et hoc ē qd̄ hic d̄. Redimētes tps q̄. di. mal. sunt. Roma. xij. Cū oī hom. pa. ha. ¶ Septimū ē ut ludis et choreis terrigenarū non imisceat se. q̄ defacili illaquearet amore. sic vadēs p̄ viā dei vana gaudia mundi et carnales desideria debet penit⁹ declinare. i. Pet. ii. Obscurō vos tāq; aduenas et peregrinos absti. a car. desi. q̄ mi. ad. ai. Sic xp̄s vadens bierusalē vidēs gaudiū et tripudiū cūitatū n̄ se imiscuit. sed fleuit sup̄ illā. ut p̄z Luc. xii. ¶ Et extre. gaudi. luc. oc. Proverb. xiiij. Propterēa dicebat sarafilia raguel. Nū q̄s cuī ludētibz miscui me. Thob. iii. ¶ Octauū est ut ita moderet̄ gressus suos q̄ p̄ueniat ad cūitatē de die anteq; porta claudat. sic fern⁹ dei donec dies gracie lucet d̄z fortiter ambulare anteq; porta celi claudat. que claudit homini dū nor culpe occupat metē eius. Job. xij. Ambulate dū luc. ha. ut nō vos tene. cōp̄bendāt. Seneca. Faciamus quod in itinere fieri solet. ut q̄ tard⁹ exierūt celeritate moras cōp̄esant. Et ideo si tarde incepim⁹ fortiter ambulemus. Quidam ita lente ambulant in via dei. q̄ nūq; perueniūt ad cūitatē. Contra q̄s d̄r Apoc. iii. Utinam frigid⁹ essem aut calid⁹ s̄ q̄ tepid⁹ es et nec frigidus nec calid⁹ incipiāt te euomere de ore meo. Et sic patet primū. ¶ Secundo nos bortatur ut dei rohitatem cognoscamus. d. Propterēa nolite fieri iprudētes. i. q̄ dies sunt mali propterēa oportet ut nō sitis iprudētes nō attedētes quid placeat deo. alias peribitis i dieb⁹ ma-

lis qz dies mali suggernerūt mala. Et iō nisibō
sit prudens. z sciat quid sit bonū z malum et
quid placeat deo. z displiceat non cauebitqz
malis. z per p̄ns peribit in ipsis. Sitis ḡ intel
ligētes que sit volūtas dei. Roma. xii. Ut p
betis que sit volūtas dei bo. benepl. z pfect.
Est ḡ volūtas dei bona qz bonū nostrū vult
z salutē. I. Thim. ij. Qui vult oēs bo. s. f. Et
bñplacēs. qz oēs boni z oia bona sibi placēt z
ipse placet oībō bonis. Est z pfecta qz sibi ni
bil deest. Psal. Dia quecūqz vo. dñs fe. i. ce.
z in ter. Unde etiā in reprobis volūtas dei i
pletur. qz sicut iustū vult p̄mari. ita vult pec
catorē cōburi. Et sic patet secūdum. ¶ Ter
tio hortatur nos vt ab ebrietate caueamus z
donis eius spiritus san. repleamur. Principa
lis aut̄ intentio apli est hic hortari vt implea
mur spiritus san. z donis eius. Sed hec duo vi
cia carnalia. s. gula z luxuria maxime impedi
unt spiritus sancti gratiam z dona. z ideo solū
de ipsis hortat̄ nos hic. Levit. x. Vinum et
omne qd̄ inebriare pōt non bibetis. tu z filij
tui qn̄ intrabitis tabernaculum testimonij. et
Augl. d. qz in actu venereo spūsanctus nō tā
gebat corda pp̄bataruz. Nolite ḡinebriari
vino in quo est luxuria sicut effectus in causa
Exemplū de loth qui inebriatus iacuit cū fili
abus. vt patet Gen. xix. Sed impleamini ait
spūsan. qui mētes sanctificat. in quo z p̄ quē
dona eius p̄cipietis. que sunt loquiliqz et
psallere z interpretari z docere. Actu. ij. Re
plete sunt oēs spiritus san. z ceperūt loqui. Et
hoc est. Loquētes vobis metip̄sis. i. vos met
ip̄sos interius instrūtes vel vobis metip̄sis. i.
sic impleamini. z post ip̄letōez erit̄ loquētes
vobis metip̄sis. i. vn̄ alii instruet̄ i psalmis qz
ad bonā op̄atōnem cōmonent z ymnis qz de
landibō dei agūt z canticis spūnalibō qz de eter
no gaudio sunt in qbz cantetis z psalletis in
cordibō vestris. i. ex interiori volūtate totū p̄
cedat dño. i. ad laudē dñi z honorem. Et sic
patet tertiu. ¶ Quarto nos hortat̄ vt p̄ bis
donis spūsancti deo patri semp grās refera
m̄. d. Grās agētes. p̄ bonis z donis acceptis
a deo nō credētes illa b̄re a vobis. Agatis ḡ
grās deo qz vos creauit. patri qui vos regene
rauit. Et hoc in noīe dñi nr̄i biesu xp̄i. i quo
z p̄ quē oia donat̄. i. vt̄ taligratiā actōe no
men dñi nr̄i biesu xp̄i exalteſ z dilateſ. Ad h̄
enī debet fēdē nr̄a actio vt ille exalteſ p̄ quē
tot z tanta dona recepim̄. qz vt di. glo. p̄ enī

cognouim̄ dēū datorē omnīi bonoz. Job.
xvij. Pater ma. no. t. zc. Subiecti inquit in
nicem. q. d. Nō vos solū habeat̄ bñliter ad
dēū imo subiecti sitis innicē. Et hoc nō i bñna
no timore b̄ in timore xp̄i vos ad hoc impelle
te. Philip. ij. In bñliteate superiores sibi in
nicem arbitrātes. Et de hoc ipse apluſ dedit
nobis exēplū di. Lū esse liber ex oībō omniū
me seruī feci. i. Corin. ix. Et sic patet quartū
z cōsequenter totum.

¶ Dñica. xxj. de euange. Sermo. xvij.

Rat quidaſ re
gulū cui⁹ fili⁹ infirmabat capbar
nan. Jo. iiiij. Sic. d. Greg. Hoc
bz p̄p̄ruī dñia scriptura. qz dū narrat gestū
pc̄dit misteriū. Qd̄ optime i hoc euāgeliō p̄z
Dā dū in eo quoddā nr̄i salvatoris miraculū
enarrat̄ oñdit̄. vn̄ infirmitas aī ouī z vn̄ ee
qñ sit ei⁹ sanitas reçredā. In q̄ quide euan
gelio qnqz cōtinēt̄. Primum est cuīsdā reguli
p̄ filio ad mortem infirmato dep̄atio. In pnc.
euā. Secundū ē xp̄i ad regulā increpatiō z p̄ sa
nando filio exauditiō ibi. P̄s signa z pdigia
videritis nō creditis zc. vade filiustu⁹ vinit.
Terciū est reguli credulitas z iussionis sibi fa
cte executio. ibi. Credidit hō sermoni q̄ dī
xit illi biesus. Quartū ē sanati filij nr̄i cōficiatio z
facti miraculi examinatio. ibi. Jam eo descen
dēte b̄i occurserūt ei zc. Interrogabat autē
hoīa ab cis i q̄ meli⁹ bñerit. Quītū ē et facto
miraculo fructus fidei cōsecutio ibi. Et credi
dit ip̄se z do. ei⁹ to. Primo ḡ ponit̄ cuīsdā
reguli p̄ filio ad mortem infirmato dep̄reca
tio. z hoc est. Erat quidaſ regulus Cnſofto.
Regulus aut̄ dicebat. aut qz de genere rega
li existens aut qz aliquē dignitatē principat̄
obtinebat. aut qz sic vocabit̄. Hui⁹ filius fe
bubo decub̄es capbaraū que est ciuitas me
tropolis in galilea. in extremis laborabat. Li
tera plana est. ¶ Mistice loquēdo ille regul⁹
significat primū hominē q̄ fuit regulus respe
ctu magni regis dei. Huius filius. i. rotapro
genies posterorum infirmata est capbara
um. i. in paradiſo terrestri. Capbaraū inter
pretatur ager pinguedinis vel villa consolati
onis que duo optimē cōpetunt paradiſo illi.
Erat enim locus amabilis valde. z locus vo
luptatis z dimitiarum z deliciarū. z omnis cō
solatōis. Primo enī hoīe peccāte infirmatu⁹
est totū gen⁹ bñanū i eo in quo oēs peccāte

Bermō

runt. vt dicit Ro. iii. Qā de fecerat tres or-
dines sc̄ int̄ aiam et deū. inter aiam et corp̄
. int̄ rōz et vires iferiores et int̄ hoies 7 alias
creat̄as. Stati atē q̄ aia rebellauit dō corp̄
rebellauit aie. v̄l v̄tes iferiores rōi. et ois cre-
atura rebellauit homī. ita q̄ bō ppter pecca-
tum est valde infirmus et debilis virib. Sed
in aduentu filij dei erat ita grauiter infirmus
q̄ incipiebat mori. q̄ nullū opus ad rege vel
ad rectore p̄tinē faciebat. nō em̄ seip̄o rege-
bat nec vicijs impabat. sed vicia ip̄m regebat
et imperabat ei. Et int̄ tantū in aduentu filij di
homo erat infirmatus q̄ creaturas adorabat
quib⁹ p̄positus erat. dñm aut̄ teum creatorē
et cōseruatorē suū nō cognoscet. passioib⁹
etia carnis fortiter erat subiect⁹ ac etia demo-
num potestati. Et breviter p̄ oia in extremis
iacebat. ita q̄ nō erat in eo alitus alicui⁹ boni.
et ideo deus misericordia mot⁹ sup̄ isto egro-
to. misit filium suū in mundū sicut medicu⁹ ut
plenarie hunc infirmū. i. totum hūanū genus
saluaret. Aug. Magnus vtiq̄ venit medic⁹
q̄ magnus vbiq̄ iacebat egrotus. Ps. Ni-
sit ver. su. et sa. om. Regul⁹ ḡ ille i psona adā
cum audiret q̄ hiesus veniret a iudea. i. nar⁹
eset de populo iudaico in galileā. i. in trāsimi-
gratōem mortalitatis n̄re. galilea ei interpre-
tatur trāsmigratio. rogauit eum vt sanaret fi-
lium suū. i. gen⁹ humānū. et xpc̄ misericordia
motus sanauit eum septima hora que est int̄
sextam et nonā. q̄ illa hora xpc̄ in cruce pen-
debat. p̄ cui⁹ mortem sanatū est genus huma-
num. Moraliter ad edificatiōem nostrā no-
ta q̄ p̄ istum febricitantem significat pecca-
tor. et per febrem peccatum. Z. Signifi-
catur aut̄ p̄ febri peccatum ppter quicq̄. Ordo
rōne originis siue materie. Origo em̄ febris
sine materia ē abūndātia q̄tuor humorū. nam
ex abūndātia sanguinis generaſ continua. ex
abūndātia colere terciana. Ex abūndātia fle-
gmatis quotidiana. Ex abūndātia melācolie
quartana. Similiter ex abūndātia sanguinis
peccant luxuriosi. gulosi. dissoluti. et vani. Ex
abūndātia colere iracundi. supbi et furiosi.
Ex abūndātia flegmatis desidiosi et pigri et
negligētes. Ex abūndātia melācolie. innudi.
timidi et tristes. Secundo rōe exātie siue s̄bstā-
tie. Est em̄ febris calor innaturalis sup̄gredi-
ens naturā. suoq̄ ledens effectu. H̄i⁹ pecca-
tū est amor innaturalis. Amor em̄ in sp̄uālib⁹
idem est q̄ calor in naturalib⁹. Est ergo pec-

.CVI.

catum amor innaturalis q̄ om̄e peccatū ē cō-
tra naturam bene institutā. Nam q̄ bō dili-
git creaturas plus q̄ creatorē et corp̄ et tē-
poralia pl⁹ q̄ aia. et q̄ creatura nō obediāt
creatori. est cōtra naturā. In his aut̄ om̄e pec-
catū cōsistit. q̄ vt dicit Aug. Duo amores
duas ciuitates cōstituit nam amor dei v̄sq̄
ad contemptū homis cōstituit ciuitatem celo⁹.
Amor bō p̄pius v̄sq̄ ad contemptum dei
cōstituit ciuitatē babilonis. Est em̄ amor ba-
bendi qui est cupiditas. Amor luxuriādi qui
est carnalis cōcupiscētia. Amor dñandi qui ē
supbia. et sic de singulis. Et sicut febricitans
nut. habet frigoris tremore. nūc calorē. Sic
peccator habet inordinatū timorem boī trā-
sitorij. Plus em̄ timet p̄dere terram q̄ celuz
et que minus sunt amāda amat plus. Unde
aug. d. q̄ due res. sc̄z cupiditas et timor om̄ia
peccata. p̄ducunt in homie. Et ppter ea pecca-
tor duas penas hēbit. sc̄z ignē et frig⁹ his
duob⁹ radicib⁹ p̄tior. s. inordiato amor et
iordiato tñori corñtes. Job. xxiiij. Ad calorē
nimii trā. ab a. ni. A. Hunt etiā septem
genera febri. septē genera peccatorū signifi-
cantia. Prima ē quotidianā. et signat pecca-
tum gule ppter cōtinuā exactōe. ysa. lvi. Cen-
nite sumam⁹ vinū et iunpleamur ebrietate et
erit sicut hodie sic et cras. et mltō ampli⁹. He
cūda febris ē effimera. q̄ dicit ab effimero pi-
sce marino. qui eodē die quo nascit̄ morit̄. et
signat subitū ire motū qui cito finit̄ qui si du-
ret transit in odiū. Ephe. iiiij. Solnō occidat
sup̄ iracūdārā. Tercia ē teuratica que nō
accidit certis horis. et signat peccatu⁹ inuidie
q̄ qñ q̄s laudat vel. p̄sperat accedit. qñ autē
vitupat vel infortunii patit̄ recedit. et n̄ h̄z
horas determinatas. Quarta ē tertiana. et signat
illos q̄ satissimē nolit. Cōtra q̄s Ero. viij.
Viam triū dierū p̄gem⁹ in solitudinem. Qui
ta ē cōtinua et signat avariciā. q̄ avarus q̄t̄
die sitit et maxie v̄surari⁹. Sertia ē quartana
et signifat supbia. q̄ in quatuor sp̄eb⁹ cōsistit
Quatuor sp̄es tumoris sūt vt vel cū aliquis
bonū qđ hēat a se h̄re existimat. v̄l. p̄ suis me-
ritis datū sibi putat vel cū iactat se h̄re quod
nō h̄z. vel cū respectis ceteris appetit singula
riter h̄re qđ h̄z. Supbia sic quartana difficultē
sanat. Ps. Supbia. eo. q̄ od. te. af. sp. Po-
test et quartana significare luxuriā. q̄ i corde re-
gnat qđ et ex q̄tuor hūouib⁹ p̄pōit̄ i q̄bo luxū
ria radicat̄. H̄ec et sic quartana difficultē sanat̄

fur. **S**eptima est febris ethica que ē irvenis et membris radicata.in quibus naturalis humitas cōsumit. et signat accidēt et tristiciā mētis que exiccat ossa. **D**rouer. xviij. Spūs tristis exiccat ossa. **T**ercio febris signat peccatū rōne pcessus. Processus em̄ febris talis est. Primo em̄ fit collectio humorū. secundo distempantia. tercō actualis febris. quarto extensio eius ad membra. **S**icut in peccato p̄nō colligūtur male cogitatōes in corde. secundo supuenit male cogitatōis distempantia in q̄ incipit esse peccatū cui maxime resistēdū est. Tercio sequit̄ p̄ cōsensum peccatū actuale. Quarto peccatū diffunditur p̄ opus extrinsecum et evidentiā facti. ysa. iij. Peccatū suū quasi sodoma p̄dicauerūt nec absconderunt. De illis q̄tuor dicit̄ **J**ac. i. Unusquisq; temptatur a cōcupiscentia sua q̄ ad primum. Deinde cōcupiscentia cum cōceperit patet peccatum q̄ ad secundū. Peccatū vero cum cōsumatum fuerit quo ad tertium. generat morte quo ad quartū. **Q**uarto rōne effectus. nam febris habet effectū oīm peccatorū. qd p̄z q̄tū ad octo effectus febris. nāz febris eleuat et deprimit pulsum. sic facit peccatū supbie. ysaie. xiiij. In celum cōscendam supra astra celi exaltabo solium meū. Et sequitur. Verūtamē ad infernum detrahēris in profundū laci. **L**ucez odit. sic facit peccatū inuidie que de luce alienae prosperitatis tristat. **O**ratius. Inniid aliter marcescit rebus opimis. Quietem tollit. sic facit peccatū ire. q̄ hō iratus noī inuit requiem. sed semp satagit ad vindictā. **A**perte turbat. sic facit peccatū accidie. q̄ oīa spiritualia facit despere et in nauē venire. **P**u. xxj. Anima nra neuseat sup ci. isto. Calefacit corp̄ sic facit p̄ctū luxurie. **J**ob. xiiij. Ignis est v̄sch ad cōsummatōis deuorās. **U**nī spūaliter p̄ febriē significat peccatū luxurie. **A**ug. Delius ē estuare febrib⁹ q̄ ardere libidinib⁹. Ardor luxuriosoy manifestus ē. Anhelitū setidum et corruptū reddit. sic facit peccatū gule. **D**s em̄ gulosi ex nimia potatōe et cibo valde fetet et corporaliter et spūaliter. **P**s. **S**ep. pa. ē gut. e. **F**acie hoīez valde sitire. nec satiat̄ potu. sic facit p̄ctū auaricie et cupiditatis. q̄ anar̄ q̄nto plns bilit̄ pecunia. fato pl̄ sitit. **E**ccl. v. Auarus nō imple. pec. **U**nī spūaliter p̄ febriē peccatū auaricie designat. q̄ auarus semp sitit. usurarius aut̄ h̄z febriē cōtinuam q̄ p̄tione male acq̄rit. nec defert alicui sā.

cto. **C**onstipat ventrē. sic facit peccatū obſit nationis et impenitētie quod indurat animaz ut non emittat peccatū possellum p̄ cōfessionem. **B**ene. iij. **V**aior ē iniq̄. me. q̄. **Z**. **E**to. vij. Induratū est cor pharaonis. Et sic patet p̄ pocto effectus febris assimilat p̄ctū febri. **Q**uinto assimilatur peccatū febri ratione curationis. **Q**atuor enim modis sanatur febris et similiter peccatū. **S**anat em̄ febris ali quando sudore. similiter peccatum per cōtritionem et lacrimarū effusionē. Sic fuit sana ta magdalena. Aliqñ vomitu. et significat cōfessionē p̄ quā homo mala que h̄z in aīme sto macho reicit p̄ os dum cōfitetur. **P**s. **D**ixi cōfi. aduer. me iniu. me. do. Sic fuit sanat̄ dauid q̄ ait. Ego sum q̄ peccavi ego iniq̄ egī z̄. iij. **R**eg. xxiiij. Aliqñ minutōne et significat elemosinarū largitōem et alienoz restitutōem p̄ quā hō minuit de substātia tpali. Sic fuit sanat̄ zacheo q̄ ait. **D**ñe ec. di. bo. me. do pau perib⁹ et si quē defrau. red. q̄. **L**uc. xix. Aliqñ somno et significat cōtemplatōis p̄ deuotam oīoem. Sic fuit sanat̄ publican⁹. **L**uc. xvij. **D**ecedit hic iustificat̄ in domū suā. In fine aut̄ isti primi mēbri. Rota q̄ duo de isto febricitāte dicuntur. scz q̄ erat fili⁹ reguli: et q̄ infirmabat capharnaūz qd interpretat̄ ager pinguedinis. Hec aut̄ duo scz nobilis genēs et pinguedo rerū sunt frequētissime cau fa et occasio febris peccati. Filz em̄ magnoz ut nobiliter et magnifice riūat multa inuiste et p̄ violentiā extorquēt. Et sic ē in eis peccatū supbie et rapine. Itez deliciose nutruntur ppter qd magis ad luxuriā incitat̄. et sic ē in eis peccatū luxurie et gule. **S**icut pinguedo rerū ē māltis occasio spūaliter infirmādi. **P**s. **D**ixit q. ex adi. iniq̄. eo. **E**zechie. xvj. Hec fuit iniquitas sodome supbia abūndantia ocūz z̄. **D**lures infirmāt̄ in p̄spēris q̄ in aduersis. **P**s. Cadent a lat. t. mil. et de. m. a de. t. t. plures p̄ficiuntur in aduersis q̄ in p̄spēris. **E**t iō tempe p̄secutionis ecclesie q̄si oīs pontifices erant sancti. sed tempe pacis et pinguedis ecclesie pauci repiūnt sancti. Propterea abundantia rerū nō est petēda. **B**reg. Cum omis fortuna timēda sit magis ē timēda p̄spēra q̄ aduersa. Hec em̄ seruēdo erudit. illa blādiēdo seducit. et sic p̄z primū. **S**ecundo ponit xp̄i ad regnū iōcrepatiō. q̄ nisi signa et prodigia videritis. i. maiora et minora miracula. non creditis. vel signa terrena et prodigia celestia

Febrib⁹ 63 acto
effectu

Sed quoniam non credidit. qd p. impetrada filij salute venit. Et ideo dicens ut dicitur. **Beda.** fides eius tripliciter habuit gradus sic et quilibet alia virtus scilicet incrementum et perfectio. habuit enim inicium quoniam ipsum rogavit ut descendederet et sanaret filium eius. tunc ei et credidit et dubitauit. Credidit quod filium sanare posset. sed non credidit quod ipse sanare posset nisi prius esset et corpore. Deinde fides eius accepit incrementum quoniam credidit sermone qui dicit filius tuus vivit. tandem accipit perfectionem. quoniam seruus nuntiantibus filii sanitatem. credit id est et tota domus eius. **B** qd Circa hoc autem notandum quod fides nostra debuit oīno per miracula confirmari. alii homines nullo modo credidissent. sicut hic dicit nisi signa et prodigiavi deritis non creditis. Et hoc per multiplicitatem ratione. **P**rimo ratione eius quod de Christo credere debebat scilicet quod ipse esset naturalis filius dei. verus deus et verus homo quod hoīes non tenebant credere Christum quod esset filius dei nisi miracula excederent omnes naturam et omnem rationem fecisset. **M**ediū enim et conclusio debet esse eiusdem generis et valoris. cum conclusio sit virtute in premissis. ut dicit Paulus. Et ideo si hoc scilicet quod Christus esset filius dei omnem rationem et omnem ingenium et naturam excedit. sic ad hoc probandum debebat fieri miracula totā naturā supenantia et omnem penitus rationem. Et hoc est quod Christus dicit Iohannes xv. Si opera non fecissem quod nemo aliud fecit peccatum non haberent. Nunc autem excusatōes non habent de peccato suo. **C**um autem opatio demonstraret rem ut dicitur Paulus et ipse potestatiue ut deus. et non in virtute orationis ut alii sancti fecerit opera. que isto modo solus deus facere potest. liquet quod ipse erat deus. **Iohannes v.** Opera que ego facio sunt que te. **Philippians. i. me.** Secundo ratione fidei antiquitate. Romani enim et sapientes mundi videntes priam nature procedere a corporibus celestibus omnem virtutem et vitam et bonam dispositioem in homines. et in omnia inferiora. colebant corpora celestia tanquam deos scilicet sole et lunā et stellas. Judei etiam ab antiquitate receperunt legē per moysen cui locutus fuerat deus ore ad os. qui dicebat deum esse unum. et esse spiritum et non carnem. Unde in datōne legis mōsayce non fuerunt facta miracula. quod moyses nihil supra naturam et incomprehensibile precepit eis credere. sed solū ea que philosophi naturaliter probabant scilicet quod est unus deus et sūlia. a consuetis autem recedere. et a fide in qua quis natus est et nutritus. non potest fieri sine divino miraculo ad minimum quantum ad hoīes vel majorē ptem existentium.

in illa fide. et maxime si fides nativa est facilis et alia difficulter sicut nostra fides. **H**ic cadit exemplum de quadam demoniaca que interrogata quod esset peccata que homo magis difficulter relinqueret. **R**espōdit quod duo scilicet accipere alienum. et quod maxime difficile erat quod homo relinqueret fidem in qua natus est et nutritus. **H**uius exemplū videmus in omnibus. nam quod aliquis a inventu nutritus in deliciis et in dimitiis in seconnectu relinquit eas et subeat penitentie iugum non est possibile sine divino miraculo. propterea Christus ait. Facilius est caeca. post. ac. tristis. quam diuinis intra in re. ce. **M**atthæus. ix. Propter quod dicitur. **T**remo. iij. Bonum est vi. cum pta. ii. ab anno. scilicet Sed quando videbant homines Christum et apostolos talia facere dicebatur per certum. isti vero dicunt. et ideo credendum est eis. **T**ercio ratione persecutorum tyrannoꝝ et vilitatis et indefensioꝝ apostolorum et aliorum predicatorum hanc fidem. orthodoxorum enim fides et catholica ecclesia maximas persecutōes passa est a principib⁹ mundi ut dicit **A**poloꝝ. **E**t conati sunt plures romani principes per potentiam et omnem modum hanc fidem exterminare. Apostoli autem et eorum sequaces eratiles persone et viles conditōes. **E**t ex mandato domini erant sicut quesumus in medio luporum nullam defensionem facientes. **M**atthæus. x. Ecce ego mit. v. sicut o. in me. lu. Exemplum de legione thebea. Similiter Christus fuit coram indecis. quia nulla defensione vniuersus est. sed tamquam o. ad oc. du. **S**i ergo miracula non fuissent facta. statim fides defecisset. **S**ed quoniam homines videbant alia miracula fieri quoniam unus interficiebat de cetero credebant. et quoniam decem interficiebatur centum credebant. **E**t iōnā in persecutoribus tyrannoꝝ fides multum crevit. **U**nus sicut pisces crescit in aqua sic ecclesia in persecutoribus crescit ut appareat manifeste quod hec fides est a deo. ad cuius confirmationem tota miracula ostendit. **E**t sic patrum quare non non fiunt miracula. quod scilicet fides est confirmata. **E**t si obijicias de lege machameti. que tantum duravit. **D**icendum est quod secundus est de ista. quod lex ista lenis est valde et facilis ad tenendum. immo in multis delectabilis. unde non subsistit in virtute bonitatis. sed in virtute facilitatis sicut vestre semper durant. non quod bone sed quia viles. **D**urat etiam ista lex. quod mandat in ista. quod sub pena capituli nullus dubitet de illa. non quasi per potentiam armorum sustinetur. **E**t propterea sacerdos saracenoꝝ quoniam predicat semper tenet ensim euaginatum. ut nullus contradicat legi. **H**ic

Qs em posset dubitare de ea. maiestate falsa de
monstraret. Ponit etiam in hac secunda parte regu-
li. p filio exaudit. qrrat de fili tu vivit. Quia
vita naturae. et vita gratiae. qd ipsa fide sicut opera. et ideo
que cultus sanguinis in aia lanauit et in corpore.
Abi pelandum est quantum valeat virtus fidei. qd si fi-
des ipsa facta et informis in ergo. potuit filio salu-
tem meam et coram ipse irae. qd potest perfecta et
formata. certe mirabilia potest. Mat. xix. Si
potes credere omnia possibilia sunt credenti. vñ
etiam alexander per fidem filio p isabel. inclusiones
obtinuit. ut in histo. scol. habet. Abi dicit iosephus.
qd facturus est deus per fidem. b. si statim
per infideli fecit. Math. xvii. Si habueritis fi-
dem ut granum simapis dicte. mo. b. tr. b. et tr.
Et attende. qd exauditur est regulus ad utilitate. et
si non ad voluntatem. Nam petebat xpm perso-
naliter descendere ad filium. qd xpc non fecit sed
quod magis erat ei utile. qd in hoc qd absens
curauit. fidem eius que diminuta erat perfecta. et
sic cum ad utilitatem exaudiret. Aug. Non est ma-
gnum a deo exaudiri ad voluntatem. sed ad volun-
tatem. nā dyabolus exauditur petes iob ad tem-
plum. et non exauditur paulus petens stimulum
amouendum. Exaudiuit qd eum ad utilitatem.
Nā egit petri multa a medico qd ei medicus non
cocedit. Nō exauditur ad voluntatem ut exaudi-
at ad sanitatem. Habemus etiam hic exemplum a xpo
magni builitatis. qd ad filium reguli noluit ire
etiam rogatus. Ad seruum xpo centurio is se itum
pmissus non rogatus. ut patet Math. viii. In q
supbia nostra confundit. qd viles et paupes visita-
re dedignemur. nobiles autem et diuites impor-
tune etiam non rogati visitam. Et sic p secundum
Tercio ponit reguli credulitas sive fides. et
iussionis executo. Nam ei fides sumiserat iure
mentum. qd quem prius non putabat nisi pnis et pos-
se sanare mo credit qd absens sanauerit. Et ioh
credens ibat sic xpc precepit. In quo duo exem-
pla ab isto regulo habentur. Primum est fides nostra p
intra nulla temporum suscipiat iuramentum. Quidam autem
solus in corpe crescut sed in virtutibus non crescut. et
spissus pueri. Isa. lxv. Duerat enim a. mo. h. qd. i. co-
rimit. xxi. Nolite pueri effici sensibus. sed mali-
cia p. cl. Hoc mundi sunt totum contraria
qd in malitia sunt valde experti et senes. sed in
sensu spiritualium sunt ita stolidi et pueri qd ne-
sciant se signare. nesciunt cōfiteri. nesciunt orare
et breuiter de spiritualibus nihil sciunt. sed qd peccatum
est. quidam non solum non proficiunt in fide et in
bonis operibus. sed deficiunt et in fide quam acce-

perant non stant ut heretici. vñias media p
xpianorum in fide et gratia quas in bap. accepte
runt starent quis idem sit in fide et via dei non
perficere et perficere. Grego. In via dei non pro-
ficere perficere est. Amor enim dei nunc est oci-
osus. operatur enim magna si est. Si autem ope-
rari renuit amor non est. et ideo comparatur
igui qui semper est in motu. Secundum est
ut credamus xpm absentem omnia operari tam
presentem. Nam enim humanitate assumptam xpc
non est ubiq. sed nam diuinitatem xpc est ubiq.
ut verus deus per potentiam. punita. et essentia. ut
di. Aug. Et ideo multum debemus erubescere
peccare. et multum niti bene agere cum deo ubi
qd sit presens. Boetius in f. li. quinti. Magna
vobis si dissimulare non vultis necessitas indu-
ta. probitatis cum ante oculos agitis indicis cu-
cta clementis. Hic cadit exemplum cuiusdam be-
remite qui simulauit se velle peccare in platea
cum una meretrice. qd illa per verecundia dicit
se nullo modo facturam. sed in camera erat parata
facere in qua a nullo videbat. Cui heremita.
Ostulta deus videbit te. et beata virgo et sancti
angeli. Cur ergo non verecundaris. Qd ista
audiens conuersa est. Et qd per fidem homo libe-
ratur a duplice morte scz nature et culpe. Nam
illud Joh. xi. Qui credit in me etiam si moritur.
vi. Ideo quarto sequitur qd postquam crediderat
sermoni biesu dictum. filius tuus vivit et ibat
secundum occurribat ei dicentes. qd filius eius est
vivus. et facta examinatione innuit qd tunc re-
vixit. quando xpc dixit. Filius tuus vivit. In q
habemus exemplum ab ipsis seruis bona cele-
riter nunciandi. quia nuncij bona nunciantes
indivi debent iiii. Reg. vii. Hec dies boni nuncij
est. si tacuerimus et noluerimus nunciare vsq
mane. sceleris arguemur. Malum autem sile-
re et occultare debemus. Ecc. xix. Audistiver
bum aduersum proximum tuum cōmoriorum ite.
fides quoniam non te disripit et alludit dicto q
dicitur. Ipse creparet nisi diceret. Et sic patet
tertium et quartum. Quinto ponit fructus
ex facto miraculo consecutus. quia credidit
ipse et dominus eius tota. Circa qd moralis ex-
ponendo. nota qd homo dominus est. et templum dei
vivit. Tota ergo dominus dei est homo cum omnibus
potentias anime. Tunc ergo tota dominus dei
credidit. qd homo cum omnibus potentijs. alie fidei xpi
per opa manifestat. et praestat. et prius quādo in
intellectu est vera fides deo de creaturis. de
inferno et paradiiso. et de omnibus credendis

Sed qn̄ in intellectu nō sunt nisi leges. et scie
seculares. et modi et vie lucrādi et dñandi. tūc
hō cum tota domo sua nō credit deo. qz non
cū intellectu. **S**ecundo qn̄ in voluntate ē verus
amor dei et p̄ximi. et ordinariis vt deū diligat
sup oia et p̄ximū sīc seipm̄. **S**z qn̄ in voluntate
est solū amor carnalis et mūdan⁹ vt qn̄ hō
afficit solū ad bona transitoria. et illa sup oia
diligit tūc homo nō credit cū tota domo sua.
qz nō cum voluntate. **T**ercio qn̄ in memoria s̄t
dei beneficia. sunt etiā ibi. p̄p̄ij defectus et ma
la q̄ fecit. et vilitas cōditōis būane. et mēoria
mortis. **S**ed qn̄ in memoria sunt solū iniurie
recepte. et nō recordat beneficior̄ dei nec ma
lop̄. que fecit et suip̄ obliuiscit tūc nō credit
cum tota domo. qz nō cum memoria. **Q**uarto
qn̄ in corde et potētia cogitativa est bona
cogitatio. vt qn̄ cogitat vilitatē peccati et no
bilitatē virtutū. vanitatem mūdi. et penas et
gaudia eterna. **S**ed qn̄ in cogitatōē ē s̄quidā
discursus malorum. vt qn̄ cogitat hō carnalia
opa. mala lucra. strages inimicorum et talia. tunc
nō credit cuz tota domo. qz nō cū cogitatōē
cordis. i. cum toto corde qd̄ deus principaliter
requirit. **P**rouer. xxiiij. **P**rebe. f. c. t. m. **Q**uin
to qn̄ in potētia auditiva sunt deiverba et au
ditibēter. q̄ spectat qd̄ deilaude et mox in
structōem. **S**z qn̄ homo tota die audit vana
et mala et mūdi rumores tūc nō credit cuz to
ta domo sua. qz nō cum auriby. **S**exto quan
do in visuā potētia ē quedaz clausura. vt hō
nō videat lascivias et vanitatem. **P**os. Auerte
oc. t. ne videat vanitatem. **S**ed qn̄ homo vidz
turpia et inhonestā. vt mulieres comptas. et
chorreas que vt basibliscus inficiunt solo visu.
tunc nō credit cum tota domo sua. quia nō cū
visu. **S**ic infect⁹ fuit dauid vidēdo bersabee
vxorem vrie. ij. **R**eg. xj. **S**eptimo qn̄ in potē
tia gustativa ē magnū tempamentū cibi et po
tus. sed qn̄ homo tota die vacat comes atōni
bus et ebrietatib⁹ sīc aīal brutū. nec obseruat
diē et horas tūc non credit cū tota domo sua.
qz nō cū gustu. **O**ctavo qn̄ i potētia tactina
q̄ diffundit p̄ totū corp⁹ ē qdā asperitas peni
tētie vt mēbra mortificent: ne caro rebellet aī
me et vicia regnēt sīc fecit ioh. baptista. cuius
totū corp⁹ i asperitate p̄nie fuit. j. **C**or. ix. **S**a
stigo cor. m. et in ser. r. **S**z qn̄ in toto corp̄ est
mollicies et delectatio. et qn̄ hō de corp̄ facit
deū et servit ei ad nutū et caro est dñā et aīma
ancilla. et vicia regnāt tūc nō credit cum tota

domo. immo cū tota domo se credē nō oñdit
qz ita delectat trāsitorij bonis ac si nō esset
eterna et p̄ cōsequēs omnia querunt. **P**rou.
xx. per tria mouet terra. et quartū qd̄ nō p̄
sustinere. p̄ seruū cum regnauerit. p̄ stultū cū
saturatus fuerit cibo. p̄ odiosam mulierē. cuz
in m̄rimonio assumpta fuerit. et p̄ ancillā cuz
fuerit heres dñe sue. **I**ste stultus. et iste seru⁹
est corpus. et odiosa mulier et ancilla ē caro. q̄
si saturat infatuat. si regnat oia querit si as
sumatur in matrimonio cōturbat totā domi
si fuerit heres bonoz homis cōsumit oia bo
na. et ad inopiā cōuersa comedit a vermis
et eius dñā in eternū mendicat. **E**t sic pat̄z to
tum.

De epistola Gerimo. cvij.

Gerimo. in dño et in potētia virtutis eins
Ephe. vij. **I**nt' alia q̄ ad capitane
um exercit⁹ p̄tinēt tria sunt. **D**ebet em̄ milite
s cōfortare. milites facere. seip̄os armare et
milites bona arīha docere. **H**ec tria apl̄s sīc
capitane⁹ militie xp̄iane i hac epl̄a docet om
nes milites xp̄i. **P**rio ergo cōfortat eos in po
tētia saluatoris. In prin. ep̄le. **S**ecundo mon⁹
eos vt ter armaturā induat et hui⁹ cāz sub
iungit. que est neq̄cia luctatoris ibi. Acci. ar. zc
qm̄ non est no. col. **T**ercio oñdit q̄ sunt arma
q̄b in spūali bello debent esse accuncti milites
creatores. ibi. State er. suc. lī. ve. **P**rio ergo
apl̄s cōfortat milites xp̄i. d. **C**ōfortamini in
dño q̄ est dator. omnis roboris et in potētia vir
tutis ei⁹ vt sc̄z nō credatis i bello spūali. p̄p̄ij
virib⁹ pugnare et vincere. s̄ in potētia xp̄utis
dei. **P**relū em̄ spūale ē ita durū et forte vt in
fra patebit q̄ nullus in eo p̄p̄ij virib⁹ n̄i p̄
virtutē dei p̄t resistere. **E**t hoc patnit i apl̄s
q̄ tpe passiois xp̄i qn̄ fuerūt dimissi. p̄p̄ij virib⁹
bōes succubueſt. Lu. xxij. **S**imō ecce satb.
ep̄e. v. vt cribra. sīc triticuz. **E**go aut̄ rogau
z. **Q**n̄ aut̄ postea fuerūt adiuti et confortati
virtute dei oia viceūt. **E**t iō nullo mō est p̄
gnandū n̄i p̄z. xp̄utus dei habeat. Lu. xxij.
Sedete in ciui. donec indu. virtute ex alto. **H**
fuit figurati i golia et dauid. j. **R**eg. xvij. **N**ā
goliā magnus gigas aggressus ē dauid i for
titudine corp̄is sui. Dauid aut̄ pugnat cō
tra goliā virtute dei. **E**t ideo puer inermis vi
cit gigantē magnū armatū. **G**igas iste arma
tus dyabolus ē. Luc. xj. **L**um for. gr. cus. q. f.

Domini ergo puer quicquid pugnat in virtute
dei vincit ipsum. qui in deo omnia potest quisque
Phil. iii. **D**omina posse eo quod me confortat. **J**ob
xvii. **P**one me iuxta te et cu. v. ma. pug. contra
me. **H**ebet ergo pugnatis in hoc phio primo co
fidere in domino. **S**ecundo debet respicere ad pre
mum habendum si bene dimicet. et ad supplicium
sustinendum si succubat. quod si hunc vincat corona
bit et regnum perpetuum possidebit. **I** Thio. q.
Nemo co. ni. q. **Z**. **D**omini ac quod legitime certat
vincit. **A**n de alexandro dicitur quod dum semel de
beret committere bellum cum quodam rege pdivite
cuius milites erant omnes auro et argento ornati
confortatis milites suos ait. **S**ibim pugnauerunt
bac vice ditissimi enim. **N**on attedentes mi
litiam fuerunt omnes armati et confortati et fortis
dimicauerunt et vicerunt. **S**i autem homo succi
bat ligabit in carcere inferni ibide in perpetuum
cruciad. sicut Christus fecit dyabolo cum quo pu
gnauit. **J**ohann. xi. **N**unc prius hunc m. e. f. **A**n
et de alexandro dicitur quod dum quodam vice pa
ratus esset ad bellum et fortissimi milites ex ad
uerso astarerunt confortatis milites suos ait. **C**aris
simi fratres. hoc sero omnes cenabimur in inferno.
nisi valent pugnare. **P**ropter quod omnes
milites armati fuerunt et valenter pugnantes vi
cerunt. **T**ercio debet esse bene armata. **E**t h
est quod sequitur in secundo membro. **E**t sic per
primum. **S**ecundo monet aplur Christi milites ut
dei armaturam assumantur. **I**ndu. v. ar. d. q. co
sistit in virtutibus aum que dicuntur armatura dei
qui a solo deo militibus suis dantur. **A**ug. **V**irtus
est bona qualitas mentis quam deus summe nobis
infundit. **I** Cor. x. **A**rma militie non sunt
carnalia sed spiritualia. potestia dei ad destructorem
inimicorum. **E**t sic per preciositas et boetas istorum
armorum cum a solo deo dantur. **O**na alia bona de
us comisit danda ut soli lucere igni calefacere
et sic de aliis. **S**ola vero ista arma scilicet virtutes
et dona tanquam optima reseruavit danda ad
manum suam. **J**ac. i. **D**omine datum op. et o. d. p. de
sur. **E**s. **S**unt etiam arma lucida et bene terfa. **R**o
xiiij. **A**bi. op. te. et indu. ar. luc. **E**t distinguit in
ter milites Christi et satellites dyaboli. quod isti sunt
induti arma tenebrarum et mortis. **S**unt etiam ar
ma nobilia quod solis filiis regis eterni dantur et
ab ipso solo rege ut dictum est. **S**i ergo honor
est accipereensem a rege mundi quantum agis a
rege celi. **S**unt etiam armavirtuosavalde quia
defendunt hominem ab omni morte et mortalii vul
nere. **B**oe. **L**alia tibi contuleramus arma que

nisi prior abiecisses invicta firmitate tueren
te. conferunt etiam virtutem maximam ipsi boni
ad pugnandum. ut in virtute ipsorum omnia vincat
et ad regnum celorum perveniat. **S**unt ergo lu
cida preciosa nobilia et virtuosa. **C**onsequen
te ostendit cam et ratorem quare hec arma sunt
induenda dicitur. **U**lt possitis stare scilicet securi aduersus
insidias dyaboli. i. aduersus dyaboli ma
chinaciones occultas. occulte enim nobis insidi
atur. **J**ac. iiiij. **R**esistite dyabolo et fugiet a vo
bis. et quod posset quis dubitare an aduersus dyab
olum instaret nobis bellum dei. dicitur quod sic. **E**t
ideo hic reddit causam cause. scilicet huic quod debet
stare aduersus insidias dyaboli. et causa huic est
necessitas assistendi. **Q**uoniā nō est
no. col. i. preliū spūiale aduersus carnem et san
guinem super tantum. **N**on enim per hoc excludere in
tendit bellum carnis. sed ei bellum dyaboli associ
are. **C**aro autem et sanguis nō sonathic in natu
ra. sed magis in corruptelā nature contractam
ex primis partibus et ex prima consuetudine. **V**ñ
percupiscētia carnis accipit. **I** Cor. xv. **C**aro
et sanguis regnum dei nō possidebuntur. **E**ccl. xvj. **Q**uid nequius quod ex cogitauit caro et
sanguis. **S**ed ē lucidū aduersus principes
et demones qui sibi subiectas cōtinēt multum
dīnes. nec tantū demonū cōtinēt multitudines
sed etiam hominū malorum. per quod pugnat. **P**roprie
tate quod lucifer dicitur princeps mundi. **J**oh. xiiij. **E**lenit enim princeps huius mundi. **E**t potesta
tes propter fortitudinem quam habent rufos ex
natura. **J**ob. xlj. **N**on ē potestas super terram
que ei valeat comparari. quod factus ē ut nullum ti
meret. **E**t ideo nō soli aduersus carnem et san
guinem et aduersus demones ē nobis bellandum.
sed etiam aduersus mundi rectores. i. homines mun
danis delectatōibus corruptos et mundi amato
res. **A**ug. **Q**uoties mundi nomine in mala signi
ficacione sumit nō ostendit nisi mundi amatores
i. **J**ohann. v. **T**otus mundus in m. po. ē. **R**ecto
res dico tenebrarum harum. i. hominum executorum
tenebris ignorantiae et culpe. **E**phe. v. **E**rat
aliquis te. **L**ales autem demones cui quibus bellare
habentur sunt spūales. i. invisibilis et sunt neque
simi. **E**t hoc est quod dicitur contra spūalia neque
i. contra demones qui sunt spūis nequam. qui ha
bitant in celestibz. i. in isto aere caliginoso pro
nos qui relicti sunt ibi. ut nos in pugna exercitetur
vel in celestibz. i. pro celestibz que nituntur au
ferre nō em per modicarē nobiscum pugnant
sed per ipsa hereditate paternā et eterna. **U**lti

Berimo

mo cōcludit dī. q̄ ergo p̄tra tales et tātos ho
stes habentis pugnare. ppter ea accipite arma
turam dei vt possitis resistere in die malo. i. in
tota vita presenti. Quia vt dicit Aug. Et q̄
adam lapsus ē et de padiso expulsus. oēs di
es fuerūt mali. et hpc. p̄ miseria naturali. et p̄
malicia homi vt dictū est supra in p̄cedēti epi
stola. Et nō solū p̄ hac armaturā dei hō po
test resistere homib. sed etiā potest eē pfect⁹
in seip̄o et p̄ficere de bono i meli. et hoc ē. Et
in oīb pfecti stare. tam in p̄spenis q̄s i aduer
sis. Mat. v. Estote p̄. sicut pat. ve. ce. pf. est. iij.
Corin. vi. Per arma iusticie a te. et a lini. So
la cīm p̄dicta arma faciūt homiē pfectū. et bo
num et ideo sup̄ om̄ia sūt querēda. et habita
retinēda. Apoc. iij. Tene qd̄ habes. Et at
tende q̄vt ex supradictis p̄z hoc bellū spūiale
qd̄ nobis instat est valde durū. et forte ppter
octo. ¶ Primo q̄ p̄ insidias pugnatur
in eo. ppter ea dicit. aduersus insidias dyabo
li. ¶ Secundo q̄ ibi est. pditio. nā caro q̄ debe
ret esse. p̄ homie sicut p̄s eius pdit eum. et sic
intus in homie est proditio. ppter qd̄ dicit aq
uersus carnē et sanguinē. ¶ Tercio q̄ ē bel
lum valde ordinatū. nam i hoc bello sūt prin
cipes ordinātes demones ad bellū dividētes
eos p̄ singulas potētias aīme. Nā quidā po
nūtur ad cor. vt mala cogitet quidā ad volun
tatē vt mala velit. quidā ad memorā vt ma
lorū recordetur z̄c. Luc. xij. Tunc va. et as. se.
f. ne. se. et ingress. ha. ibi. Ponit etiā nequiores
ad magis pfectos et ex pte debiliori pugnant
pter quod dicit p̄cipes. ¶ Quarto q̄ pugnatores
sunt potentissimi et robusti vt dictū est. ppter qd̄ dicit potestates. ¶ Quinto q̄ n̄
solū cōtra demōes et carnē pugnare debem⁹
sed etiā p̄tra malos homiēs mūdi q̄ bonos p̄se
quintur. Joba. xv. Si me p̄se. sūt z̄c. Qui s̄t
obtenebrati in mente. et lucē veritatis n̄ agno
scit sed tū sic obtenebrati regūt mūdum et ad
ip̄oū imperiū disponit et iō et rectores et re
ctiū p̄cipiū vadit. Mat. xv. Si cec⁹ ce. du.
z̄c. P̄opter qd̄ dicit cōtra mūdi rectores te.
ha. ¶ Herero q̄ hostes n̄i sunt inuisibilis et
ab ip̄is ledi possum⁹. Si p̄s ledere nequimus
q̄ sp̄s sunt sed solū possum⁹ nos defendere
sūt armatura dei q̄ talē armaturā habentes
tangere nequēnt. Qd̄ figuratū ē Ezechie. ix.
Ubi viro debēti p̄cutere homiēs ciuitatis di
ctū est ne signatos thau tāgeret. ¶ Septimo
q̄ hostes nostri sunt nequissimi et in aīa et cor

CVII.

pore volunt nos pdere et nulli p̄cūt et nullius
misericordia et nullo tempe dormiūt vel quiescūt
Job. Qui me comedūt nō dormiūt. Grego.
Nihil se fecisse estimat cum animas nō sauitat
Propter ista duo dicit. cōtra spūalia neq̄cie
¶ Octauo. q̄ hoc bellū nō agit. p̄ modica re
sed p̄ regno eterno qd̄ demōes pdiderūt. Et
ideo totis viriō laborare ne iō pos
sideamus. Propter qd̄ dicit i celestib. i. pro
celestib. et sic p̄z secūdū. ¶ Tercio que sunt
ista arma quib milites xp̄i debēt esse accīti.
et facit tria. Primo dicit. pditorē p̄chij eē re
ligandū. Secūdo ponit arma ad defendēdū.
Tercio ponit arma ad offendēdū. Dicit er
go. State. Postq̄z em bellum est ita durum
nō est sedendū sed viriliter standū ad pugnā.
Et q̄vt dictū est pugna hec ē in carne et per
carnem. et ideo lumbi carnis in quib cōcipi
scētia viget. iuxta illud Job. xl. Fortitudo ei⁹
in lumbis eius. sunt succingēdi p̄ carnis mace
ratōem ne defluant ad carnalia. sicut cingulū
cōscruat vestem ne defluat in lutū. P̄rouer. b.
xxxj. Accidit hor. li. su. i. p̄tinētia fortis. Lu. xij.
Sunt lumi. ve. p̄c. Non em p̄tra carnē alit p̄z
gnare debem⁹ q̄z p̄ cōtinētia et maceratōe⁹
ip̄ius Aug. Carnē vestrā domate ab escis et
potib. P̄rio em debet pditor casti religa
ri ante q̄z p̄cedat ad bellū et ideo p̄uo omnū
in bello spūali caro est religāda p̄ disciplinaz
cum sit pditor. Eccl. xxxij. Herero maluolo
tortura et compedes caro aut est seru⁹ mali
nolus et nequā q̄z pdit aīam dñam sua⁹. Et
di. in veritate. vt sc̄z sit vera cōtinētia nō sila
ta. glo. vt vere p̄p̄ xp̄z p̄tinētia fuitis. Mat.
xix. Sūt eunuchi q̄ facti sūt ab homib. vt sunt
ypocrīte. q̄ p̄p̄ homiēs cōtinēt et sūt eunuchi
q̄ sp̄s castrauerūt p̄p̄ regnū celoz. Cōse
quēter secūdo secluso inimico. et p̄ disciplinaz
debilitato. aīe armatura p̄oit d. Induti lor
cā iusticie intrāstitia ē cōstructō. i. induti iusti
cia: que ē lorica aīe. Cōpatur aut iusticia lor
ice p̄p̄ duo. ¶ P̄rio q̄ si cōlorica ex ml̄tis mi
renulis vel malgis vel rotulis cōtexit. ita iusti
cia multas xtutes cōplectit que sūt insilcate
nate. Sap. v. Induet p̄thoracē iusticiā. Se
cundo q̄ si cōlorica int̄ hostes nūq̄z ē depone
da sic nec iusticia. ¶ Os. Beati q̄ custodiūt in
dicūt et faci. ins. i. oī tpe. Aliā armaturā p̄oit d.
Et calciati pedes. i. affectōes et desideria hū
ties multas xtutib et sc̄tōz exēplis q̄ fm aug.
sūt pedes q̄ne q̄ spinis vicōz et luto mūda

norū pungant' et maculent'. **Lant.** vii. **N**e pul-
cri sunt gressus tui i calciamētis filia principis
Et hoc est in p̄paratōne euāgeliū pacis sup.
adimplenda.i. vt sitis pati ad p̄dicandū euā-
gelium qd nunciat pacem inter deū et hoīes
factā. v. ad cōplēda p̄cepta euāgeliū. **H**omoi
calciamēta debet h̄re p̄dicatores ne terrenis
suis desiderijs terrena tangat vel ppter terre-
na p̄dicet. **H**ac significatōne mar. d. ap̄los
sandalijs vel soleis calciari ut patz eiusdē. vi.
Debemus ergo parati esse ad p̄dicandū euā-
gelium pacis. Aliam armaturam ponit d. **I**n
oībo s. p̄relīps spūalib⁹ sumētes scutum fidei.
intrāstūa cōstructio est. i. fidem que ē scutū
qz sicut scutū est yñū et habz tres angulos sic
fides ē de yna essentia diuina in qua sunt tres
psone. **J**obā. v. Tres sunt q test. dant in ce.
pa. v. s. et hi tres vnum sunt. Item sic substā-
tia scuti est coopta corio aīmalis mortui. ita
fides est de substātia diuina vestita carne mor-
talitatis nr̄e. **J**ob. i. **Cer.** ca. f. ē. Item sic scu-
tum suspendit ad guttur et stat supra cor ita
fides debet esse in corde et p̄ferri p̄ os. **R**o. x.
Corde cre. ad in. ore aut̄ cōfes. fit ad sa. In q
scuto fidei. d. q̄ possimus om̄ia tela ignea ne
quissimi hostis nr̄i extinguerē. **I**pa em fides
debet primo oīm temptatōib⁹ et telis dyabo-
li opponi. ne pueniat qd loricaz insticie. **P**ru-
tentius. Prima petit campū dubia sub sorte
duelli pugnatura fides. Ignea at d. tela dyaboli.
qz suggestiōe dyaboli ignea. carnales cō-
cupiscentie ignātūr yt plus possint nocere si
ent tela materialia de igne. **Ecclesi.** ix. Quasi
ignis cōcupia exardescit. **N**equissima aut̄ di.
qz eius nequicia oīb⁹ supferit. **S**icut ei scu-
tum defendit hoīem et om̄ia arma eius. quia
doctus miles om̄es ictus recipit in scutuz. ita
fides defendit hoīem et om̄es virtutes. quia
oēs ictus dyaboli in scuto fidei recipiēti sunt
Om̄es em̄ temptatōes p̄ verā fidē repellim⁹
Quia si babem⁹ verā fidē de gaudijs para-
disi et penis inferni nec p̄spēra mūdi deside-
ram⁹. nec formidam⁹ aduersa. de quib⁹ om̄is
temptatio infertur habenti veram fidē. nisi sit
temptatio de ip̄a fide. q̄ p̄ fidem nr̄am repellit
sicut lumē expellit tenebras. Aliam armaturā
ponit d. **E**t galeā. i. spēm salutis eterne assu-
mite ad caput mētis. p̄tegēdū. **D**icit at spēs
galea salutis. **Q**uia dicit **R**o. viii. Spē salui
factūm⁹. yſa. lix. **G**alea salutis in capite ei⁹
Si aut̄ querat: q̄re nō fecit mentōem de cari-

take cum sit melior et virtuosior armatura sp̄i-
ritus qz om̄es alie. **D**icendum est q̄ ipse fe-
cit mentionē te fide formata que p̄ dilectōez
operat in qua om̄ia tela dyaboli extingunt
et p̄ quā om̄es temptatōes sine a carne sine
a mundo. sine a dyabolo superam⁹. non enim
per fidē mortuā et informē vincimus tempta-
tōes. **E**t ideo in ipsa fide intellexit caritas
om̄ia tela dyaboli extinguentē. et om̄es tem-
ptationes vicentem. qz fides in virtute carita-
tis operat cum sit forma fidei et om̄is opera-
tio sit a forma. **C**ōsequenter tertio posic̄
posuit arma ad defensionē. p̄t̄ arma ad im-
pugnandū d. **E**t assumite gladium sp̄ns qd
est verbum dei. nō em̄ debem⁹ solū nos defen-
dere a dyabolo sed debemus ip̄s impugnare
Instrumentū aut̄ ad dyabolū impugnādū
est solū verbum dei qd debemus h̄re in ore et
in manib⁹. in ore p̄dicando. et in manib⁹ adim-
plendo. **A**poc. i. **D**e ore eius gladius ex vtra
qz pte acutus exibat. Gladius ex vtraz par-
te acutus egredit̄ de ore p̄dicatores. qn̄ id qd
p̄dicat. opere implet et tuc ex vtraz pte dyaboli
impugnat. **D**ebem⁹ ergo dyabolū im-
pugnare facto et verbō. **Q**uidam nō impu-
gnant ip̄s solum verbo. verbiū aut̄ talū ē mor-
tuū. et ideo nō est gladius sp̄ns. qz gladius
sp̄ns ē verbiū dei viuu. **H**ebre. iiiij. **V**iu⁹ est
sermo dei et efficax et penetrabilior ei gladio
ācipiti et ptingēs vſqz ad divisionē aīe et spi-
rit⁹ compagū qz et medullaz. **H**ūc gladium
xpc veit mittere i terrā. **M**atth. x. **N**ō vei pa-
mit. s. gla. **V**eni em̄ separe hoīem adūl⁹ p̄t̄
suū. et filiā aduersus m̄rem suā zc. sic em̄ gla-
di⁹ sepat et dividit. sic ḥbū dei sepat et di-
vidit hoīes a carnalib⁹ et t̄renis. **E**t q̄ sol⁹ gla-
di⁹ ḥbū dei sit armatura ad dyabolū ipugnā-
dū sic p̄. **D**yabol⁹ em̄ pugnat aduers⁹ pecca-
torē. **D**uo ip̄s oculis mētis excecan-
do. **S**z ḥbū dei fugat tenebras mētis et illu-
miat eā qz lucerna ē. **P**s. **L**ucer. pe. m. v. t.
Secundo ip̄s viciū p̄ctoz ligādo et in fruticē
p̄cti redigēdo. **J**ob. viij. **Q**uia pec. ser. ē. p.
Sz ḥbū dei liberat hoīes ab oī vīclo z ab oī
huitute. **J**o. viij. **S**i mābitis i hmōe meo cog-
scetis et veritas liberabit vos. **L**ercio ip̄s mōi
p̄spēra et vana gaudia sup oīa q̄rere facēdo
Job. xij. **D**ilexerit glo. ho. ma. qz gliaz di. **S**z
ḥbū dei oīa p̄spēra mūdi facit p̄tēne. **E**t apli
ad ḥbū xpi oīa reliq̄nt. **D**at. xix. **E**cce nos
reliqm⁹ oīa ad **P**obi. iiij. **D**ia arbi. sū z ster. vt

Sermo

Xpm lu. Quarto ipm p mundi aduersa frangendo. Sed verbū dei facit beiem forē. et ni bil aduersi formidantē. An apli postq̄ perſe cte audierūt verbū xp̄i dicebant. i. Corin. iiij. Maledicimur et benedicimus psecutōem patimur et sustinem⁹. blasphemamur et obsecramus. Quinto p voluptates co:pis ipz dissoluendo. Sap. q. Nō sit prati qd nō ptransfe. lu. no. Sed verbū dei cōstringit ad lamentū pnie. d. Mat. iiij. Penitētiā a.ap.e.re.co. Xto ipm in infirmitatib⁹ peccator⁹ detinendo et eius appetitū cōturbando ita q dulcia vident ei amara et amara dulcia. Aug. Palatio nō sano pena est panis q sano est suavis. S verbū dei sanat hoīem. Ps. Visit verb. su. 2 sa. e. Et reddit ei appetitum rectū vt ei dulcia sapiat et amara delipiāt. Et iō sic sanatus dauid dicebat. Dulcia fauicib⁹ meis eloqua tua sup mel ori meo. Septiō ipm ad mortē etnā ducēdo. Sed verbū dei ab oī morte liberat. Johā. viij. Si q̄s ser. m. ser. zc. Et breuiter in omni tēptatōne p quā dyabol⁹ pcutit hominē verbū dei obstat et repudiat enī. An verbum dei dicit' inimicus et aduersari⁹ peccatoris q̄r in omib⁹ cōtradicit ei que peccator⁹ instigat⁹ a dyabolo cupit facere. Math. v. Esto cōsentiens aduersario tuo cito dum es in via cū eo. Qd exponēs beatus Aug. d. q̄ iste aduersarius cui cōsentire debem⁹ ē sermo dei q̄r in omib⁹ q male cupim⁹ aduersat nobis et phibet Vis em rape alienum. sermo dei di. nō furtū facies. Vis cōcumbere cū vrore aliena. hmo dei di. nō mechaberis. Et sic d oīb⁹ alijs. Sic ergo p̄z q̄i pugna spūs primo debem⁹ proclitorē sc̄z carnē p cōtinētiā et abstinentiam restringere et religare que quidē religatio qdaž dei armatura est. Secundo debem⁹ aīam virtutib⁹ armāe. sc̄z lorica iusticie. scuto fidei. mūdicia desiderior⁹. vt pure p̄dicem⁹ et impleā⁹ euāgeliū pacis. q̄ quā mundiciā sūt pedes aīe muniti et p̄parati. et galea etē salutis. Tercio debem⁹ accipe verbū dei tanq̄z gladiū ad dyabolū impugnādū. Et sic p̄z tertiu et cōseq̄nter totum.

Dominica. xxij. de euāg. Sermo. xvij

Simile ē regnū ce. hoī regi q̄ voluit ra. po. cū suis suis. Mat. xvij. Sup h̄ euāgeliū dñs immedie dixerat b̄co pet. q̄ ex pte dei

.CVIII.

fratri peccati et veniā peteti nō soluz deberet dimittē vsq̄ septies s̄ vñz septuagessepties i. q̄liacūq̄ et quātūcūq̄ p̄tā cōmittet. In q̄ ondit maria largitas et clemētia di. Et q̄r de' ē ita clemēs et misericordia circa nos vult q̄ nos adiuicē misericordes sim⁹. als ip̄e a nobis suam misericordiā renocabit. Et hoc ē qd i hoc euāgeliō sub quadam sunilitudine demōstratur. In quo euāngelio tria principalē cōtinetur. Primo em̄ sub quadā similitudine inducit exemplū diuīe pietatis in debitop̄ et debiti dimissione. In principio euāgeliū. Secundo ponitur reatus hūane malignitatis in consuī suffocatōne ibi. Egressus autē seruus ille inuenit vnum de cōser. lu. zc. Tercio cōcludit intentum propositi similitudinis in gestorum adaptione. ibi. Sic et pater m. ce. fa. vo. In prima ergo parte inducimur sub quadā similitudine in exemplū. ibi. Qui voluit ra. po. cuz seruus suis. In qua quidez parte q̄tuor facit. Primo sub quadam similitudine ostēdit divinam potentiam ibi. Simile est regnū celoz homi regi. Secundo divinam sapientiaz. ibi. Qui voluit rōem pe. cum ser. suis. Tercio diuinam iusticiā ibi. Et cum cepisset rō. po. ob. ē ei vnuz zc. Quarto divinam clementiam ibi. Procedēs autē seruus ille ro. e. zc. In his em̄ q̄tuor ostēditur regia dignitas atz honestas que in hoc cōsistit. scilicet in potentia ad coendum. sapientia ad gubernandū iusticia ad puniendum. clementia ad miserandum. Debet em̄ rex p potētiā aduersarios coercere. p sapientiā sibi subditos gubernare. p iusticiā delinquētes punire. et vnicūq̄ qd suum est reddere. et p clementiā paupēz psonarum et miserabilū misereri. Dicit ergo. Hile est reg. cc. i. ecclesia militās homi regi. filio dei qui factus est bō et est rex omīs creature. i. simile ē negociū ecclesie ad xpm regem et xpi regis ad ecclesiā hūic negocio. qd fuit vñ esse potuit inter quendā regē et eius seruos. Dicit autē ecclesia militās regnū celoz p̄tē q̄tuor. vt p̄z sua in euāg. dñice. xx. Litera plana est in lite rale intelligētiā et iō hīm sensū mysticū exponatur. Nam p̄s euāgeliū cōtinet quādā similitudinem q̄ negocio dei et ecclesie adaptari debet. Rex ergo de' p̄tinet cū suis suis pot̄ rō nem et i vita et in morte. In vita pot̄ rōez p̄cōscie illuminatiōnem qñ sc̄z bō cogitat multa bona que a deo recepit. et multa mala que cōmisit. et tempus qd amisit. et multa bona que

egregia dignitas existit

In morte
In morte
omisit. Ponit etiam talem rōem p scripturas
et p̄dicatores et confessores. qn p̄dicator vel
confessor ostēdit homī supradicta et per scri-
pturas pbat. ysa. xxxviiij. Recogitabo ti.o.ā.
m.in am.a.m. Remigiu. Christus examina-
tor meritorū iam p scripturas cum seruis suis
rōem ponit. In morte autē rōem talem p cun-
ctorū ante oculos reductōem. Dan. vij. Judi-
cium se et li.ap. sunt. i. cōsciētie singulorū. Sunt
enim demones tūc cōstanter accusantes eum. et
omnia facta dicta cogitata. et omisa replicant
sup eum. et hoc est qd̄ hic dicit. Et cum cepis-
set rōem ponere. i. facta singulorū examinare.
oblatus est ei unus qui debebat decem milia
talenta. Talentū hī ysid. est qd̄dam pōdus
apud p̄ysanos. Est autē triplex talentū. sc̄ mī-
nus. qd̄ est quinquaginta librarū. medius qd̄
est septuaginta librarū. et maximū qd̄ est. cxx.
librarū. Per istū vnu qui tale debiti debebat
et tantū tenebatur. intelligit quilibet pecca-
tor in peccato mortali existens sicut p̄istu. q
nō habebat vestem nuptialem. intelligit qui-
libet non habens caritatem. qui est obligat
deo in decem milib talentis. p decē maris be-
neficij que deus homī fecit que sunt. Bene-
ficiū creatōis. beneficū eruditōis. beneficū
mistratōis et gubernatōis. beneficū natu-
re nre assumptōis. beneficū redemptōis. be-
neficū lotōis et vestitōis. beneficū sanati-
onis. beneficū adoptōis. beneficū glie pre-
parationis. et beneficū corporū resurrectōis.
Si vis de his beneficij p̄dicare qras ea sup
dñica. xvij. sermone. c. sub. R. Et ideo ista ta-
lenta debent intelligi de auro cu nō determi-
etur de q̄ fuerint. q. p talib et tatis beneficij
hō tenet deo in melioribz et p̄ciosioribz q̄ ha-
bet et h̄e possit et in psona et in rebz. Bern.
Si cognouisses aia mea q̄ multa et q̄ mul-
tis debebas. videbis qd̄ nihil ē qd̄ facis. Quid
enim debes xp̄o totā vitā tuā. q. ip̄e p tua po-
suit suā. Secūdo exigit p̄terita peccata mea
totā vitā meā. vt faciā dignos fructū p̄nic. et
recogi. ti. o. ā. m. in am. a. m. Quid si tertiu de-
bitoriē ostēdam qui eā vēdicat sibi totā. puto
q̄ desideres gloriā quā oculū nō vidit. nec au-
nis audinit nec in cor bo. asc. Nōne ad hanc
emendā totū te et q̄cūq̄ poteris dare optebit
et cu oia cōpleneris nō sunt cōdig. pas. huins
te. ad f. g. zc. Quarto debitorū debes qd̄ es a
quo totū babes. q̄ te fecit et refecit et cuncta
mistrat cui horū qd̄ debes reddere proponis

Est etiam hō obligatus deo in. l. milib talen-
tis p transgressionē decem p̄ceptoz. q̄ regis p̄ceptū trāsgredit regi tenet ad penā sol-
uendam. Et rex potest exigere et rens tenet
soluere si sit ei iuste inflcta. Vel decē milia ta-
lenta debebat q̄ de innumerabilibz pctis ergt
rōem redditur ut di. Remig. Innumerabiliā
ei p̄cēta et q̄si infinita cōmittit hō i pec-
cato manēdo. Si autē querat q̄re in trāsgres-
sione p̄cepti tam magna pena debet. q̄ de
cem milia talēta est aurū innumerabile. Dicē
dum q̄ in maleficio magis pensat psona que
offendit q̄s ip̄m maleficiū. et q̄ in trāsgres-
sione p̄cepti offendit de. qui ē bonū infinitū iō
sic punit. Aggrauat etiā pena ex pte psonae
offēdet. p̄p̄t m̄ltas circūstātias q̄ offēdit suū
creatore. suū eruditōre. suū redepto. Et ce-
tum milia sunt circūstātias ppter qs aggrauat
pena offēdētis de. et trāsgredētis ei mā-
datū et iō pena insolubilis ei debet. Et hoc ē
qd̄ sequit. Cu autē nō haberz vnde redderet
glo. i. p̄p̄is viribz penā exoluere. Est enī pcc-
ator sp̄us vadez et nō redies. Ps. q̄ potest
incidere in penā. s nō potest. p̄p̄is mādo ex-
oluere penā. Si autē aliquā gratie dei restitut
exoluat penā hoc facit i virtute passionis xp̄i.
cuī pena fuit et est sufficiēs ad oēm penā ex-
oluendā. Job. xv. Hine meni po. f. Pecca-
tor em p pena exoluēda in oibz et cō omnibus
suis obligat deo et hoc ē qd̄ sequit. Quia ins-
tit eum vēndari et vxore et filios et oia que
habebat et redi. Nūn ergo in se et in psona
sibi cōiuncta sc̄ in vxore et in psona a se ge-
nita sc̄ filijs. et in substātia exteriori. Vel pu-
nit q̄ ad se et suos sc̄ vxorez et filios. et q̄ ad
sua. Vrox em spālia obsequia debet viro suo
et filiū filiū p̄ri. P̄inat em ppter ea oī obseq̄o
qd̄ ei vndecūq̄ debet. et iō vxo et filiū iubent
vēdi. i. oē 2modū et oī obsequiū sibi auferri
vñcūq̄ ei debet. El puit ip̄e q̄stū ad aia
et hoc i se. et q̄stū ad corp̄. et h̄ in vxore q̄stū
vnū corp̄ cu vxo. et q̄stū ad potētias aie. et h̄
in filiū q̄ origināt ab aia sic filiū a p̄re. ex p̄nū
ctōe aie ad corp̄ potētiae origināt ab aia. Et
q̄stū ad bona exterioria. Et sic cu oibz et iō oibz
suis pctōi puit et obligat ad penā. Et merito
i his pctōi punit. Nūn em i aia q̄ aiam
spōsam dei fecit cu dyabolo adulterari. Aia
filiā regis et iī fecit seruā dyaboli. aia zimagine
dei insignitā māculis pctōp fedavit. Aia
zitatis luce cornūcātē errorz tenebris exceca-

Sermo

uit. Punitur in corpore qz corpus deū suus constituit. iuxta illud Phili. iiij. Quoniam tens venter est. Corpus qd debuit famulari fecit dñm anime. Corpus qd nō manet i domo in eternū s p̄fic ad soueras a vermbō comedē dum. fecit heredē dñm bonor̄ herede legitio reprobato sc̄z aima. Eccl. vij. Qis labor bois in ore eius. Job. xxiiij. Davit ei sterilem. sc̄z carnē que nō pturit et vidue sc̄z aīme nō bgnē fecit. Punir in oībus potētis aīme. qz cum omnibō inique peccant. vt cū voluntate falsa bona desiderādo. et cū intellectu eriores et fal sitates addiscēdo. et cū mēoria malor̄ et iniuri arū recordādo. et cū corde falsa et lascivia cogitando. et cū oculi in honestā vidēdo et cū auribō mala ḥba audiēdo. et cū maibō p̄ua opando. Et breuit cū oībo potētis aīe et cū omibō mēbris corporis incessante peccant. et iō i oībo et cū omnibō debet puniri. Punir etiā in uxore qz ipa sic equus abusus ē. nō seruato ordine rōnis et peius qz equus nō seruato ordine nature. Et ipam avanitatibō nō refrenauit. imovt ipam in vanitatibō cōseruaret multa lucra iniusta fecit. Ipam iniuste et sine cā pluries molestauit et amarā vitam ei fecit. quod phibet apl̄us ad Colloē. iii. di. Viri di. vi. ve. et noli te amari esse ad illas. Potandū qz quicqz modis cognoscit vir uxore suā. aut causa p̄lis p̄creande. et tunc nullū est peccatū. xiiij. q. ne tri. Aut causa reddendi debitū tunc nō solū non peccat sed et meret. xxiiij. q. v. si dicat. Aut cā incōtinētie vitande. sc̄z causa p̄ueniente a voluptate. et tunc ē veniale peccatū s̄m quosdā. ego aut nullū credo esse peccatū ppter autoritate apl̄. j. ad Cor. vij. Anusquisqz habeat suā uxorem ppter fornicationē sc̄z vitandā. et vnaqueqz suū habeat virū. Aut causa explēde libidinis. vt cū vtis calidis cibis aut incenti uis vt posētior sit in actu. vel cū conat facere licet nō multū appetat. et tunc credo ipm mortaliter peccat. xxiiij. q. viii. origo. Aug. Cognoscit uxore suā cōtra naturā. et tunc mortalissime peccat. xxiiij. q. viii. adulterij malū. Punir etiā filijs. qz ipos n ad dī cultū sed ad mūdū et ad ifēnū nutrit. ipis mala ablata fliquit. et ipos p̄l qz deū et aīaz suā dilexit. Punir etiā bois se palibō qz ipa iūste acqsiuit male expēdit et i prudēt fliquit. qz ḡ sic peccator dī oībo bois expoliariz sc̄z i oībo p̄uirinibō stat ei nisi sit p̄ciat i terā di. Patiētā habe in me. i. p̄cede mibi spaciū penitendi et gratie tue me restitue

CVIII.

et oīa reddā tibi. s. aīaz et corpus. et potentias anime uxore et filios et bona tpalia. qz oīa hec tuo deinceps obsequio mācipabo. Et sic peccator dicat et sic facere pponat statim tens ad eī magna clemētia inclinat et plus vult illi miseren et facere qz petat qz ipē petit dilationes et deus dat plenā remissionē. qz eū dimittit liberū. qz erat in cathenis dyaboli et p̄cit ei totū debitū peccator. Aug. Erubescat hūana miseria. plus vult illi deus misereri qz nos a miseria liberari. Cris. loquens de dño ubente serū vendi. terzere vult et p̄mptus in supplicatio ducat. Ex magna em̄ libertate pcedit qz deus nos sic vult punire. vt nos misericōdā p̄ca mus. Sic terruit dauid qui fecit adulterū et homicidū. et venit ad euā ex parte dei natrā propheta et cōminatus est ei multa mala. et dauid ait. peccani et statim deus trāstulit peccatum eius vt patz. ij. Reg. xij. Plene ergo deus remittit peccatori quicquid deliquit s̄dicat. peccavi. Et hoc est qd subditur. Mis̄tus aut dominus serui illius. Abi tria ostenduntur. Primo ex parte dei affectus misericordie. quia misertus. Secundo remissio culpe quia dimisit eum. Tercio relaxatō pene qz debitū dimisit ei. Remigius. Peccator rogans accipit donū decēmiliū talentorū. i. veniam suorum cōmissorū. De hoc aut habem⁹ in multis exemplū. Nam petrus cū iuramēto negauit xp̄m. et fleuit postea. et deus p̄pcit ei et restituit eū in gradum pristinū. Joh. xxij. Asce o. m. Magdalena cū multis fornicate est et accessit verecunda et cum magna fide ad xp̄z et saluata ē. Luc. vij. Fides tua te saluā fe. Paulus p̄secutus ē eccliam dei et stephanus lapidauit. et postea dixit. dñe quid me vis facere Actu. ix. et magnus sanctus effectus est. Latro de cruce multa latrocinia et scelera p̄misit. et postea dixit. Mēmēto m. dñe. et xp̄c plus qz petierat vel spauerat fecit. Hodie inquit meū eris in padiso. Luc. xxij. Carissimi imitemur istos sanctos et nō simus sicut iudas qz de spauit et laqueo se suspendit qd dñs p̄ peiori būit qz pditionē quā ei fecit. Nō etiā simus sicut cayn qui ait. Maior est iniqitas me. zc. Gen. iiiij. Dicam ergo cū filio p̄digo qz dixit Pater peccavi in celū et corā te et nō sum dignus voca fi. zc. Luce. xv. Nūc ei curia misericordie sedet et causas audit et curia iusticie facit ferias. In alia vero vita erit econuerso. Adeamus ergo cum fiducia ad thronum

gratia eius accedere ut misericordiam cole^q
mu^r et gratiā inueniam² in auxilio oportuno
Hebrie.iiij. Et sic patet primū sc̄z dei poten-
tiā. dei sapientia. dei iusticia et dei clementia.
Secundo potest reatus huane malignitatis
in consenu suffocatōne. et hoc sub similitudi-
ne serui suo cōseruo nolētis misereri. **C**irca
qd̄ quatuor notant. Primum est serui absolu-
ti crudelitas ibi. Egressus aut̄ seru² il. zc. **S**e-
cundus est serui nequā a cōseruis apud dñm
accusatio. ibi. **V**idētes aut̄ cōserui ei² que fie.
Tercium est cōtra seruum nequam a dño ob-
iurgatio ibi. **L**uc vocavit illū dñs su². Quar-
tum est iñihs serui nequā cōdemnatio. ibi. **E**t
iratus dñs eius t.e.tor. **I**ste pcessus p omnia
fit in peccatore nō penitēte neqz pente. **P**ri-
mo em̄ perpetrat nequiciā coram deo et pri-
mo. **S**ecundo accusat coraz deo ab angelis q
nobiscum morātur. **T**ercio obiurgatur in ex-
tremo exāmie. **M**at. xxv. **D**iscedite a me ma-
in ig. et q pa. e dy. zc. **Q**uarto condemnat
in eternū. **D**icite ergo egressus aut̄ seruus ille
sc̄z te carcere dyaboli et seruitute peccatorū
in libertate filiorū dei inuenit vñ dñs cōseruis
suis qui debebat ei centū denarios. **T**alis aut̄
inuenit nō est intelligēda semp̄ realis s̄ aliquā
imaginaria. Inuenit ergo hō debitorē suum
quādo in aīma p memorā et imaginationem
recordat inūrie ciuium suoy alioqz sibi illate.
Sōtra qd̄ dicit **L**enit. **D**e memor sis inū-
rie ciuiū tuoy. **N**ec tale debitū dñ intelligi p-
euīale. qz tale debitū potest repeti si adeat de-
bitoris facultas cum moderamie. tñ nec credi-
tor tenetur pcere. **S**ed debitū de offēsis **R**e-
Mi. Centū denarioy debitor erat. quē de aliq-
bus cōmissis satissimacere opoitebat. **H**ieroni.
Qd̄ vt manifestius fiat dicamus sub exem-
plō. **S**i q̄s n̄m cōmiserit adulteriū. homicidi-
um. sacrilegiū. cetera maiora crīmia. decē-
milia talenta rogāti dimittuntur. si et ip̄e dimittit
miora peccatiib. **C**rib. **A**nta ē dñ peccato-
rū q̄ cōmittūt in deū. et q̄ cōmittūt in hoīem
q̄nta ē dñ decē milii talētoy et centū dena-
rioz. magis aut̄ et multoplus. **S**equit. et te-
nēs suffocabat enī. **H**ic ista tētio nō semp̄ utel-
ligēda ē psonalis sed aīmalis vel aīmositatis.
Non em̄ q̄s exardescit in p̄ximū et vellet eum
destruere vel occidere. vel destrui vel occidi.
tūc tenēs suffocat enī. **R**emigi. **C**ōseruū suf-
focare ē in fratrē p vindictā exardere. **C**ōtra
qd̄ dicit **R**o.xiii. **N**oli vi. a ma. s̄ vñ. in b.m.

Et frequēter peccator palliat odiū suū et irā
d. **J**pe iniuste offendit me. et ido inste irascor
cōtra eu et vindictā expeto. **E**t hoc est qd̄ se-
quitur. Redde qd̄ debes. i. tu teneris ad emē-
dam. et ideo volo eam a te expetere. j. **R**eg. ii.
Nūc dabis alioquin tollam vi in quo ostēdi-
tur silata iusticia peccatoris. **J**usticia esse vi-
detur sua repete sed hoc est vez in pecunia
et frequēter. nō aut̄ in vindicanda inūria. qz
mīhi vindictā et ego retribuā dicit dñs. **R**o.
xi. **S**equit. **E**t procidēs cōseru² ille ro.e.di.
Natiam ba. i me et o.re.t. At ille noluit. **E**c-
ce crudelitas istius. qz a seruo supplici² roga²
nō vt dimittat sed solū vt differat et noluit. et
misit enī in carcerē donec redderet debitū vni-
uersū. **M**ulti sunt hoīie sic crudeles q̄ p mo-
dico incarerāt hoīies. **E**t sic p̄z crudelitas
serui. **S**ecundo ponit serui nequā apud do-
minū a cōseruis accusatio. et hoc est. **V**iden-
tes aut̄ cōserui eius que siebat sc̄z angeli qui
deo referūt gesta hoīim. qui hoīim cōserui sūt.
iuxta illud. **A** poc. xix. **C**ōseruus tuus ego sus
et fratn̄ tuoy. dixit angelus iohāni. **G**el isti
cōserui sunt viri spūales. **R**emigius. **S**pū-
ales qui omnia iudicāt talia vidētes cōtristātur
et nunciāt dñō ad corrigendū implorātes au-
xilium. **T**ercio ponit serui nequā dñō ob-
iurgatio. et hoc est. **L**uc vocavit eum dñs e²
et ait illi serui nequā. i. inequalis. nō equis qz
misericordiā a me accepisti et tuo cōseruo nō
fecisti. et sic fuit ingratus q̄tum ad deū q̄ con-
donauerat maḡ. et immisericors q̄ ad primū
cui nō dedit spaciū ad reddēdū mīma. **E**t hē
Dñe debitū dimisi tibi. i. oēs pūaratores. q̄
nīā rogas tī me. **N**onne ḡ optuit t̄ te misereri
p̄serui tui sīc t̄ ego tui miser? sū. q. d. sic tebu-
isti pcere t̄ ei² misereri. **E**t nota q̄ prop̄
tres neqzias seru² nequā vocal². **P**nia fu-
it odiū cordis. magna ē neqzias t̄ mala odiū te-
nere i corde suo. **A**u. **L**enere odiū i corde sile
est sicut tenere gladiū i vētre et ignē i pecto-
re. **V**n̄ q̄tū ad p̄mū ait sc̄z ang. **Q**uā alio
cere desiderat sīlis ē illi q̄ gladio se trāsuerbe-
rat. et tunicā alteri scindat. **V**n̄ ad secūdū ait
Sic p̄ta maliciā ēē q̄no ignē. si incendē vis
aliqd. illd qd̄ apponis p̄i ignē ardet. nīcēn̄
ardeat nō incēdit. **A**erbigrā. **K**ū faculā ap-
ponis alicui igni. p̄i faclā ardet vt illd possit
incēde. **I**ta ḡ malicia tua pcedit ex te. et quid
vastat atēqz te. malicia tua vt alteri nō noceat
fieri p̄t q̄ aut̄ tibi nō noceat fieri n̄ p̄t. **I**llēigit

Berno

qui odium tenet seipm occidit et incendit et non
nequam appellat. ¶ Secunda fuit crudelitas
opus, quod tenes suffocabat eum, non roganit eum
nec monuit, nec citavit, sed statim cucurit ad
gurgulam eius. Tales sunt multi furiosi, qui fe-
runtur impetu ire sue, sicut canes. Pronerbi.
xxvij. Ira non habet misericordiam, nec enim pessi-
mum furor, et impetus cōcitati spūs quis poterit fer-
re. In eodem, xv. Os fatuorum ebullit futiliciam.
Et attende quod pulchra comparatio, sicut ei olla
buliens nimis quatuor mala facit, sic os fa-
tui et irati. ¶ Primum est quia olla nimis bullien-
s aquā frequenter emittit, et circumstantia
adurit, sic os iracundi: ignita et cōtueliosa ver-
ba p̄icit et audientes inflamat, et ad scādālū
puocat. Sic puocabat uxor iob ip̄z dī. Be-
nedic deo et morere. ¶ Secundū est quia igne
extinguit, sic os irati ignem zeli istorum: qui ex
charitate corrigent eum extinguit. Nullus ei
eum audet reprehendere ex quo vident eum
ita ad cōtumelias, patum. Hic inde irati dic.
cōtumelias aplis extinxerunt in eis ignem cor-
rectōnis q̄stum ad se. Et ideo dixerunt. Uo-
bis op̄ ortebat primum loqui verbū dei. Si quo-
nam repellitis illud ecce cōvertimur ad gen-
tes. Act. xiiij. ¶ Tercium est quia pinguedine
emittit, sic os irati pinguedinem grē et denotō
nis emittit et cum ira sit peccatum mortale, tā-
ta potest esse ira quod emittit oia interiora aie. si.
dona et virtutes. Sic emisit saul sp̄m sanctū,
et arripuit eum sp̄us nequā, ppter iram et odi-
um quod habebat, ad dāuid ut p̄ptz. i. Reg. xvij.
¶ Quartum est quod nisi in olla sit multum dāq
frequenter ad magnū ignem frangit, sic ira
nisi sit valde plenus aqua grē ad motū ire ita
frangitur ut vix ad tranquillitatē reintegret.
sic fractus est absolon cōtra amon fratre sunz
quem occidi fecit, ut p̄z. ii. Re. xiiij. ¶ Tercia
nequicia fuit ingratitudo bñficij recepti, quia
tantū bñficiū nō cognovit, dū em ei oia libere
sunt remissa, tñ coserui noluit misereri quod eum
facere oportebat, et hoc ē. Nonne oportuit et
te misereri conserui tui. ¶ Abinota quod
ingratitudo valde magnū peccatum ē, et quod
mala facit. ¶ Primum est quod p̄cē prius remis-
sa renocat. Aug. Dicit tibi deus, dimittē te et di-
mittere tibi. Sed si ego prius dimisi, dimitte
tu postea, nā si non dimisens reuocabo te et quod
quid tibi dimiserā replicabo tibi. ¶ Secundū
est quia oia merita dissipat. Bern. Ingratitu-
do inimica est anime, extinatio meritorum, ut tu

.CVIII.

tum disp̄sio, et beneficioꝝ p̄ditio. ¶ Terciū
est quod fontem diuine gratie exiccat. Bernhardus.
Ingratitudo est vetus vrens siccans si-
bi pietatis fontem, rorem mīe et fluentia gratie
¶ Quartum est quia viaꝝ gratie claudit ne ad
aīam intrare possit. Bern. Ingratitudo viaꝝ
obstruit grē, et vbi illa fuerit h̄a accessum nō
inuenit. Accipendiis igit̄ indignus ē qui fue-
rit acceptis ingratus. ¶ Quintū est quod ponteꝝ
misericordie frangit. Aug. Ne festines alius
punire si p̄pe te lexit, sicut punire velles ab alio
rogante illum quē leisti noli subuertere pon-
tē misericordie queꝝ transisti. ¶ Quarto ponitur
ipius ferri nequā condemnatione, et h̄ ē. Etira-
tis dñs eius tradi, e. tor. i. demonijs. Ecclxx.
iij. Berno maluolo tortura et cōpedes. De
aut dicitur irasci cui vindicat mala ad modū
irati, quod usq; redderet yniuersū debitū glo-
i. imppetuum. Non ei reddet aliquā, cui p̄roē.
quod homo damnat, cū sit intermino vie nō est i
statu merendi sed p̄ meritis recipiendi, et sic a
nulla culpa p̄t absolvi et nihil lucrari, ut sa-
tissimat debito. Sed nūquid peccata dimis-
sa redeunt. Sup h̄ diversimode loquunt̄ mul-
ti. Nam p̄positū, et quidā alij dicunt quod pec-
cata dimissa redeunt in quatuor casib;. i. p̄p̄
odium fraternalū ppter ap̄ ostasiam a fide p̄p̄
contemptum p̄fessionis, et ppter dolorē te pe-
nitentia habita. Unū versus. Trem odi apostata
fit, spernitq; fateri. Pēnituisse piget, p̄-
stina culpa redit. Sed tene p̄ veritate quod du-
pliciter dicit̄ p̄cē redire. ¶ Si p̄uo nō quod re-
deant q̄stum ad maculam, vel reatum, si q̄stū
ad ingratitudinem. Qui ei p̄ acceptā remis-
sionē ad p̄cē redit magis satis delinquit quod
ingratitudo bñficiō existit, et ista ingratitudo pec-
catū recidivantis aggranat ita quod penā p̄teri-
torum p̄cē videt secū reducē. ¶ Scđo dicit̄
redire q̄stū ad penā s̄balē sic ei in celo vnū est
tenet. i. vna bñfictudo s̄balis, licet vnū magis
altero p̄cipiat, sicut stellā differt a stella in cla-
ritate, ut dicit̄ apl's. sic et in inferno ē vna pena
substantialis p̄ modū dāni sc̄z carētia vīsōis
diuine, alia p̄ modū sensus, s. ignis et vermis, et
vtrāq; pena debet, p̄ q̄libet p̄cē mortalitatis
h̄ plus et min. Dicunt ḡp̄cē redire, quod reci-
diuant eadē pena debet in genere que prius
licet sit maior, sic dicit bēs Jaco. Qui offendit
in q̄t in v. fac. ē o. re. ¶ H̄. ¶ H̄. nūqd iustū
ē ut hō p̄ vno p̄cē mortalī qđ i modico tpe
egit tot et tātas penas i q̄petū patiat. Et di-

Ingratitudo fac̄t ingratitudo

cendum q̄ iustum est ppter tria. ¶ **D**ñs ppter psonam offendam que deus est. qui ē bonum infinitum. vt dictū ē. Pena autē pensanda ē ex pte p lone offense. Alter t̄ punit occidens papam q̄ ep̄m. et regem q̄ comitē. Et quia p̄tor offendit infinitū bonū. ideo infimata pena debet puniri extensuē et nō intensuē q̄ h̄ sustinere nō posset. **S**cđo ppter ppetuitatē male voluntatis. Voluntas em apud deuz p̄facto reputat̄. Et q̄ peccator cū voluntate semp peccādi tecedit. et in eadē semp manet dignū ē vt nūq̄ careat supplicio qui nūq̄ roluīt carere p̄tor vt dicit Gregorius. Tercio ppter statum in q̄ p̄tor ē. q̄ nō ē in statu merēdi vt dictū ē. et ideo n̄l. p̄t de debito soluere. manente autē debito ip̄e in carcere manere debet. Debitū autē semp manet. et iō ip̄e sp̄ mnebit ibi. Et sic p̄t scđm. ¶ **T**ercio cocludit intēti pposite silitudinis. in gestorū adaptatiōne. et hoc est. **S**ic et pater meus cele. fac. vo. sin. remi. **A**binota q̄ q̄stū ad tria q̄ h̄ tanguntur s̄līr faciet nobis. **D**rimo q̄stū ad s̄btile examen iusticie in debitorū repetitiōe. ex q̄ multum timere debemus. **S**cđo q̄stū ad largam indulgentiā si rogauerim⁹ in p̄torū remissione. ex q̄ nō respare debemus. s̄ multuē confidere possumus. **T**ercio q̄stū ad dimissorum repetitiōem. si nos p̄ximo nō remiserim⁹. ex q̄ omnib⁹ indulgere debem⁹. **H**ic ḡ similit primo faciet nobis q̄ ad subtile examen iusticie in debitorū repetitiōe. multa bona nobis deus cōmisit. et bona nature et fortunē et grē. et posuit nos in nundinis mundi ad negociādū. **M**ath. xxv. Homo quidē peg. pfici. vo. ser. su. et tra. il. zc. vsc̄ fīm. p̄priam virtutem. Et cui plus dat plus requirit ab eo. **Q**uidā em̄ h̄o cū talentis dei bene lucrantur. et duplicit̄. **Q**uidā abscondit et nihil op̄ant in eis. Qui dam cū ip̄is impugnat deum. dum bonis et ḡtis que receperunt a deo in vitupiuē dei et ad dānū p̄imi vtunt. **S**ecundo similit̄ faciet nobis q̄stū ad largam indulgentiā in peccatorū remissione si suppliciter rogauerimus. q̄tēq̄ em̄ mala fecerim⁹ et q̄tēq̄ debita cōtrarem̄us si cū humiliter cū lacrimis rogauerimus totū parcer et bona tribuet. vt dictū est supra Basili⁹. Per orōnes purissimas ytilia tribuunt et noria amouent. **N**ō simus ḡ pigri remissionem petere. q̄ ip̄e ē semp patus remittere. **T**ercio similiter faciet nobis q̄stū ad dimissorū repetitiōem si alijs nō remiserim⁹. q̄a sicut deus non sanat h̄ntē ferz iracudie in aia

donec p̄ijciat feruū. sic redēnte ferro redit infirmitas. **I**osita em̄ cā ponit effectus. et remota remouet. Eccli. xx viii. **H**omo hoī seruat iram et a deo queut medelam. quasi d. **P**ibil p̄dest. **L**ota em̄ causa quare p̄ca nō dimituntur est odiū qđ h̄mo habet vel ad deum vel ad p̄ximū vel ad animam suā. qđ h̄o facit iniquitatē op̄at et diligit. Ps. Qui digit iniquitatem odit animā suā. **H**ic tota cā reuulsionis peccatorū ē dilectio dei et p̄ximi. **P**rouerbi. x. **U**niversa delicta opit cantas. Lu. vii. **D**imissa sunt ei p̄ca multa qm̄ dilexit multum. Extrahamus ḡ ferz ody ab aia als recidiuabimus in peiores infirmitates q̄ p̄iūs. Luce. xi. Et fūnt no. b. il. pe. p̄i. Et sic p̄t̄ terciū et consequenter totum.

De epistola sermo. cir.
O Enfidimus in domino hiesu q̄ qui cepit in vobis opus bonum p̄ficiet. vsc̄ i diem hiesu christi. **P**bil. i. In psona apli loq̄ ecclesia oīb⁹ fideliib⁹ vt confidant i dño hielu quia ip̄e qui incepit opus bonū in eis p̄ducet ad bonum finem. **E**t iō d. cōfidim⁹. **C**um in textu originali dicat confidens hocipm. quia qui incepit in vobis op. bonū. zc. In hac enī ep̄la ondit apli suā charitatē et affectōem ad phil. sive macedones. et in psona apli ecclia oībus fideliibus. Gal. iii. **F**iloli mei quos item̄ parturio doneci formetur christus in vobis. **S**icut em̄ mater desiderat filios suos honeste ambulare. ita ecclesia fidèles christi. In cō psona dicit Job. in canonica sua tercia. Maiorem horū non habeo gratiam. q̄ ut audiās filios meos in veritate ambulare. i. Thessa. ii. **T**anq̄ si nutrit foueat filios suos ita desiderantes nos cupide volebamus tradere vobis non solum exempluē christi. s̄ et aias nostras q̄niam kīni facti estis nobis. **Q**uarto ergo facit apostol⁹ in hac ep̄la fīm quatuor q̄ ex primit suam charitatē ad illos. **D**rimo ex primit confidentiam quā habet in x̄o de perfectu eoz bone op̄atōis. In p̄m. ep̄la. **S**cđo ostendit rōnē sue confidentie et sue dilectionis. ibi. **S**icut est mihi iustū hoc sentire. p̄ omnibus vobis. **T**ercio innuit modū sue dilectionis ibi. **T**estis em̄ mihi est deus quō cupiam vos omnes. **Q**uarto demonstrat effectum sue caritatis et affectionis ibi. **E**t hoc ořo ut charitas vestra m. ac. m. a. **D**rimo ergo po-

nitur confidentia quam apl's in ecclesia habet in domino perfectu fidelium. Et hoc est. Confidimus in domino. et cōfidenter speramus. quod q̄ incepit in vobis opus bonum grām opantē donando sc̄ voluntatē bene operant̄. perficiet cooperando. dando effectum op̄i. Aug⁹. Cooperando n. deus in nobis perficit quod opando incipit. quod ipse ut volumus op̄at incipiēs quod volētib⁹ coopat perficiens. Ut ḡ velimus op̄atur. Cum autem volum⁹ et sic volumus ut faciamus nobis cooperat. Infra. n. c. Qui op̄at in nobis et velle et perficere per bona voluntate. Apoca. i. Ego sum alpha et o principium et finis. Principium per gratiam opantem. et finis per gratias perficiente. Perficiet ergo v̄sq̄ in diē hiesu xp̄i i. v̄sq̄ in diem vite nostre quod videbit xp̄i hiesus xp̄i. Jo. xvii. Hec est vita eter. ut co. te. so. ve. zc. V̄l v̄sq̄ in diē hiesu xp̄i. i. v̄sq̄ in diē iudicij. qui dicit dies hiesu. quod pater de iudicij dedit filio. Job. v. Et sic exponēdo respic non singulas personas eorum. sed totam vniuersitatē. sicut illud Mat. xxviii. Ecce ego v̄o. sum. o. d. v̄sq̄ ad con. se. ¶ Et nota quod d. op̄ bonū i. opus fidei et virtutis. ¶ Dicit autem op̄ virtutis op̄ bonū. ppter septē. ¶ Primo quod est a bono sc̄ a deo. Et h̄ p̄t̄ quod est optimum et summum bonū. Isa. xxvij. Quid opera n. opera es in no. dñe. Quæra mala sunt a dyabolo instigante. et a mala voluntate opante. Jo. viij. Mendax est et p̄ ei. ¶ Secundo quod procedit de loco bono sc̄ de celo. Iaco. i. De datum optimum et omne donū perfectum desursum est. Tē procedit de corde bono. Math. xij. Bonum hō d bono thesauro cordis sui. perfert bonū. Malum autem opus de malo loco. procedit sc̄ de regione demonij. de cōcupiscentia carnis. de malitia mundi. i. Job. v. Lotus mundus in ma pos est. Tercio quod facit hoīes bonū nihil est quod facit hoīem bonum nisi op̄ virtutis. neq; dignitas. neq; diuitie. neq; scientia. neq; ali. q̄mo aliud p̄bus. Virtus est quod bo. fa. habentē et opus eius bo. re. Malum autem op̄ malū fac hoīem quod naturaliter bonū est. Quid. ix. Facti sunt abhoīables sicut ea quod dilexerunt. Quarto quod est circa cōgruā et bonam materiam sc̄ circa contemplationem diuinorū circa amorez dei et primi et circa opa pietatis. Iaco. i. Religio mun. et una ap. de pa. zc. et immaculatū se custodire ab hoc seculo. Mala autem opa sunt circa malam et in congrua materiā. sc̄ circa fur

ta et adulteria homicidia et similia. ¶ Quinto quod bonū opus oībus sapit habentib⁹ rectū et non infectū gustū. Quād bonū est quod oīa appetunt. ut d. phus. Etiam ipsi malis bonū op̄ videt bonū. quod interdū ppter corruptōem gustus eis nō sapiat. Deo ḡ et homib⁹ placet Eccl. xlv. Dilectus deo et homib⁹ moyses. quod sc̄ bonus erat. malū autem opus omnib⁹ dispergit ac etiam malis. quod rōe v̄ntur et redeunt ad seipos. Boeti. Quoꝝ sc̄ maloꝝ appetita plena est anxietatis. satietas vero pnie. Sapientie. v. Nos insensati vitā illoꝝ estimabamus insanū et finem illoꝝ sine honore ecce quod modo nunc computati sunt inter filios dei. ¶ Sexto quod ad bonum locum ducit. s. ad celum locum beatorū. Apoc. xiii. Ammodo iaz di. spiritus ut requiescat a labore suis. Mat. xxv. Cenite bene. pa. m. pos. zc. Mala autem opera ad malum locum ducunt. s. ad infernum locum tormentorū. Lu. xvij. Mortuus est autem dñes et sepultus est in inferno. ¶ Septimo quod habet ppteritatem boni quod est leipim effundere. Nam cum bonum sit suipius diffusiuꝝ. bonum opus gratie facit diffundere bonū glorie in anima operantis bonū quod quantum huit bonū opus gratie tantū erit diffusiuꝝ glorie in anima et multoplus. Lu. vi. Densurā bonā et con. et coa. zc. Malum autem opus culpe facit et diffundere malū pene in animam opantem. Apoc. xvij. Quartū glori. fe. et in de. fu. rā. di. zc. Tale ḡ opus super oīa diligere debemus quod tot modis dicit bonū et deo ī ipm summe a deo flagitare et sperare quod ipse icipiet et perficiet. Et sic patet primū. Secundo ponit rō sue cōfidentie et dilectionis. et h̄ ē. Sic est mihi iustū h̄ sentire. i. sic sentio et cōfido de vobis sic ē iustū quod ego sentiā quod de oīb⁹ vobis deo bene sentire et bene op̄are: nisi videā p̄tranū. Et ē argumentū quod de oīb⁹ bñ sentire dēm? nisi p̄tranū videamus. Et reddit cāz h̄. quod iustū ē ut sic sentiat de eis d. So quod habeā vos nō in labijs tm̄ sed in corde et in intimo affectu caritatis et habeā vos socios et p̄formes in opibus meis sc̄ in patia et doctrina et in gaudio eternae vite quod spero. Habeo ḡ vos socios in vinculis meis quod meū vincitos quod mihi p̄patimini. Hebre. x. Nā et vincitis p̄passi estis. Et hēo vos socios in defensioē et p̄firmatioē euāgeliū. i. i. defendēda et cofirmāda fide et veritate euāgeliū. quod me v̄ris oīonib⁹ in tali defensioē et p̄firmatioē adiuuat. Et ē sensus. Memor v̄ri

sum et vos desidero et socios habeo sine sum
victus. sciens q̄z vos vincitos mecum esse per
cōpassione. siue sim cōfirmas et defendes enā
gelium quod et vos facitis mecum p̄ vestras
orationes. **E**t ad līram sicerat. **I**st̄ em philip
pēles multa sustinuerūt et sustinebāt et m̄l
teor vinculati erāt ppter euangeliz. **E**t q̄
soci mei inquit estis in tribulatōe. s̄it et consol
atiōis eritis. et ideo socios gaudiū mei vos ha
beo et desidero. s. in remuneratōe vite eterne.
Consequenter ponit modus sue dilectionis.
q̄ nō diligit neq̄ desiderat eos carnaliter: vel
mundane vel superficialiter s̄ in visceribus bie
su xpi. **E**t h̄ est. **T**estis ē mibi te⁹ qui cor
da nonit quō. i. q̄z intenso modo et affectu cu
piam oēs vos sup. ēē in viscerib⁹ biesu xpi. id
est in intimo et perfecto amore biesu christi vt
ip̄m intime diligatis et ab eo intime diligamini.
Proner. viij. **E**go diligē. me dili. **C**onse
quent⁹ quarto ponit effectus sue dilectionis.
q̄ p̄ ita eos diligat p̄t p̄ effectum. nā q̄tidie
p̄ eis orat et imp̄cat eis bona. **E**t h̄ ē. **H**oc
oro vt cari. v. m. ac. m. a. i. crescat et phiciat sci
entia. q̄z tū ad intellectū. vt sc̄z sciatis q̄ sunt
diligenda et que nō. **E**t sciatis q̄ qdā sunt pa
rum diligenda. s. bona fortune et quedā magl
sc̄z bona nature et quedā matie vt bona gra
tie. et sciatis quō sit diligendus de⁹ et quō p̄
rim⁹. et quō oia alia. **C**rescat etiā charitas ve
stra in oī sensu q̄z tū ad affectum et op̄rūt cha
ritas vestra nō solū sit in affectu. sed extēdat
ad oēs sens⁹. i. ad oia oga p̄ sens⁹ corporis fct⁹
vt habeatis scientiā experimentalem de chari
tate et non solū speculatiuam vt sc̄z probetis
potiora oga charitat⁹. i. altiora puta cōsilia.
Et sitis sinceres. i. sine corruptōne mentis et
corpis q̄z tu ad vosip̄os. **H**aymo. **S**inceris
materia ē integra solida et firma q̄ nullius va
rietate maculat⁹. i. **B**hessa. v. **I**pe deus sc̄tifi
cet vos p̄ oia vt int̄. s. vestra et ani. cor. zc. **S**i
tis etiā sine offensa. q̄ ad. p̄xim⁹. i. **C**ox. vij.
Capi. nos ne. le. zc. i. **C**ox. x. sine off. cf. iii. zc.
Et hec oia sitis vsc̄z in diē xp̄i. i. vsc̄z ad diē
mortis vestre. **E**t q̄ nō sufficit abstiere a ma
lo. n̄isi quis faciat qd̄ bonum ē. vt dic. Aug⁹.
ideo addit di. **R**epleti fructu iusticie. i. non so
lu sitis sinceres q̄ ad vos et sine offensa q̄ ad
pximum sed sitis repleti fructu iusticie. i. bo
nis opib⁹ q̄a iusticia p̄cedūt. et dicunt⁹ fruct⁹
iusticie. h̄m q̄ iusticia ē virtus generalis. om̄ia
oga bona in se cōtinēs et oēs virtutes circuit

Et talib⁹ operib⁹ sitis repleti p̄ biesum rps
sicut p̄ cām efficientem. q̄ ip̄e oia opat i vo
bis. et hec oia habeatis ad hunc fine. sc̄z glo
riam et laudē dei et nō hoīm vel vt in vob lau
det et glorificet deus ab alijs. et dicat mirabi
lis deus in sanctis suis. **E**t sic p̄t sc̄dm et ter
cīm et quartū. **M**oralit aut ad edificationē
nostrā nota q̄ in hac ultima pte eple tria bo
na apostolus. p̄ philippēlib⁹ orat. et eccīa s̄lī
q̄tidie p̄ fidelib⁹ orat sc̄z vt sint sinceres et si
ne offensa et repleti fructu iusticie. 7 p̄ eisde
nos p̄ nobisip̄is orare debemus. vt h̄ tria pos
sideramus. **P**rimo ḡ debemus orare et nūi vt
simus sinceres. i. puri et mundi a corruptione
mentis et ab opib⁹ mortis. i. a peccatis q̄ se
pant aīam a deo. ppter qd̄ aīa morit⁹ et q̄ co
lequēs fetet corā deo et s̄ctis. s̄c̄ res mortua
et putrefacta. **M**ath. v. **B**eatimun. c. qnon.
zc. **E**t attende qd̄ hoc ē lūmū et maximum
bonum qd̄ possum⁹ habere in vita ista sc̄z esse
mūdos a peccato. et hoc patet ex septem. que
circa p̄ctm p̄siderare debē⁹. **K** **D**rumū
ē p̄cti pena. **N**ā statī dyabolo peccate p̄ct⁹
ē in infernū cū tota 2mitia sua. **Q**uis ḡ p̄t
dicē q̄ntū et q̄le malū sit p̄ctm. qd̄ ita puniſ
sc̄z pena eterna. **V**dē et p̄t si relpiciam⁹ penā
tpale. nā ppter p̄ctm pentes nr̄i fuerit de paci
lo explisi. 7 adiudicati morti 7 in ifiniti mībys
cōstituti cū tota posteritate sua. 7 p̄t p̄ctm
factū ē diluui. 7 p̄t octo aīas oēs hoīes sunt
suffocan. p̄t p̄ctm et submerse sunt ille qui
q̄z ciuitates. s. sodoma. gomorra zc. **P**ropter
ēē p̄cti translata sunt regna et ciuitates destru
cte. vbi ē nīniue et babilō. vbi ē troya 7 roma
Certe destructure sunt. **E**ccl. x. **R**egnū a gē. in
gē. trāffer. p̄t in iusticias iniurias. cōnuicias
et diversos dolos. **A**poc. xvij. **L**ecidit ceci
dit babilon illa maḡ. et facta ē bitatio demoi
orū 7 spētū et oīs volucrisimūdē. **E**t breui
ter oē malū qd̄ ē in m̄do. p̄t p̄ctaeueit. **P**ro
uer. xiii. miseris fac ip̄los p̄ctm. **S**edz ē pec
cati corruptō. q̄ rāta ē. vt in vñū hoīez intrās
et ip̄m corruptēs. p̄ illū oēs alios corruptit. **iob**
Dēs nasci. filij ire. **R**o. v. **In** q̄oēs peccauēt
Nlla res ī m̄do nec aliq̄ ifirmatas ēita ifectia
sic p̄ctm 7 maior ē ifectō p̄cti q̄z ignis ifermal.
q̄ nobilissimās creat̄as. s. aglos 7 hoīes ad nīl
redigit. **A**ug⁹. nihil fūnt hoīes cū peccat̄. **L**et
ciūm est peccati tenacitas. **N**am peccatum
ita fortissime adheret aīe. vt abea nūnq̄ se
paran possit nisi persolū deū. **I**sa. xliij. c. l. q̄ d.

iniqui.tu. ppter me. Nulla lotura.nlla herba nulla re potest pctm ab aia remouen nisi per sanguinem xpi. Apoc. i. Iauit nos a pec.no. in lang.suo. Acte deus factus est hō vt moreret in carne q̄ sanguine p̄ctz abstergere. ¶ Quartū ē p̄ctū recomprehensibilitas tā tu em malum ē p̄ctū q̄ nullus hō. immo omnes hoies sil nō poterunt. p̄ ipo recōpenari deo. Apoc. v. Ego stebam multū q̄ nemo p̄gnus inuentus ē. neq; in ce. neq; in terra. neq; submersi terā q̄ posse rapire libri et solue sepiē signacula evi. Liber clausus septe signaculis est hō ligatus. vii. p̄ctis mortalib. Drouer. v. Fumbo p̄ctoz quisq; cōstrigitur. Fuit ergo necesse q̄ filius dei sumeret carnem et ea penitentiam ageret vt deo. p̄ p̄cto sanificaret et de scipo in cruce hostiā pacificam faceret p̄ quam pacificaret et reconciliaret nos deo. Collo. i. Pacificans p̄ san.cru.e. si que in. zc. ¶ Quintum ē peccati oclū. nam de rectissimus nihil odit nisi p̄ctū. Hap. xiiij. Similit o.s.t.um. et impietas ei⁹ et intātu odit p̄ctū q̄ utipm deleat et transuerberauit cum ipo fiuuz s. et si ipm inueniret in angelis vel aplis vel inq; cunq; sancto ac etiā in matre e⁹ eyceret eos de paradiſo ad infernū sicne lucifer et angelos e⁹ Similit omnes angelī et sancti nihil odit nisi p̄ctū. ¶ Sextū est p̄cti nōcumentū. Nā pecatū priuat hoīem infinitis bonis. Primit em ēn gratia dei vt deus p̄ gratiā in ipo n̄ habitet. Et p̄ consequens qui erat tabernaculū deſit habitaculū dyaboli. Exiit en̄ veste nuptiali sc̄z virtutū q̄ facit hoīem dignum cōuiuio et no. Primit em mēto passiōis xpi et cim sc̄p. Sepat en̄ a locitate electorū et facit en̄ exptem oīm bonop̄ q̄ fuit in ecclēsia ac etiam ap̄ua bona ei auferet et tandem priuat eum regno dei. et gloriola resurrecio. Et sicut priuat eum infinitis bonis. sic adiicit en̄ infinitis mal. Incurrit. n. cecitatē mētis. in lipiditatē palaſti spūalis. impotentia resistēdī malis. seruitū tem dyaboli. et vincula peccatorū. et tandem patibulum infernale. ¶ Septū ē peccati p̄secutio. Qia em p̄sequunt p̄ctū. et de⁹ et sancti et celū et terra. et omnia clementa et oīs creatura. Nam si hō non peccasset. nulla cum crea turaleſſet. et adhuc hoī sine p̄cto mortali ex istētī nihil pōt nocere. immo oīa cedūt ei be num. Ro. viij. Diligentib teū o. coo. in bonū glo. etiam mala p̄ occasionē. Et sicut oīa sunt cōtra p̄ctū ita p̄ctū ē cōtra oīa et contra deū

et sanctos et oīm creaturā. Hoc figuratum ē. Hene b. xvij. vbi angelus dixit te ylmahel. Hic erit ferus hō manus ei⁹ contra oīs. et manus oīm contra eū. ylmahel nat⁹ de agar p̄catum natum de cōcupiā qđ ē contra omnia. et oīa sunt cōtra ipm. Drouer. xxvij. Ferum ferio acuit. Sed duri ē contra stimulū calcitrare. Stultiflumus ē em q̄ a tanto malo nō satagit liberari. et postq; liberat⁹ fuerit reincide re non formidat. Hic ḡ p̄t̄ q̄ sup oīa debem⁹ petere et rogare. vt sim⁹ sinceres a corruptiōe peccati. Secūdo debem⁹ orare et niti vt sine offensa. primi viuam⁹. Debemus em⁹. prīmū edificare. uiuare. et cōfortare. et nō offendere. Math. vij. Quæsiq; vui. vt fa. ro. h. zc.

L ¶ Et attende q̄ ad nō offendendū fratreū septē nos inducūt. ¶ Primū ē lumen rationis. qđ deus vnicuq; indidit in quo cernimus quod illud. primo facere nō debem⁹ quod nobis ab eo fieri nolle⁹. Et tale lumē de⁹ oībus voluit cōicare vt nullus se excusat a p̄rimi offensione. vnde semp h̄ bz. phibitiuū se cum ne p̄ximū offendat. Eccl. xvij. Unicuiq; manda. d. pri. s. ¶ Secundū est conformitas in natura. Omnes em̄ filii viuus patr̄ su muſ incarnalis et spūalis. Math. xxij. Un⁹ est em̄ pater vester qui in celis est. Et maxime xpianū sunt omnes adiuvicem mēbra vni⁹ capitis hiesu xpi. vt d. apls. Insanū aut̄ hoīis est vt manu eruat sibi oculum. immo si qui d̄ patitur vnu membrū compatiuntur omnia mēbra vt apostolus dicit. Freneticus ergo et insanū ē ille christianus qui fratrem suū offendit cui vinculo nature et gracie et fidei ē colligatus. ¶ Terciū ē computatio iniurie. q̄ q̄cqd p̄cto facim⁹ siue bonū siue malūz de⁹ reputat sibi fieri. Math. xxv. Amen dico vobis quod vnu ex mi. m. fe. m. fe. Actu. ix. Ego sum ie. na. q. t. pse. Insan⁹ at̄ reputaret ille qui offendet illum in quo psōna impator̄ offenderet. vel regi. ¶ Quartū ē mālo in gloria oīs em̄ debem⁹ manē in vna domo glorie. Ad h̄ ei facti sumus. Molestū at̄ valde ē litigū h̄re cuž his cū quib⁹ q̄ridie habitam⁹. Drouer. xxvij. Lecta p̄ stillātia in die frigoris et litigios a mulier cōpant. ¶ Quintū ē p̄pū nōcumentū. nls⁹ c̄p̄t̄ p̄ximū offendē nisi prius seip̄ offendat stultus at̄ est qui vt alterum occidat seip̄m occidit. Aug⁹. Et nemo nō prius in se q̄ in alterū peccat. ¶ Sextū ē illatio pene eterne. q̄ p̄ offensa fratris hō qđ in infernū dānat. Mat.

triv debem⁹ state

xvij. **V**e hoī illi p̄ quem scan. v. Qui antez scandalis anerit vnuz de pusillis istis. zc. **H**ic cadit exemplum qd Greg. di. in dyal. de illo heremita de lyppare qui vidit theodoricum imperatore discinctū et discalciatū ferri in morte inter iohem prophetam et symachū patriciū quos ipse iniuste occidi fecerat: et piecerūt in feruentem ollā. **S**eptimū ē primitio glorie qz p̄ offensa fratris hō primat̄ vita eterna. j. **J**oh. iij. Qui odit fratre suum ho. ē. Et scitis qm̄ oīs homicida non h̄z ptem in regno chni sti et dei. **T**ercio debemus orare et niti vt si mus pleni fructu iusticie q̄ ē fructus optim⁹ ⁊ sup̄ oīa dulcis. **C**ant. iij. Fructus eius dulcis gutturi meo. Qui ē facies sine fastidio persistens et nunq̄ deficiens. **J**oh. iij. Qui bi. ex aqua quā ego dabo e. nō siti. in eternū. Qui ē melior manna et cōuertit ad quodcūq̄ voluntatis. q̄ ē christus filius dei q̄ ē tota merces. zc.

Dñica. xxij. de evan. sermo. cx.
Heūtes phari
sei cōsilii inierūt. vt caperēt hiesuz in sermone. **M**ath. xxij. **P**harisei in mag. o odio habentes r̄pim q̄ erat cōtrarius malis opib⁹ eoz. et frequenter p̄tra eoz mala oīa p̄dicabat. vt mali qui correctōem n̄ sustinēt s̄ in correctorez insurgūt. insidiabant̄ xp̄o vt eū in vita et doctrina obseruabāt. **L**ē pōre aut̄ xp̄i erat quedam questio valde perplexa et periculosa in p̄plo iudeor̄ p̄p̄ quam mlti mortui fuerāt vt di. **C**riso. **E**o em̄ tēpō re q̄ cesar augustus vniuersum orbē describi fecit et censum capitū ab omib⁹ solvi iussit. vt p̄tz **I**u. iij. **J**udea qz tributaria facta est maḡ de h̄z p̄plo iudeo questio erat. vt dicit **H**iero. **Q**uidā em̄ dicebāt q̄ p̄ securitate et quiete. p̄ q̄ romani. p̄ oīb⁹ militabant tributa poterāt et debebant ab oīb⁹ solvi. **P**harisei aut̄ cōtrarium asserebant. scz q̄ populus dei q̄ decimas et primicias et alias oblationes soluebat. nō te nebat alia tributa solvi. **P**er hanc questio plures sūt interficti a militib⁹ romano rum vt dictū ē. illi scz qui asserebant tributa solvi non debere. **E**t q̄ herodes tetrarcha illo tpe scz p̄ximis dieb⁹ ante pascha venerat hierusalem vt festinatati interesset q̄ erat constitut⁹ dñs p̄ romanos et in p̄tib⁹ illis iura romanū imp̄i tuebat̄. merunt p̄barisei ad ei⁹ milites vt eos secū adducerent ad hiesum. vt de hac cōtraversia quererēt. **E**t h̄z qd p̄ns cuā

geliūm cōtinet. **I**n quo q̄tnor cōtinent. **D**ni mū est phariseor̄ iniquū cōsilii qd habuerūt **I**n prī. euāge. **H**cōm ē dolosa questio quaz a xpo q̄liunt ibi. **M**agister scimus q̄r̄ verax es. **L**ercū ē redargutio. quā meruerūt ibi. **G**nita aut̄ hie. ne. eo. dixit. quid me tē. ypocri. **Q**uartū ē sententiosa r̄nlio quā a xpo audie runt ibi. **R**eddite ḡ. zc. **D**rīmo ponit phariseor̄ iniquū consilii qd fecerūt. et hoc ē. **A**bē. un. p̄ha. i. a xpo co. paliter recedentes et accēdentes ad herodianos milites. s. herodis qui illis diebus hierosolimis erat vt dictū ē. consilium inierunt piter cū eisdē vt capent hiesum in sermone. **E**cce iniquū cōsilii. q̄ illum volebant cape qui a cathenis peccator̄ opm dyabolii nos venerat soluere. j. **J**obā. iij. **I**n hoc appūt filius dei vt oīa dyaboli dissoluit. Il lum volebant cape et occidere qui venerat nobis vitam dare. **J**ob. x. **E**go veni vt vitā ba. et abun. b. Illū volebant cape qui nos in filios dei venerat adoptare. j. **J**obā. iij. **V**idete q̄l. cari. de. no. deus vt filii de. no. et si. Illū volebant cape qui de tenebris p̄ntis miserie ad celeste regnū venerat nos trāsserie. **C**ol. j. **Q**ui eripuit nos de potestate te. et tran. in r. zc. **E**t quia iniquū cōsilii volebant facere. ideo ad iquos cōsiliarios se contulerunt. **N**on emine runt ad sapientes et timentes deū. **C**ris. **A**berunt ad herodianos. q̄le cōsilii tales et cōsiliatores. **I**nito aut̄ consilio sic vident in cōsilio dixisse. vt di. **C**ris. **N**am vnuus eoz surgēs ait **I**ste hō pfect⁹ ē in oī vita sua solū em̄ in hōbo poterimus eū cape. **E**t iō. pponam⁹ ei quādā questio q̄b̄ certit int̄ nos pplexā valde et p̄iculosam scz an liceat indecens censum soluere cēsari an non. **Q**uicquid em̄ dixerit ent̄ contra se. **N**ā si dixerit q̄ liceat accusabim⁹ eūz plebi q̄ p̄tra libertatez p̄fī dei locut⁹ ē. q̄ ministris dei decimas et primicias soluit. et iō nulli tēreno dño ē in aliq̄ obnoxius. **J**ob. viij. **S**emen abrahe sumus et nemī vnc̄z seruum⁹. **S**i ac dicet q̄ nō licet. h̄z magis desideram⁹. q̄ herodiani capient et occidēt eū. **E**t h̄z ē vt ca. hic. in ser. **S**cōs surgens ait. **B**enedictū ē p̄ istū q̄tū ē de q̄stio p̄ponēda. s̄ non eam⁹ nos. et hoc p̄pter tria. **D**no q̄ ille hō ē valde sapiēs et si p̄tingit eū bñ solne q̄stionē erim⁹ cofusi. **D**icitam⁹ ḡ disciplos n̄ros. vt siqdē vicent nob̄ vitoria impiabit. **S**i at̄ vici fuerūt verecūdia erit solū eoz. et hēant sibi. **S**cōdō q̄ nos rep̄tam̄ docti et mḡi legl̄ verecūdia ḡ cēt nobis

Berimo

.CX.

¶ Peterem ab eo. Tercio qd a nobis sibi cau-
ret et crederet nos velle eū temptare. et discipul
aut n̄is sicut a minus notis nō sibi cauebit s̄
credit eos simplici aio iuisse. vt discat r̄n ut d-
cipiant. Et hoc ē. Wittū ei disci. su. Tercius
surgens dixit. Bñdictū ē p istos et de q̄stione
et de nobis nō utens. Szli ip̄e loq̄r̄ ptra cesa-
rem de tributo q̄s capieat eū. et si loq̄r̄ cōtra
nos de tributo solvēdo qui erūt testes. Nob̄
em nō credet q̄ ip̄e ē inimic⁹ n̄. oēs eī scūt q̄
inuidem⁹ ei. Mar. xv. Sciebat eī pi. q̄ p̄ inui-
tra. cū sum. pon. Et ideo mittam⁹ herodiāos
cū discipulis n̄is. vt si dixerit cōtra cesarē ca-
pient eū. Si cōtra nos sint testes ad plebē. et
hē. Cum herodianis. Quare surgens dixit.
Bñdictū est p̄ istos s̄ irū sic hñt facere. scz
placare ip̄m x̄bis. et ḡmēdare eū valde et d̄ vi-
ta et de doctrīa et ondere q̄ solū cā discēdi ve-
nerūt r̄n cā tēptādi vt p̄ h̄ oia nō caueat sibi
ab eis. Et h̄ ē. Maḡ scim⁹ q̄ verat es. Q̄ ea
q̄ discipuli dixerūt a magistris habuerūt. Dia
supradicta verba d. Criso. eos dirisse. Et sic
ptz q̄ prudētia carnis et mūdi q̄ ē inimica deo
voluit dei sapiam p̄phendere et teuorare sed
mentita ē iniq. sibi. q̄ sapia dei prudētia car-
nis et mundi detexit et pfudit sic x̄ga moysi in
serpentē puersa teuorauit x̄gas magoy egi-
pti simili in serpētes puersas. vt ptz Exo. vii
Job. v. Qui dissippat cogitatōes malignorū
ne possint implere man⁹ eoz qd ceperāt q̄ cō-
prehendit sapientes in astutia et cōciliū prauo-
rum dissipat. sic dissippavit cōciliū achitophel
atra david. iij. Regū. xvij. et sic ptz primū. Se-
cundo ponit dolosa questio quā a x̄po q̄sierit
di. Magister scim⁹ q̄ verat es. Qui vult aut
cape laqueū tegit. sic isti volentes x̄pm decipe
blanda loquūt. Ps. Molliti sunt sermeōs ei-
us sup oleū et ip̄ist iacula. Cris. Hec ē ypo-
critaz p̄ua potētia simulata laudatio. sic q̄n
p̄ ethaurz virib⁹ subiugare. manib⁹ fricat eius
ceruicē. Magistrū ḡ ei vocāt vt ei⁹ beniuolē-
tiā captēt et vt ab eis landat⁹ misteriū sui cor-
dis eis aperiat. Dicūt ḡ. Maḡ scim⁹ q̄ verat
es. scz veritate vite q̄ ad teipm et veritate do-
ctrīe q̄ ad deū. q̄ viā deī i veritate doces. et ve-
ritate iusticie q̄ ad primū q̄ nō respicis pso-
nā hoīs. Et attende q̄ attribuūt ei quatuor.
q̄ excessiue et sup oēs hoīes ei p̄ueniūt. ¶ M
¶ Om̄ini ē mgr̄. Ip̄e em̄ singulariter ē magi-
ster q̄ docet i celo et i terra. q̄ illuat oēm hoīem
venietē in bñc mōdū. q̄ oēm disciplinā adin-

uenit. et atēq̄ nasceret hñit. c̄ p̄priū ē docere
Joh. xvij. Ego ad h̄ natūs suz et ve. in mū.
vt. z̄. ¶ Secundū ē q̄ verax es. Ip̄e eī singula-
ritē verax sic singularitē bon⁹. q̄ bonū et ve-
rū p̄uertūt. vt d. p̄bus. Lu. xvij. Nemo bo-
nus nisi sol⁹ de⁹. Ois eī res et ois creatura h̄z
aliquē defectū in se. et iō nulla res p̄fecte ē bo-
na. et p̄ p̄n̄ nec vera. Ps. Ego dixi in erc. m.
ois hō men. Itē sicut ois res p̄ficit a bonita-
te quā habet vt ois hō a virtutib⁹ q̄ faciunt
ip̄m bonū sic ois res ē vera a veritate quā ha-
bet. et iō nihil bonū et ver̄ p̄ essentia. s̄ p̄ p̄ti-
patōe nisi solus deus. q̄ ē p̄ essentia et nō p̄ti-
patōe bon⁹ et ver̄. et ē ip̄a bonitas et vitas.
Joh. xiii. Ego sum via ve. et vi. Est ḡ primo
verat. q̄ p̄fectus et sine aliq̄ defectu. Secundo ē
verat q̄ ē ip̄a veritas. et nō p̄ aliq̄ q̄d faciat
ip̄m ver̄. Tercio ē verat q̄ nō ficit⁹ talis in-
tus q̄lis fors qd de hoīb⁹ raro verificat. Hie
re. ix. Om̄is frater supplantans supplantabit et
om̄is amicus fraudulenter incedit. Tercium est
quia viam tecū in veritate doces. ¶ ¶ Abi
nota q̄ tripliciter via dei in veritate docet.
¶ Primo quando vera et nō falsa via docet.
Et iō ex veram fidez via dei non in veritate s̄
in falsitate docet sicut docēt indei et saraceniz
omnes qui verā fidem non habent que ē fun-
damentū et primus gradus vie dei sicut habe-
tur ad Hebreos. xj. Credere oportet accedē-
tem ad deum. Et ideo qui in vera fide nō do-
cent nunq̄ possunt viam in veritate docere.
Xpc autē ē tota fides in qua doceri optet. quā
credere ē necessariuz. Et iō xpc vere docuit vi-
am dei. dū scipm docuit esse ostium et viā per
quam ad deū itn. Job. x. Ego sum ostium p̄
m. si q. int. sal. ¶ Secundo qn̄ id qd docet ope
implet vt si p̄dicator p̄dicat mundana cōtem-
ni debet ip̄e hoc facere. si p̄dicat penitentiam
debet penitentiā agere. si p̄dicat virtutes ha-
beri d̄ ip̄e virtuosus eē. et sic de oīb. et erit do-
ctor x̄bo et ope et lucerna lucēs et ardens. vt
iobes bap. Sic docuit xpc. Actu. j. Cepit hie-
sus facere et docere. Sic docuit apostolus d.
ad Ro. xv. Nō em̄ andeo alīnd loqui eorum
q̄ nō p̄ me effecit xpc. ¶ Tercio quando do-
ctrine que docet deus p̄hibet testimonium.
Mar. xvij. Illi autē p̄fecti p̄di. vbi domino coo-
peran. et ser. confir. sequen. si. Sic doctrīe xpi
deus testimonium reddidit et verbo et signo.
De primo Math. xvij. Hic ē fi. m. d. ip. au-
di. De secō Jo. x. Opa q̄ ego. fa. i. n. p. m. hec

Veray
L. 18

p̄. 115.

Hoc eīg.

Dicitur in Veritate

In anno q̄mēt. Enī

4
Vt wat
personam

2 Aug. 14
malos - 3-

testi. p. de me. ¶ Quartū qd ei atribuunt.
est quia nō ē tibi cura de aliquo. immo ipē est
cui ē cura de oībus q̄ntū ad p̄ductiōem et gu-
bernatiōem vt dicit S̄ap. vi. qz oīa p̄ ipm fa-
cta sunt. Job. i. Sed nō est ei cura de aliquo
vt ppter potentiam diuitias vel dignitatē
vel qd cunqz aliu'd non dicat ver et faciat qd
bonū et iustū ē. Regū. xiiij. Et em dñs sic
angelus dei q̄ nec benedictōe nec maledictōe
mouet. Malachie. iiij. Ego dñs et nō mutor.
et h̄ ē quod subdit. Nō em respicis psonam
hoīs. indistincte dicis veritāte maioribz et mi-
noribz sine acceptōe psonaz. Verissime ergo
dicunt. Nō em psonā hoīs respicis. Non em
respexit dignitatē angelice nature. qn eos de
celo ppter supbiam ad infernum. p̄iceret nec re-
spexit paucitatem hūane nature. qn dnos sc̄s
virūet vxorē de padiso eūceret et morti p̄de-
naret. ppter in obedientiā atqz gula. nec r̄spe-
xit multitudinē hoīm. qn oēs ppter octo alias
pter luxuria. in diluvio deleret. nec respexit
primitatē generis sui qn gētem suam. ppter i-
credulitatem reprobareret et in locum eaz genti-
um p̄ plm substitueret. Et iō recte dicit. Nō
em respicis psonam hoīs. q̄ dicant. Tu nō ti-
mes psonā cesari neq̄ diuitias vel dignita-
tes eius attēdis. Sed h̄ es oculū solū ad deūz
et ad id qd ver et iustū ē. Et ideo de hac qst̄i
one veritāte dices. Licet censum cesari dare
an nō. Qlo. Tripliciter cōtingit aliquē verita-
tem nō dicere. ¶ Primo ex pte ipi' do-
centis. q̄ sc̄s veritatez nō nouit vel non amat.
Et contra h̄ dicunt. scimus q̄ verax es. Secū-
do ex pte dei c̄ timore postposito qdā verita-
tē de deo q̄ nouerūt nō pure annūciāt. Et co-
tra h̄ dicunt. Et viā dei in veritate doces. Ter-
cio expte p̄ximū ex cui' timore vel amore aliq̄s
veritāte tacer. Et cōtra h̄ dicunt. Nō ē tibi cu-
ra de aliq̄s hoīe. nō ei respicis psonam hoīs.
Cū ḡ sis verax veritate vite q̄ ad teipm et ve-
ritate doctrine q̄ ad deūz et veritate iusticie q̄
ad p̄ximum. dices nobis de hac questione
veritatem sc̄s si licet censum dare an non. et sic
patet scdm. ¶ Tercio ponit dīg redargutio
quam meruerūt. et h̄ ē. Cognita aut̄ h̄ esilus ne
quicia eoz ait. Quid me tem. ypo. L̄ib. Nō
h̄ m sermons eoz pacificos blande r̄ndit sed
h̄ m conscientiā eoz crudelē aspa dixit quia
volūtati h̄ndit nō x̄bis. Drouet. xxvij. R̄n
de stulto iuxta stulticiā suā. ne sibi sapiens esse
videat. Hiero. Prima virtus r̄ndetis ē inter

rogantium mētes cognoscere. et nō disciplos
temptatores vocare. qui nō discendi causa
h̄ceptandi querūt. L̄ib. Dicit ḡ eis hypocrite
vt cōsiderātes enī būano p̄ cordū inspectorez
qd facere cogitabāt pficere nō auderent. Vi-
de ergo q̄ p̄barisei blandiebāt vt p̄derent. h̄
iesus cōfundebat vt saluaret. q̄ ut ilio ē ho-
mini deus iratus q̄ bō xp̄ci. Drouet. xxvij
Meliora sunt vulnera diligentis q̄ frandule-
ta odietis oscula. In codē. xix. H̄o q̄ bland-
fictilez h̄moibz loq̄t aīco suo rete expādit gre-
sibz suis. Et iō h̄iel aspe eis r̄ndit hypocitas
eos vocans. hypocrita dicit qui aliud ē et aliud
silat. q. d. bie. Exquo ego n̄ respicō psonā ho-
mis. h̄ dico de oībo veritāte et iō iustū ē vt p̄
mo de vobis annūciem veritāte. Et h̄ ē ve-
ritas de vobis. quia vos estis hypocrite et tota vi-
ta vīa hypocritis est et ventosa. naz mundatis
qd̄ deforis ē calicis et paspidis. intus at pleni
estis rapia et imūndicia. q̄ dilataz pbilitaria
vestra et magnificatis simbris. qui cum ieu-
natis exterminatis facies vestras vt appara-
tis hominibus ieiunantes. qui amatis in an-
gulis platearum stantes orare. vt videamipi
ab hominibus. qui cum facitis elemosinam tu-
ba canitis ante vos. vt boni reputemini. et iō
similes estis sepulcris dealbatis. que afors
apparent hominibus speciosa intus aut̄ sunt
ple. os. mor. et omni spur. Item estis crudeles
et ostenditis vos milericordes quia alligatis
onera grauia et impotabilia et impomis su-
per humeros hominum. digito autem vestro
nō vultis ea tangere. deglutientes camelū in
factis p̄p̄hs. et in alienis culicez colantes. ¶ Iē
estis auari quia comeditis domos viduarum
simulantes longas orationes et decimē. et ci-
et anetum. et relin. q̄ ḡ. s̄nt legis misericordi-
am et iudicium. et iru. fe. man. de. ppter tradi-
tiones vestras. Quia ergo hypocrite estis vo-
catis me veracem magistrum sicut yelletis di-
scipuli me. fieri cum aliter sit. Quia vero estis
crudeles adduristiſ herodianos. vt si dixeris
cōtra cesarem occidant me. Quia estis auari
et vultis decias et primitias integre vob solvi
monistiſ questionem de censu cesari soluen-
do timentes ne vtrungz possint homines fa-
cere scilicet decimas et censum soluere. et hec
est veritas de vobis et hec vobis habeatis.
Ad questionem aut̄ vestram similiter respon-
debo. Qndite mihi innumeris cēsus hoc ē ge-
nū numī q̄ p̄ censu soluebat. Erat aut̄ numī

Ch^rist^mo

qui pro d^ecem nūmis cōputabat et habebat
imaginē cesaris. et in lris nomen ei scriptum
Hiero. D^es reges romani a pūo gayo cesare
qūmpīi arripuit cesares appellabant. Qūmis
magis p^rprie est ipa exaratio imaginis regie et su-
p^rscriptio nois regis. et ideo improprie pōit h
nūmisima. magis aut^r p^rprie ponit dnarius. Et
hoc ē qd sequit. At illi obtulerūt ei denarij.
s. q p censu soluebat. Non autē xp̄c fecit si-
bi ostendi denariū. Et de imagine et de super-
scriptōe i^rpos interrogavit. qsi ipm non cognos-
ceret q corda eo^r cognouerat. Sed vt ex co-
cessis ab eis pferret sententiā veritatis vt dic̄
glo. Et hoc ē qd sequit. Cui^r ē imago h et su-
p^rscriptio. Dicit ei cesaris. s. tyberij cesaris p-
uigni octauiani augusti sub q passus est dñs.
Nā natus ē sub octauiano et passus sub tybe-
rio. Et sic p^rt^r terciū. Quarto aut sequit se-
tentiosa responsio quam a xp̄o audierūt. Et
hoc ē. Reddite g q sunt cesaris cesari. s. cēluz
et tributa. et q sunt dei deo. s. decimas pmicias
et oblationes. Ro. xiiij. Reddite oiby debitu.
cu^rtributū tribu. cui rectigal rectigal. cui ho-
norem. honore. An nulli dēmus aliquid nisi
ex charitate et ad honore dei. Unde dñs tē
poralib^r debemus tributū et rectigal. qz mini-
stri dei sunt ad pseruandū iusticiam. Ro. xiiij.
Minister em dei ē vindex in iram ei qui male
agit. Et ideo in autoritate pdicta subdit apo-
stolus. Nemī quicqz debeatis nisi vt inuicem
di. i. census et tributa ex charitate dñt solui ut
iusticia serueret. qz si dñs iusticiam non seruar^r
nec id faceret p quo tributū est impositū tuc
hoies pdicta soluere nō tenerent. Sic g bōa
tpalia ut boni dispensatores dei tribu pionis
dispensare debem^r primo nobis et failie no-
stre necessaria tribuēdo. scđo dñs tpalib^r tri-
buta soluendo ut pax et iusticia cōserueret. ter-
cio sacerdotib^r et religiosis et miserabilib^r p-
sonis decimas et elemosinas dando. ut orēt p
nobis et bono statu nro: et in tabernacula et-
na nos recipiant. Ipi em sunt per quos sta-
tus bon^r et pacificus terrarū pseruat. Hic
cadit exēplū illius sancti ludowici regis fran-
cie. q dñ repbderet a baronib^r francie. qua-
re omia daret religiosis et paupib^r dixit. Ipi
sunt milites regni mei p q̄s bon^r stat^r et pacifi-
cus regni mei habet et conseruat qz pugnat
o^ronib^r fortissimo armor^r genere. Et iō null^r
rex tanta pace poterit vt ego. Propterea p^r
tributa et collectas nō sunt elemosine subtra-

CX.

bende. qd qdam faciunt qui d^e elemosinisele-
uant q inde collectas et alios sumptus solnāt
deberent em potius malas expensi as quas fa-
ciunt moderare. Hic cadit exēplū cuiusdā au-
rige qui cū haberet curū nūmis onustum. p^r
qd bones nō poterant bñ curū trahere. ince-
pit eu secun eleuare de rotis curru et nō de
onere. p^r qd curru fractus ē. et remansit in
sceno. Religiosi em et ali^r boni paupes sunt
rote curru totū mūdū trahentes. Et iō n de
rotis. sed de pondere debet eleuari als victuz
verificabir. Aug. quo ait. qd non daf christo
daf fisco. Unde de tali subtractiōe nūc^r ali
quis ditatus et gauisus fuit. Yo patres nostri
antiqui bonis tpalib^r abundabant qz decias
et elemosinas dabant. Sic g faciendo senten-
tiā xp̄i implebimus. vt do sua et cesari sua sol-
nam^r. Moralit ad edificatōe nostrā h q-
stio cui^r ē imago h et sup^rscriptio tripliciter pōt
intelligi. Primo vt sit de imagine naturali
aie fm quā ad dei imaginem ē creata. Gen. j.
Crauit deus ho. ad imaginē et similitudinē su-
am. Nā sicut vnum ē deus et tres psonae ita est
vna eentia aie in q sunt tres potētie. s. memo-
ria intelligentia et voluntas. tres psonas diui-
nas representantes. Nam psona patris ē p
modū memorie omnia ptenētis et cōseruant.
Personā filij ē p modū intelligentie omnia
dirigentis. ipa em ē sapientia patris. Personā
spūsancti ē p modū voluntatis omnia bo-
na amātis. qz ipa ē amor patris ad filium et ecō
uerso. Pater ergo debz quiescere in cella. me-
morie per ingeni recordatiōem beneficioz
dei. filius in cella intelligentie per veram fidez
diminitatis et humanitatis sue. spiritus sancti
in cella voluntatis per amorem perfectorum
bonorum. Hec ergo imago indubitanter est
dei. Et iō indubitat aia d^r d^r do. Supscri-
ptio autem dei apparet in corpore. Nam in
facie habet homoscriptum. Homo dei. Nā
duo oculi sunt ut duo o. Superclilia vero
vt vnum. m. auris vero vt vnum. d. nares an-
tem sunt vt vnum e. os vero vt vnum i. Et
sic habes homo dei. Est autē imago dei i aia
et supscriptio in corpe. et p psequēs hō ē de-
narius dei. et sic hō est dei in anima et corpe et
p psequēs animā et corpus dēm redde teo.
Res autē tpales debemus tripliciter dividere
vt dictum est supra. Bern. Deo debem^r to-
tu et aiam et corpus. qz totū fecit et refecit.
Scđo vt sit questio d interiori imagine vi-

coꝝ acquisita. **N**ā hūm diuersa vicia homo in
diuersa aialia trāſfigurat. **H**oe.li.iij.,psa.iij.
Euenit igit̄ vt quē trāſformati viciꝝ videas
hoiem eltiare nō possis. **A**varicia feruet alienarum
opū violentus erector. **I**upis ſilem di-
xeris. **F**eroxitatq; inquietus lingua litigis exer-
cet. canibꝝ cōpabis. **I**nſidiator occultus frau-
dibꝝ ſubripuſle gaudet. vulpeclis exequetur.
Tra int̄pans fremit. leonis aimū gemitare cre-
dat. **P**avidus et sugar nō metuenda formi-
dat. cernuo ſimilis habeat. **S**egnis ac ſtupid?
torpet afiſine ruit. **L**euis arct̄ incōſtā ſtu-
dia pmutat nihil ab aliis differt. **Q**ui fedis
imūndisq; libidinibꝝ immērgit ſordida ſuis
voluptate detinet. **I**ta fit vt q; pbitate deſer-
ta hō eē deſierit cū in diuina cōditōnem tranſ-
ire nō poſſit. vertat in beluā. **D**ī. **H**ō cū in
hono. eſſ. nō z̄. **P**ector em̄ ē illa bestia quam
vidit ioh. **A**poc. xii. d. **C**idi de maxi bestiam
ascendente. **ha. ca. ſep.** et cor. decē. **S**eptē capi-
ta babꝝ pcfor. qñ ei ſeptē pcfā mortalia dñā-
tur. **D**ecē hō cornua h̄z q; p elatōnem decem
pcepta pcuttit et frangit. **A**dmirās ḡ deus de
imagine dyaboli et vicioꝝ poſta in ſēplo ſuo et
de ſuā imagine ſic turpit ſedata et trāſformata
ait. **Q**ui eimago h̄. **L**ren. iij. **D**enigta ē ſup
carbones facies eoꝝ. **P**au. iij. **F**acies oī ſic mi-
gredo olle. q. d. **In** pcfore nibil apparet d̄ ima-
giue mea. **S**ē ibi imago dyaboli tenebroſa. **E**t
ideo in tenebras ad dyaboli piſciat. **M**ath.
xxij. **L**igatis manibꝝ et pedibꝝ mit. eū in te. ex.
Tercio vt ſit qſtio de exteriori imagine ſu-
pindicta. **M**ulieres ei ſupinducunt ſibi diuer-
ſas imagines in facie in capillis et in reſtimento
et in toto corpe. q. d. dñs. **M**ulier rana eꝝ
ē imago h̄ quā iā tibi feciſti. **C**erte nō mea. q; a
fece te bruna et tu feciſti te albā feci te pallidaz
et tu feciſti te rubea. feci te capillis nigris et tu
portas glaucos. feci te nudā. et tu habes ve-
ſtē ſtragulatā et ḡemis et auro ornatā. **I**n qui-
bus oībꝝ magnū pcfm̄ ē. **C**rib. **M**ulier ſi ſe or-
nauerit et aspectuꝝ hois in ſē procauerit. et ſi
nullū dānū intulerit vel plagā. vindictā tñ ex-
oluet extremā. et ſi nullū inuētus fuerit q; bibe-
rit venenū tñ infundit. **I**bide. **Q**uid dicem⁹
de femis q; coloribꝝ et ſupſcriptiōibꝝ cornūpūt
facies ſuas in pnicie incōtinetū inuenū. **C**ip
anns. **H**erico et purpura induit xp̄z induere
nō poſſunt. auro et marganitis ornata orna-
ta cordis et pectoris pſiderūt. **P** **P**ri-
mam autem imaginem qua qđ dei ſimilitudi-

nem facti ſumus diligenter debemus atteſde-
re. ppter quinc⁹. **¶** **P**rimo vt cognoscentes
nos ad imaginez deſfactos rebementer eum
diligamus. ppter quam imagine facti ſumus
ſili⁹ dei. qđ aīs creaturis pter angelos nō cō
peut. **J**oh. j. **D**edit eis p. ſi. dei ſien. **E**t vide
immenſam gratiam et dei caritatez. q; primo
fecit nos ad imagine ſuam. **E**t q; p hanc ima-
gine; nō eramus ei ſiles niſi in aia voluit ipſe
totam naturā noſtrā aſſumere et animā et cor
pns. et p oia ſimiles ei eſſemus. **P**bi. q. **I**n ſi
militiūne hoīm factus et ha. ſieu. et homo
Job. j. **E**terbi caro ta. ē. **S**ecūdo. **V**t ipa
imagine diuina oga ſpeculemur. q; in ipa eit
lumen diuini ſuam et lumen rationis. **P**o. **S**ignat.
et ſup nos lumen vul. t. d. **I**n quo diuina oga
speculari et cōtemplari debem⁹. **E**t q; contē-
platione inducimur ad gratiaꝝ innumerabi-
les actions. q; innumerabiles gratias videbi-
mus nobis factas et futuras. **¶** **T**ercio vt co-
gnoscentes ipam eē imaginem dei. in qua tota
nobilitas noſtra cōſtituit. et ſummum bonū no-
ſtrum. ipam mundā et immaculatam ſeruem⁹
et ei debitam reverentiā faciamus. **E**xemplū
ſicut pulcra mulier vror magni domini ſum-
mope ſtudet ſuam pulcritudinem ſeruare. ne
contemptui habeat. **S**ic anima ſponsa chri-
ſti tebz facere. **S**i em̄ nephas eſt imagine vir-
ginis et crucifixi mortuam in lutum projecere.
quātō magis imaginem dei viuam. **E**cclia-
ſtici. x. **E**li in mansuetudine ſerna animam tu-
am. et da illibonorem hūm meritū ſuum id est
hūm dignitatē ſuam. **¶** **Q**uarto vt in ipa
omnes defectus noſtrō ſpeculemur et amo-
ueamus. **I**psa em̄ eſt ſpeculum omnia repre-
ſentans. quia in ipſa eſt regula rationis p quā
omnia moderare debem⁹. **H**iere. xxxix. **S**ta-
tue tibi ſpeculam. **E**rodi. xxv. **O**mnia ſac hūm
exemplar quod ti. in mon. mō. eſt. **¶** **Q**uinto
vt in ipſa cognoscentes deo noſtros eſſe ſimiles in
natura. ſtudeam⁹ ei ſimiles eſſe in gloria. **j.** **J**o-
hannis. iij. **C**arissimi nunc filij dei ſumus. ſi nō
dum appariuit quid erimus. cum autem appa-
ruerit ſimiles ei erimus. **H**oc autem deſideriu-
m eſt ſup omnia naturaliter nobis iſitum.
Naturaliter em̄ deſideramus ſummi et pfe-
tum bonum qđ tunc erit. nec vñq; niſi illo ba-
bito quiescere poſſimus. **A**ugustin⁹. **F**ecisti
noſ due ad te. et inquie. ē cor. no. do. re. in te.
¶ **S**ecundam imagine ſe et dyaboli dēm⁹
diligenter atteſdere. vt ipam de anima noſtra

Berino

scz camera trinitatis omnino p̄ciamus. q̄s erimus cōfusi imp̄petū. et eternis supplicijs deputati. Exemplū sicut sapiens mulier h̄ns amasum in cella nitit cū emittere ne dēpendat et confundat et cōburat. Sic aia sponsa xp̄i dyabolum amasū sue aie debet foras mitere cum ydolis vicior. Benignus ē em̄ dē ut recipiat aiam sponsam suā postq̄ mecha ta fuerit. Hiere.iiij. Tu fornicata es cū amalo ribus mul. tñ reuer. et ego suscipi. te. ¶ Terci am imaginem. scz extenorē supinductā debemus diligenter attendere q̄s sit p̄temptibilis et abiecta. Nōne p̄temptibilis est illa pulcritudo q̄ ex pellibus muriū et stercorib⁹ vermium p̄surgit et ex q̄busdaz loturis similat. In quo facto hō ostendit paupertatem et cōfusionē suā. q̄ querita creaturis innari in pulcritudie tanq̄ ipam a se nō habeat. Vesteres em̄ date sunt hoī p̄ peccatum ad confusione suā. q̄ primo erat nudus. et vestiebat candore: vt liliū. Bernhardus. Qui gloriat de veste similis ē furi qui de cantero gloriat. Reddit etiā mulier se suspectam in supfluo vestū ornatu. q̄ n̄ videt hoc facere vt a viro amet. sed ab alijs. quia p̄ totam septimanā in qua ab alijs nō vi detur sed solū a viro. nō curat se ornare. Hic cadit exemplū de galla filia consularis de qua Greg⁹ di. in dyalogo. q̄ dñi molestares a penib⁹ ut accipet vir⁹ dicentib⁹ medicis q̄ nisi hoc faceret barbā esset habitura m̄dit. D̄o. p̄ter barbam nec placeo nec displiceo sponso meo xp̄o. et ideo de ipānō curo. Et pp̄terea que intendit solo viro placere nō curat se ornare. ¶ In fine aut̄ nota. q̄ cū hō sit denarius dei. vt dictū ē. ea q̄ ad bonū denariū requiruntur. ad bonū hoīem requiruntur. Sunt aut̄ sex que ad bonū tenagium requiruntur. ¶ ¶ Primum est signū siue imago. q̄ denarius non curat nisi sit signatus. sic hō nō h̄ns dei imaginem memoria scz beneficioz dei. intelligentiam virox et amorem dei et p̄mū volūtate. non curat in eccia dei nec aliquid valet. Scđm ē subscriptio. Debet eum aia hoīs esse scripta lex nature vt quod tibi vis ne fiat. alijs fecisse caueto. et quecumq; vultis vt fac. vo. b. et v. fa. illis. Math. vij. Itē p̄cepta decalogi et articuli fidei. q̄ vt dī. i. Co. xiiij. Qui ignorat ignorabit. ¶ Terciū est p̄odus. Nā ille denari⁹ bon⁹ ē. q̄ in statera descedit. Hoc pond⁹ facit h̄nitas in aia. Lu. i. Respx. hu. an. su. D̄s. Respxit in ora. hu. ¶ Quartu⁹

.CXI.

ē inflexibilitas. Nō cū bonus ē denari⁹ q̄ de facilis plicat et frangitur. sic nec hō instabil⁹ qui vertit ad omnē vētū. et p̄ om̄ tribulatōe frāgitur. ¶ Cōtra qđ dicit Ecc. xv. Firmabit in illo et nō flet. Math. vij. Descēdit pluvia ve nerunt flumina. flauerunt venti et iruerunt ī domum illā et nō cecidit. Quia nec pluvia car nalis cōcupiscentie. nec flumina tribulationū. nec venti bonoz possunt hoīez cōstantē eu lere. ¶ Quintu⁹ est dulcis sonus. sic et hō qñ loquit verba dei. i. Petri. iii. Si quis loquit q̄liser. dei. Quia vt dicit. i. Cor. xv. Cornū p̄nit bonos mores colloquia prava. ¶ Sextu⁹ est integritas denarij. q̄ non placet deo q̄ di uisus ē et p̄tem de se dat dyabolo et mundo et p̄tem deo. iii. Regum. xviij. Usq; q̄ claudica tis in di. p. optz ergo q̄ homo sit integer tot⁹ deit et in fide et opibus. Iaco. ij. Si quis totaz legem ser. of. aut̄ in uno fac. est o. leus. ¶ Itē ī hoc euangelio quinq; exempla salutaria ha bēmus. ¶ Primu⁹ est vt omnes et maxime h̄ui dei vndiq; sibi caueant et ab omnib⁹. q̄ fili us dei qui peccatum non fecit finit multipli ob servatus et infamatus. Unde illa sancta aia lia p̄ que vni sc̄i designant. de q̄b⁹ dicit Eze chie. i. Habebāt oculos ante et retro. et vn. e. ple. Ep̄h. v. Vide q̄. cau. am. ¶ Secundu⁹ est vt verba nostra potissime moderemur. q̄a verbū di q̄dertare nō p̄t. in verbo conati sūt cape. ¶ D̄s. Posui ori meo cu. cum cō. pecca. zc. Seneca. Taciturnitas hōi stulto. p̄ sapia est. ¶ Terciū vt adulatorib⁹ dure te alpe rīdeā? Ipi eisūt syrene: q̄ faciūt s̄bmergina nē. Ipi sunt apes q̄ p̄tāt mel in ore et retro p̄n gūt. q̄ vt scorpiones nos venenare volūt. Au g⁹. Duo sunt genera p̄secutorz. vitupātiū. et adulatiū. Plus p̄sequit̄ lingua adulatori q̄ gladius interfectoris. ¶ Quartu⁹ ē vt nec tiore. nec amor. p̄ce vel munereb⁹ a veritate declie m⁹. q̄ xp̄c di. de oib⁹ et p̄ oib⁹ p̄itatē. Halla. i. Si adhuc hoī pla. s̄ xp̄i n̄ es. Ero. xiiij. Nō seq̄l turbā ad faciēdū malū. ¶ Quintu⁹ ē vt imaginē ūgis et subscriptōe diligēt attēdam⁹ atēq̄ d̄ ipa sentēti⁹. q̄ de sol⁹ itueſ cor. nos q̄ē indicare h̄em⁹ h̄m ea q̄ for̄ patēt. Et iō in dices h̄m allegata iudicare dñt. vt d. Aug⁹. et sic p̄ totū d̄ enā. ¶ Deepla. seimo. cxj.

Tribatores mei
estote frēs et obfuate eos q̄ ita ami bu. zc. phi. iiij. Hec ē sc̄da p̄stoci

Inflexibilitas

Bati. 15.
Mat. 7.

Cor. regnū ad hō denā
1 Pet. 4
1 Cor. 15.

3 Reg. 18.
Iacob. 2.